

NOTRANJSKI ČASOPIS

PRVI TEDNIK ZA ZDRUŽENO NOTRANJSKO

IDRIJA

**»Odstopite jih,
saj ne vedo
kaj delajo«**

Občinski izvršni svet se je skoraj pol leta ukvarjal le sam s sabo, svoje načelnike pa protipravno razrešil še preden je stopil v veljavo sicer zakonito sprejeti, vendar sporni Odlok o organizaciji upravnih organov. Zaradi tega in še marsičesa kar vlada ni storila, pa bi morala, so nekateri že izgubili potrpljenje in ji ne dajejo nobene priložnosti več. Predlagajo, da častno zapusti prizorišče z odstopom.

Stran 6

Gozdarji brez gozda?!

VRHNIKA

Spoznanje gozda potrebuje v enaki meri čustva in statistiko, filozofijo in pragmatizem, vero in dokaz...

Stran 10

LUBADARJI – GOZDARJEVA NADLOGA

Na Notranjskem je večina iglastih gozdov, prava »slast« za lubadarja, ki je še vedno eden glavnih uničevalcev naravnega bogastva, poleg seveda onesnaženega ozračja in kislega dežja. Preventiva in kurativa – kot v zdravstvu – pomaga odstraniti nadlogo.

Stran 15

OBREZOVANJE SADNEGA DREVJA

Stran 15

CERKNICA

NAJVEČJI ANGLEŠKI PARK V SLOVENIJI

Stran 5

Sporočilo bralcem!

Zaradi povečanih stroškov pri pripravi in tiskanju časopisa in ker občini Idrija in Ilirska Bistrica nista pristopili k financiranju časopisa, občina Vrhnika pa le delno, smo bili prisiljeni povečati ceno časopisa. Upam, da boste spremembo sprejeli z razumevanjem in da boste še naprej ostali naši zvesti bralci.

Uredništvo

STEKLINA NAS ŠE VEDNO OGROŽA Lisica njen poglavitni prenašalec

Stran 2

Vagabund se potepa
po ljubljanskih hotelih,
v Logatcu pa nudi kaj malo

Stran 8

BO MOJ OTROK MOJ SAMO ŠE OB NEDELJAH?
Šolske oblasti razmišljajo o pouku
tudi ob sobotah

Stran 3

KAKO BODO PLAČEVALI KMETJE DAVKE?

Stran 2

Kako bodo plačevali kmetje davke?

Nov zakon o davkih po novem ureja dajatve tudi za vse tiste zavezanec, ki bodo plačevali davek na dohodek iz kmetijstva. Ta davek bodo plačevali tisti, ki so lastniki, imetniki pravice uporabe ali uživalci zemljišča, vpisani v katastrskem operatu po stanju na dan 1. decembra pred letom, za katerega davek se plačuje. Davčni organ pa lahko davek iz kmetijstva odmeri tudi uporabniku zemljišča, seveda pod posebnimi pogoji, če tudi ta ni vpisan v zemljiškem katastru.

Spremembe glede zavezanca za davek iz kmetijstva, ki nastanejo med letom, veljajo od 1. januarja naslednjega leta, če je sprememba pravilno vnešena, po zakonu o vzdrževanju zemljiškega katastra. Če pa je več lastnikov, imetnikov pravice uporabe ali uživanja v enem gospodinjstvu, je zavezanec eden od polnoletnih članov kot predstavnika gospodinjstva.

Osnova za odmero davka iz kmetijstva je katastrski dohodek kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki je ugotovljen po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka.

Zavezanec, ki vlaga lastna sredstva v preureditev prostorov v turistične namene, v graditev ali adaptacijo gospodarskih poslopij ali nabavo kmetijske mehanizacije in naprav, lahko uveljavlja znižanje katastrskega dohodka v višini 25 odstotka vloženih sredstev za dobo dveh let. Vendar pa znižanje ne more presegati dvakratnega zneska katastrskega dohodka, ugotov-

ljenega za leto, za katerega zavezanec uveljavlja olajšavo. Znižanje zavezanec uveljavlja s posebno vlogo, ki ji mora predložiti dokazila o višini vloženih sredstev. Če zavezanec uveljavlja znižanje katastrskega dohodka po 31. maju, se olajšava prizna pri odmeri za naslednje leto.

Davki se bodo plačevali po različnih stopnjah, 0 % od osnove, ki znaša 50 odstotkov povprečnega osebnega dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Višjo stopnjo davka 8 odstotkov pa bodo plačevali tisti, ki presegajo 50 odstotkov povprečnega letnega osebnega dohodka zaposlenih v Republiki Sloveniji v preteklem letu. Davek iz kmetijstva pobira in odmerja davčni organ občine, na območju katere ima zavezanec stalno bivališče. Če pa ima zavezanec zemljišče v drugi občini, kjer ima stalno bivališče, pobira davek davčni organ občine, na območju katere je zemljišče. Davek se pobira od katastrskega dohodka vsakega zemljišča, ki je sposoben za kmetijsko ali gozdno proizvodnjo in je v zemljiškem katastru uvrščeno v katastrsko kulturo. Davek pa se ne plačuje od zemljišča, ki ga je pristojni organ prepovedal izkoriščati za kmetijsko proizvodnjo. Davek se ne plačuje od zemljišča, ki ga je zavezanec oddal skladno s predpisi o preživalskem varstvu kmetov zaradi uveljavljanja pravice do preživalskega varstva, za zemljišča, katerega pridelki so udeleženi v proizvodnji, za katero se odmerja davek iz dejavnosti.

Davka iz kmetijstva pa so trajno oproščeni dohodki od zemljišč na katerih so nasipi, kanali, prekopi in jezovi, objekti za potrebe splošne ljudske obrambe, obrambni nasipi itd. Zemljišča v obmejnem pasu in zemljišča pod visokonapetostnimi daljnovodi, če je izkoriščanje takih zemljišč onemogočeno ali omejeno.

Začasno so oproščeni davka iz kmetijstva od zemljišč, ki so bila neuporabna pa so z investicijami zavezanca postala uporabna, zavezanec je oproščen davka pet let od začetka usposabljanja zemljišča, od zemljišč na katerih se zasadijo novi vinogradi – 5 let, zemljišča na katerih se zasadijo novi sadovnjaki in drugi dolgoletni nasadi – 6 let. Teh oprostitev so deležni tisti, ki jim pristojni občinski organ prizna, da so bila dela opravljena strokovno in skladno z razvojem kmetijstva v republiki. Vlogo za to oprostitev je potrebno vložiti do konca leta, v katerem so nastali pogoji za oprostitev.

Če je donos na posamezni parceli manjši zaradi naravnih nesreč, rastlinskih bolezni in škodljivcev ali drugih posebnih dogodkov, ki jih zavezanec ni mogel preprečiti, se priznajo posebne davčne olajšave. Zavezanec lahko uveljavlja nastalo škodo s posebno zahtevo v 15 dneh po nastanku škode. Škodo oceni posebna cenilna komisija, ki jo imenuje izvršni svet občinske skupščine. O zahtevi pa odloča davčni organ na podlagi ocenjene škode.

Steklina nas še vedno ogroža

Lisica njen poglavitni prenašalec

Republiška veterinarska uprava Komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je proglasila dne 04. 01. 1989 celo Republiko Slovenijo za okuženo s steklino. Zadevna proglašitev njene okuženosti velja še danes.

Steklino štejemo med posebno nevarne virusne bolezni, skupne ljudem in živalim. Zanj je vedno ni zdravila. Gre za živčno obolenje z vnetjem možganov, ki po tej poti prizadene, običajno nenadno in silno, obnašanje cellega organizma in vodi čisto do njegovih povsem nepredvidljivih mišičnih odzivov, nevarnih tudi za okolico. Začetne bolezenske znake nemira, napadlosti in krčevitih telesnih stanj npr. grizenja v prazno ali okolnih predmetov, žrelnih krčev z otežkočnim požiranjem ter slinjenjem, zamolklega in hripavega glasu, nezmožnosti pitja in hranjenja, običajno v nekaj dneh zamenjajo znaki telesne hromosti. Zaradi ohromelosti, živčni nemir in beganje premineta, spodnja čeljust se povesi, jezik izpade in udi odpovedo. Sledi smrt, redkeje pri človeku doživljenska invalidnost. V obdobju hudih telesnih krčev je lažanje hudih bolečin ena od prvenstvenih nalog terapevta.

Najpogostejši prenašalec t.i. gozdne steklina pri nas in v svetu je lisica, ki s svojim izrazito občutljivim nosom pravzaprav opravlja naloge zdravstvene policije med divjadjo. Vse žre, kar se da požreti, je mišarka in pobira vsake vrste crkovino. Obiskuje gnojišča in je glede kužnih in zajedavskih obolenj dejansko žrtev svojega poklica. Virus steklina se v glavnem prenaša z ugrizom, kužno slino in trupli steklih lisic. Med divjimi

živalmi pogosto zbolevajo še volkovi, jazbeci in kune, redkeje srnjad, izključeni pa niso niti netopirji, ne polhi in ptice. Med domačimi živalmi so za steklino najbolj dovzetni mesojedi kožuharji in to tisti, ki niso bili zaščiteni proti steklino in niso bili ustrezno nadzorovani.

Upati je, da bodo tudi za lisice nastopile boljše življenjske danosti oz. možnosti za ustrežnejše gospodarjenje z njihovim staležem, ko bo za smernico obveljala omejitev njihovega staleža, ne pa njihova iztrebitev. A. Schmoock, pisatelj in prijatelj lisic v svoji knjigi navaja, da lisice dejansko podavijo veliko divjadi, posebno mlade, pa jim je treba vendar marsikaj zapisati v dobro, ker polovijo precejšno množino miši in podgan, pospravljajo mrhovino in bolno divjad, pa tudi marsikatero podivjano mačko; ne dovolijo poljskim zajcem, da bi se razpasli, lovci pa nudijo s svojim obnašanjem marsikaj užitek, končno pa del svoje krivde poplačajo z dragocenim kožuhom.

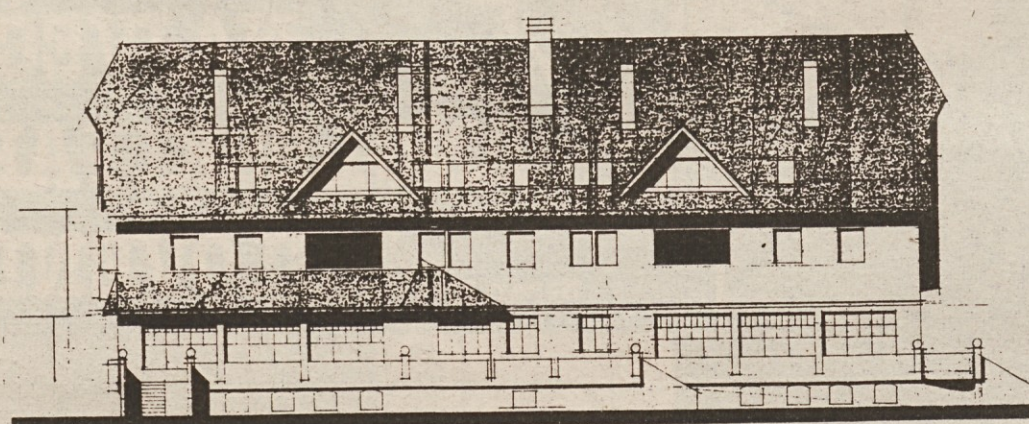
Lansko leto je bilo med drugim tudi v notranjskih občinah Idriji, Il. Bistrici, Logatcu, Postojni in Vrhniki opravljeno obsežno delo v zvezi s spomladansko in jesensko akcijo ustne imunizacije lisic, ki so jo sicer uvedli prvič leta 1978 v Švici in 1983 v ZR Nemčiji. Izvedba zadnjih akcij pri nas je slonela na članih lovskih družin, ki so na podlagi temeljnih topografskih načrtov enakomerno razporedili po terenu vabe s cepivom za lisice, od katerih določeno število je bilo kontrolnih. Na podlagi sledov v razmočenih tleh je bilo ugotovljeno, da so nekoliko vab pobrale tudi nekatere druge divje živali, celo medvedi in

divji prašiči. Tudi domače živali pri tem niso bile v celoti izključene. Zanimivo je, da so bili v času zadnjega zimskega parjenja lisic t.j. po njihovem zaščitnem ustnem cepljenju z vabami, dejansko ugotovljeni le redki primeri steklina pri lisicah, skupaj 7 primerov v 6 notranjskih občinah, dvojica njih pa je bila ugotovljena pri domačih mačkah, ki sta v naseljih neposredno ogrožali zdravje ljudi in drugih domačih živali.

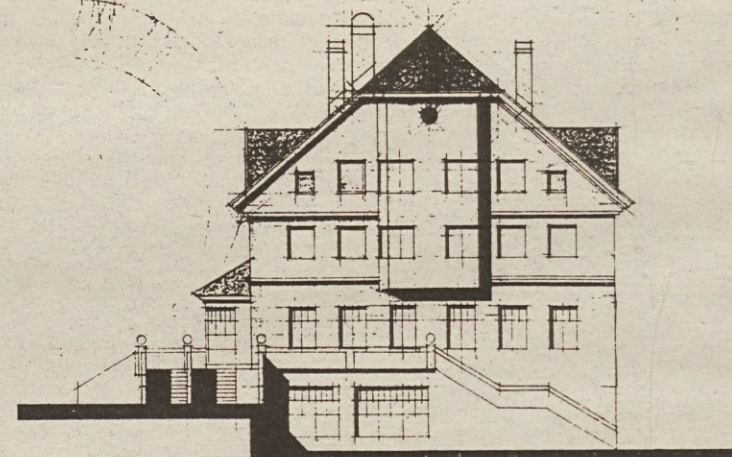
V času okuženosti Republike Slovenije s steklino smo dolžni dosledno izvajati vse ustaljene in z zakonskimi določili predpisane zaščitne ukrepe za preprečevanje širjenja te zavratne bolezni. Splošno pomembno je izvajanje obveznega zaščitnega cepljenja psov, takoj ko le-ti dopolnijo starost 4. mesecev in nato vsako leto ob rednih masovnih cepljenjih, po potrebi pa je treba cepiti tudi druge za steklino dovzetne živali zlasti na obgozdskih območjih npr. mačke, pašno govedo in drobnico, ... Spoštovati je treba zdravstveno zaporo psov t.j. nadzorovanje le-teh kot tudi mačk, pri čemer morajo biti psi označeni z znamko in jih je treba voditi na povodcu z nagobčnikom. Omejevati je treba promet z živalmi dovzetnimi za steklino. Odiranje trupel psov, mačk, lisic, volkov in drugih dlakastih živali je prepovedano. Psi se smejo uporabljati za lov le, če so bili dvakrat na leto zaščitno cepljeni proti steklino. Meso in mesni izdelki zbolele ali sumljive živali so neprimerni za prehrano ljudi ali živali. Takih živali tudi ni dovoljeno klati.

dipl. vet. Janez Dolžan,
Veterinarski inšpektor

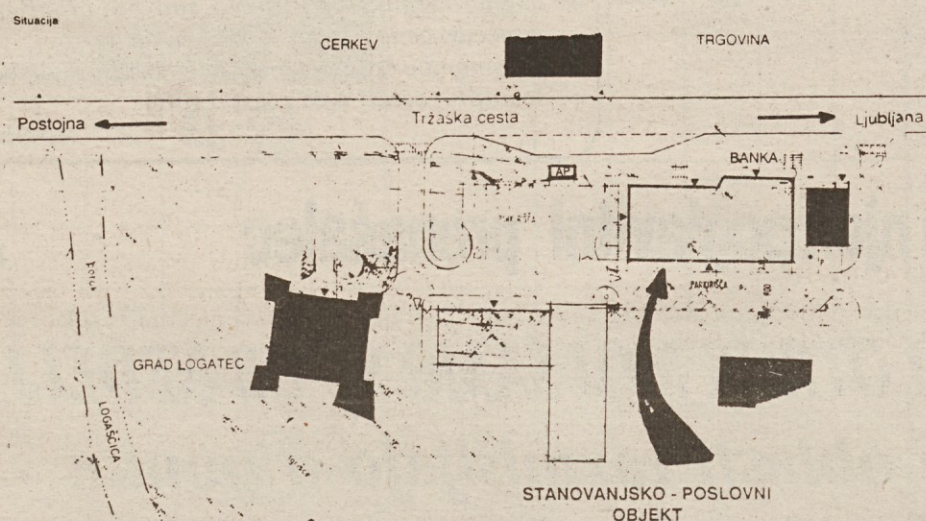
REŠUJETE STANOVANJSKI PROBLEM ?

SZ - fasada

JZ - fasada

Morda ..., Vam lahko pomagamo ali svetujemo pri odločitvi.

Poleg avtobusne postaje Gor. Logatec že raste popolnoma nov stanovanjsko-poslovni objekt, kjer lahko najdete svoj novi dom in poslovni prostor.

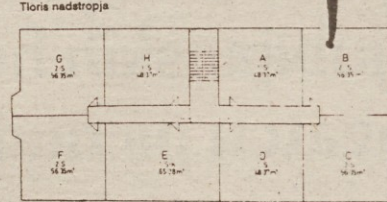
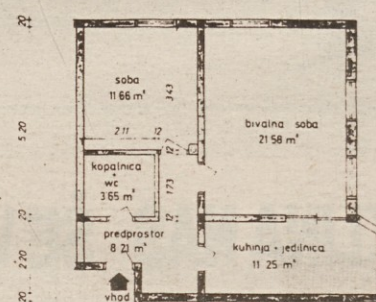
- Odlične avtobusne zveze z Ljubljano,
- neposredna bližina:
 - banke (v objektu), trgovine, pošte, šole, cerkve,
 - rekreacijskih površin za smučarske skoke, tek na smučeh, alpsko smučanje, tenis, košarko, nogomet, plavanje in jahanje,

so prednosti, ki jih ne morete spregledati!

INFORMACIJE:

Stanovanjska Zadruga Logatec
Stara cesta 8, 61370 Logatec
telefon: (061) 741-352, 741-274

Bo moj otrok moj samo še ob nedeljah?

Če se bodo razmišljanja šolskih oblasti uresničila, bosta šola in ulica našim otrokom nadomestila dom – Kakšne rešitve naj bi prinesel šestdnevni pouk – Otroci, staršev in učiteljev pa tako nihče nič ne vpraša

Te dni je v javnost prodrla novica, da šolske oblasti razmišljajo o uvedbi šestdnevnega pouka. S tem, da bi otroci hodili v šolo tudi ob sobotah, naj bi jih, po mnenju nekaterih strokovnjakov, bistveno razbremenili med tednom; v zameno za soboto panaj bi morda imeli prost dan ob sredah, saj sedanja, dvodnevna prekinitev pouka, menda slabo vpliva na učno-vzgojni proces. Če pa bi sreda ostala delovni dan, potem bi sobote namenili predvsem kulturnim, športnim in drugim dejavnostim, za katere sedaj med tednom zmanjkuje časa. Vse to so zaenkrat, k sreči, le razmišljanja, saj ostaja odprtih še veliko bistvenih vprašanj, na katera pa na šolskem ministrstvu ne bodo mogli nikoli odgovoriti.

Dejstvo je, da je naš šolski sistem neučinkovit, šola pa otrokom pomeni predvsem veliko obremenitev, saj je njihov vsakdanji urnik prenatrpan. Poleg tega morajo veliko šolskega dela opraviti v popoldanskem času tudi doma, tako da jim komajda ostane še kakšna prosta ura, ki jo prebijajo v družinskem okolju ali ob igri s svojimi vrstniki. Toda, namesto da bi razmišljali o kakovostnih spremembah šolskega sistema, na pristojnem ministrstvu preučujejo predvsem možnosti za podaljšanje delovnega tedna naših solarjev. Mar ne bi bilo bolje, če bi iz sedanjih učnih programov najprej odstranili vse tiste nepotrebne vsebine, ki otroka predvsem obremenjujejo, ne nudijo pa mu potrebnega znanja; še vedno namreč v šolah veliko časa namenijo »vzgoji družbeno-političnih subjektov«, medtem pa v nekaterih okoljih

učenci spoznavajo računalnike zgolj kot pripomočke za igro. Tudi petletnemu obdobju novejših zgodovine ponekod še vedno namenjajo več pozornosti in temu primeru večje število učnih ur, kot na primer razvoju velikih civilizacij ali sestopu opice z drevesa. Če je učni program slab, ga s tem, da ga raztegemo, ne bomo prav nič izboljšali. Nasprotno, učencem se bo še bolj uprl. Treba je torej pouk racionalizirati in posodobiti »tehnologijo« učenja, kar seveda zajema, poleg vsebine same, tudi sodobnejše učne pripomočke.

Vrnimo se k razmišljanju o uvedbi šestdnevnega pouka. V šoli so nas učili, da je družina osnovna celica družbe. Očitno to ne drži več, vsaj sodeč po tovrstnih razmišljanjih ne. Kako naj si sicer razlagamo to, da naj bi otroci hodili v šolo tudi ob sobotah, njihovi starši pa bi med tednom, po uvedbi evropskega delovnega časa, hodili domov šele pozno popoldne oziroma zvečer. Učitelji bi potemtakem, poleg

vzgojiteljske, prevzeli dopolne vlogo očeta in matere. Popoldne pa bi bili otroci prepuščeni samim sebi oziroma ulici. Kdo bi v tem primeru skrbel za njihovo varstvo in prehrano? Kdo bi jim pomagal pri učenju in jih usmerjal pri igri? In če bi bile srede pouka prosti dnevi, kaj bi otroci počeli tedaj? Kaj bi se zgodilo z družinskim življenjem, če bi se družina lahko v celoti zbrala le še ob nedeljah? Vse to so vprašanja, na katera ne bo lahko odgovoriti.

K sreči šestdnevni pouk še ni dokončen projekt, ki bi moral samo še počakati na zeleno luč, preden bi ga začeli izvajati. Kljub vsemu pa brez ognja ni dima in kaj lahko se zgodi, da bodo tovrstna razmišljanja šolskih oblasti nekoč dobila stvarnejše okvire. Pametneje bi bilo, če bi se najprej začeli ukvarjati s kakovostjo in učinkovitostjo šolskega sistema, šele nato pa tudi s »količinskimi« razsežnostmi.

Marko Škrli

Uvažamo lahko vse, razen...

Nov zakon o zunanjetrgovinskem poslovanju, ki je začel veljati 15. februarja je prinesel nekaj omejitev pri uvozu. Po novem ne moremo več uvažati rabljenih avtomobilov. Ta ugodnost je ukinjena tako za zasebnike kot invalide. Rabljene avtomobile lahko uvažajo le delavci na začasnem delu v tujini, vendar pod pogojem, da zunaj delajo najmanj dve leti ali živijo v tujini najmanj štiri leta.

Se vedno pa lahko vsi uvažamo nove avtomobile, za katere je potrebno plačati 41 odstotkov carinskih dajatev, močno pa so se spremenile davščine. Po novem imamo le dve skupini, v prvo skupino sodijo avtomobili z delavno prostornino do 1800 kubičnih centimetrov, za katere skupne dajatve znašajo 88 odstotkov, če pa imajo avto-

mobili vgrajen katalizator so dajatve nekoliko nižje in znašajo 85 odstotkov. V drugo kategorijo pa sodijo avtomobili z delovno prostornino nad 1800 kubičnih centimetrov, dajatve za njih pa znašajo 123 odstotkov, za tiste s katalizatorjem pa boste odšteli 10 odstotkov manj.

Podjetniki in zasebniki lahko uvažajo vse vrste vozil od osebnih avtomobilov do avtobusov in tovornih vozil, vendar le pod pogojem, da so le-ti novi.

Invalidne osebe so prikrajšane za uvoz rabljenih avtomobilov, nič pa se ni spremenilo glede uvoza vseh ostalih pripomočkov. Ortopedski pripomočki in pripomočki, ki nadomeščajo okvarjen organ, so brez carinskih dajatev, za vse ostale pripomočke pa je treba plačati 31 odstotkov carinskih dajatev.

Zaenkrat tudi ni nobenih sprememb pri iznosu denarja preko državne meje. Devize lahko nesemo v vrednosti 1000 DEM, obvezno pa moramo imeti potrdilo banke, dinarje pa lahko iznašamo v vrednosti 1200 din, ne glede na to ali je to prvi ali drugi izhod iz države.

Delavci na časasnem delu lahko uvažajo brez carine enkrat letno v višini 700 dolarjev. Pri ostalih prehodih pa v vrednosti 30 dolarjev.

Na kratko, po novem zakonu o zunanjetrgovinskem poslovanju lahko uvažamo v državo praktično vse, razen rabljenih vozil, seveda pa je za predmete, katerih vrednost znaša nad 30 dolarjev, potrebno plačati carinske dajatve.

Karmen Štrancar

Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdovih

Prejeli smo:

Nove razmere zahtevajo tudi spremembe na področju gozdarstva:

– vračanje po različnih zakonih in odlokih odvzetega premoženja

– priznavanje lastnine lastnikom nad gozdovi z vsemi pravicami in obveznostmi

– sedanjim družbenim gozdovi morajo dobiti lastnika

– na novih osnovah je potrebno urediti financiranje vlaganj v gozdove in strokovno službo

Gozdovi kot dobrina splošnega pomena in obnovljiva naravna dobrina pokrivajo več kot polovico Slovenije. Zaradi večnamenske vloge vseh gozdov ne glede na lastništvo je lastnina nad gozdovi omejena. Sprememba zakona temelji na načelih, da se mora z vsemi gozdovi ne glede na lastništvo gospodariti strokovno, upoštevaje vse njihove funkcije. Ker opravljajo gozdovi splošno koristne funkcije za vse prebivalce Slovenije, morajo tudi vsi prispevati sredstva za vzdrževanje gozdov.

Zaradi:

– vračanja gozdov nekdanjim lastnikom

– obvez lastnikov gozdov, da opravljajo v svojih gozdovih vsa dela

– zmanjšanja obsega sečenj ter gradenj gozdnih cest

– racionalnejšega organiziranja gozdarstva (še sedaj je gozdarstvo organizirano v skladu z zakonom o združenem delu v TOZD-e in TOK-e)

se bodo pojavili v gozdarstvu viški zaposlenih (med 2000 in 3000 zaposlenih). Pri razreševanju viškov bo morala obvezno sodelovati država.

Po uvedbi moratorija nad sečnjo, se je v lanskem letu ustvarilo v Sloveniji še vzdušje, ko se v veliki meri več ne spoštuje gozdarska zakonodaja (ki je sicer marsikje preživela) kar skupno z neugodnim ekonomskim stanjem v Sloveniji onemogoča vzdrževanje gozdov, vzdrževanje objektov v gozdovih (nasadi, ceste) in gozdarske službe. Rezultat vsega tega je,

da so gozdna gospodarstva pred stečajem (ali pa so posamezni deli že v likvidaciji), nasadov in cest se v velikem deležu več ne vzdržuje, veliko delavcev pa je na čakalju na delo.

Zaradi vseh teh ugotovitev je nujno ČIMHITREJE SPREJETI SPREMEMBE ZAKONA O GOZDOVIH, da se prekine agonija v kateri je gozd in gozdarstvo.

V predlaganih spremembah zakona o gozdovih in v razpravi okrog sprememb se srečujemo predvsem z naslednjimi problemi:

1. Obstaja objektivna bojazn, da lastniki gozdov ne bodo opravili v svojih gozdovih vseh za gozdove nujno potrebnih del (v Sloveniji je preko 250.000 lastnikov gozdov, od tega je le dobra polovica kmetov). Gozdarstvo predlaga, da bi se za del nujno potrebnih del v zasebnih gozdovih morala zbirati sredstva na nivoju republike.

2. Obstajajo pomisleki ali naj bodo gozdovi last republike Slovenije ali občin. Zaradi uveljavljanja splošnega pomena gozdov je primerno, da so gozdovi v lasti republike Slovenije. Gospodarjenje z gozdovi ni tako 'dobičkanosno' kot izgleda na prvi pogled. V gozdove je potrebno veliko vlagati in povsod v srednji Evropi je gozdarstvo subvencionirano. Da pa bi občine, ki imajo gozdove kot edino bogastvo od tega nekaj imele, bi predlagal da del rente od državnih gozdov ostane v občini v kateri gozdovi leže. Občine, ki so bogatejše z gozdovi, bodo tudi s predvideno zakonodajo od gozdov imele več kot z gozdovi revne občine:

– v teh gozdovih bo več zaposlenih (v izvajalski firmi in upravi za gozdove)

– iz teh gozdov bo lokalna industrija ob istih cenah zaradi manjših stroškov prevoza dobivala cenejšo surovino

– Dohodke bo imela z gozdovi bogatejša občina tudi od lesno predelovalnih obratov.

3. Obstajajo tudi določena razhajanja zlasti med Kmečko

zvezo-Ljudsko stranko in gozdarstvom o odkazilu. Zaradi splošnokoristnih vlog gozdov je potrebno z vsemi gozdovi ne glede na lastništvo strokovno upravljati. To se prične z načrtovanjem, nadaljuje z označevanjem drevoja za posek (v skladu z načrti) in konča s strokovno izvedenim posekom in spravilom ter opravljenimi gojitvenimi in varstvenimi deli. Označevanje drevoja za posek ni noben ostanek preteklega obdobja, ampak je akt svetovanja lastniku. Z gojitvenim načrtom, pri katerem lastnik praviloma sodeluje, se spozna lastnik s količinami lesa, ki jih v svojem gozdu v določenem obdobju lahko poseka. Hkrati pa se lastnik seznanja tudi z drugimi obvezami, ki jih bo moral v določenem časovnem obdobju v svojem gozdu opraviti. Če želimo ohraniti gozdove, krepiti njihovo večnamensko vlogo in dosegati postavljene cilje potem je potrebno strokovno izbirati dreve za posek, za to nalogo pa večina lastnikov ni ustrezno usposobljena. Označevanje drevoja za posek ni nobena prisila nad lastnikom, s tem mu je pokazano le dreve, ki ga lahko ob njemu ustreznem času poseka (ko ima čas, ko rabi les za svojo uporabo ali prodajo).

4. Velik problem bodo predstavljali (in že predstavljajo) viški, ki se bodo pridružili množici že doslej brezposelnih. Največji viški bodo med delavci (od katerih je velik delež invalidov) in med administracijo, kjer so tudi možnosti za prekvalifikacijo oziroma za drugo zaposlitev minimalne. Pomoč države pri razrešitvi tega problema bo nujna.

Postojna, 18. II. 1991

mag. Franc Perko

O novem zakonu o gozdovih so v petek, 22. 2. v Idriji govorili tudi notranjski poslanci v republiški skupščini, predsedniki IS in župani notranjskih občin in predstavniki občin Kočevje in Škofja Loka.

Podelitev nagrad J. Udoviča

V odboru Sklada Jožeta Udoviča sodelujem šele od nedavnega, na podelitev nagrad ob letošnjem kulturnem prazniku pa nisem utegnil priti, zato me je neprijetno presenetilo pisanje nekakšnega mm (NOČ, 16. 2., str. 2), ki trdi, da na prireditelju niso vabili vseh udeležencev letošnjega natečaja, temveč le oba nagrajenca. Še več, tako naj bi se dogajalo »že od samega začetka«, namreč delovanja Sklada.

Če so izjave anonimnega mm točne, se njegovi kritiki po tej plati pridružujem, v odboru sklada pa se bom zavzel, da se ta neobzirnost odpravi. Ne morem pa pritegniti

književnemu mnenju, da na nagrajena dela kar pozabimo, »tako da največkrat obležijo na zaprašenih policah fakultetnih knjižnic« itd. Odkar izhaja – bistveno bolj poredko kot bi si podpisani želel – v cerkniški občini zbornik Notranjski listi, smo v njem objavili kar lepo število takšnih (sicer diplomskih) nalog. Prihodnji zvezek zbornika bo obsegal tudi dve v članku mm navedeni razpravi, namreč Mišičevo in Okoliševo.

Za besedilo Šajnove sem predlagal, naj ga objavimo tedaj, ko bo vendarle že obnovljena rojstna hiša skladatelja Gerbiča, ki je, takšna kakršna je danes, Cer-

knici v veliko sramoto. Primerno prirejeno in dopolnjeno, bi bilo lahko objavljeno kot – vodnik po Gerbičevi rojstni hiši, ker je v ta namen tudi nastalo. MM pa nasvet: pisanje za javnost je odgovorno početje, ne le po moralni, ampak tudi po zakonski plati. Če se že oglašate v občilih, naj se z imenom in priimkom. Sicer velja ta očitek tudi NOČu in njegovemu odgovornemu uredniku, saj se v tem časopisu, ki ga vsak teden željno pričakujem, vse preveč sodelavcev skriva za kraticami (MITR, F. T., SAD, MS, MG dm, ša, KRAS...), kar njegovemu ugledu pač ne koristi.

Janez Šumrada

Neznani znani Notranjci

Glasbeniki

Skladatelj Alojz Srebotnjak

Naše spoznavanje znamenitih notranjskih glasbenikov zaključujemo s skladateljem Alojzem Srebotnjakom.

Rodil se je v Postojni leta 1931. Po maturi na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani je na Akademiji za glasbo študiral kompozicijo pri Lucijanu Mariji Škerjancu. Izpopolnjeval se je v Rimu, Londonu in Parizu. Najprej je poučeval na Pedagoški akademiji v Ljubljani (1964–70), od takrat pa predava kompozicijo na Akademiji za glasbo. Pri njem se je skladateljstvo učilo mnogo mladih, priznanih slovenskih skladateljev.

Če ste obiskovalec zborovskih koncertov, potem gotovo niste preslišali njegovih znamenitih Borov, zborovske skladbe, napisane v letu 1949, s katero sta se začrtali vsaj dve značilni potezi njegovega skladateljskega snovanja: izraziti smisel za vokal, ne ravno na

široko zasejan med takratnimi skladateljskimi kolegi, ter značilna ekspresivna občutljivost.

Bori so bili Srebotnjakova prva skladba, napisana tedaj, ko je bil še glasbeni amater. Njen uspeh mu je dajal moči in spodbude pri nadaljnjem glasbenem šolanju.

Za svoje skladbe, ki skušajo biti v glasbenem izrazu vedno sodobne, skladatelj dobiva različne spodbude: v zborovskih delih pogosto uporablja Kosovelovo poezijo, privlači pa ga tudi slovenska ljudska glasba in makedonska folklor.

Med njegovimi deli omenimo kantato *Ekstaza smrti* na besedilo Srečka Kosovela, pa leta 1964 nastalo *Kraško suito* in orkestralno delo *Klic narave*. Skladatelj Alojz Srebotnjak piše tudi filmsko glasbo. Njegova je glasba v filmih *Balada o trobenti in oblaku*, *Ne joči Peter*, *Amandus*, *Pastirci* in *Praznovanje pomladi*.

Alojz Srebotnjak, Notranjec po rodu, s svojim delom pomembno prispeva k oblikovanju slovenske glasbene ustvarjalnosti dvajsetega stoletja.

BUTAST KMET PA DEBEL KROMPIR...

IN DAN...

Sobota 16. februarja 1991: Delegacija Slovenske vlade, v kateri so bili Lojze Peterle, dr. Dimitrij Rupel in dr. Marko Kranjec je na turneji po državah Beneluxa obiskala Luxemburg.

Protiiraška koalicija je zavrnila iraški mirovni predlog, češ da je navadna prevara.

Mraz in sneg sta ohromila promet v nekaterih evropskih državah in na jugu Jugoslavije.

Nedelja 17. februarja 1991: Domov se je vrnila slovenska vladna delegacija, ki je obiskala Nizozemsko, Belgijo in Luxemburg.

Gorbačov in iraški zunanji minister sta se v Moskvi pogovarjala o novih mirovnih rešitvah.

Snežni plaz na italijanski strani Mont Blanca je usmrtil sedem ljudi. Končalo se je Svetovno prvenstvo v klasičnih smučarskih disciplinah v italijanskih Dolomitihi.

Ponedeljek 18. februarja 1991: V Ljubljani so bili za zaprtimi vrati pogovori med predsednikom Zvezne vlade Antejem Markovičem in slovenskim vodstvom.

V Črnomlju je na proslavi obletnice ustanovitve Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta Milan Kučan v svojem govoru med drugim poudaril, da nam pravice do samoodločbe ne more nihče kratiti.

Svetovalec hrvaškega predsednika Tudžmana Slaven Letica je izjavil, da bo v primeru, da se od Jugoslavije odcepi Slovenija, to storila tudi Hrvaška.

Mihail Gorbačov je predlagal mirovno rešitev za vojno v Zlatu.

Torek 19. februarja 1991: Ameriški predsednik Bush je zavrnil Gorbačovovo mirovno pobudo. Zvezna vlada je pozvala vse republike, naj takoj prenehajo izvajati vse zakone in predpise, ki jih je Zvezno ustavno sodišče razglasilo za neveljavne.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je obiskal Köln.

Sreda 20. februarja 1991: V skupščini republike Slovenije so sprejeli resolucijo za sporazumno razdružitev SFRJ.

Albanski predsednik Ramiz Alija je ugodil nekaterim zahtevam opozicije in pritisku množic ter stakajočih študentov in obljubil, da bo razpustil vlado in napovedal še nekatere spremembe.

Admiral Brovet je na zasedanju Zveznega zbora v Beogradu izjavil, da ukaz o razorožitvi oboroženih skupin še vedno ni izpolnjen.

Četrtek 21. februarja 1991: Tudi Hrvaška je sprejela resolucijo o razdružitvi in obenem podprla slovensko resolucijo.

Slovenska vlada je sprejela predlog za izdajo Zakona o javnih občinah. Zvezna vlada je ne pričakovano umaknila sveženj zakonov, ki naj bi jih po hitrem postopku sprejel Zvezni zbor. Prav tako niso sprejeli sklepov o razoroževanju nezakonitih enot, ki ga je predlagal odbor za ljudsko obrambo.

Sadam Husein je izjavil, da se bo Irak bojeval do končne zmage.

Evropski parlament je od Srbije zahteval, naj preneha z represivno politiko na Kosovu.

V Ljubljani so podelili Steletove in Kajuhove nagrade. Demonstracije v Albaniji se nadaljujejo.

Delamarisovi ribiči so v portoroškem zalivu nagrabili na desetine ton cipljev.

Petek 22. februarja 1991: V Sarajevu so se člani jugoslovanskega predsedstva in predsedniki republik sešli na novem krogu pogovorov (o razdružitvi Jugoslavije).

Vime, da je kaj – Pavle Kranjc s svojimi živalmi

...bosa je ta, meni Pavle Kranjc, kmet s Kalc pri Logatcu. Za na kmetijo moraš biti danes kar učen!

Kranjčev novi hlev

In se je Pavle tovrstno kar dobro »opremil« – sin Jože je po poklicu veterinar, deset let maljša hčerka Magda pa agronomka, pospeševalka v logaški zadrugi. Zaenkrat sta sicer še oba v službah, zato pa je ostala doma snaha Romana. Jože bo seveda kmetijo prevzel, ko jo bo še trdni oče Kranjc voljan dati iz rok. Sicer pa vsi, z mamo Marijo vred, skupaj delajo in skupaj uživajo sadove svojega dela.

Pavle sam pravi, da je bil vse življenje pri živini – izvezemši čas, ko je služil vojaški rok. Začel je le z delavnimi rokami, kot 11-letnik je že pasel živino na Nanosu, več-

krat je moral tudi prespati tam gori, a takrat so tam še sadili zelje in semenski krompir, pa je imel družino in ga ni bilo strah. Zaslužil je liro na dan.

In kako je prišel na Kalce? Po rodu je Primorec, Vipavec, doma iz Budanj in kot veliko Vipavcev je tudi on krenil s trebuhom za kruhom – pod italijanski jarem pa ne! Tako je šel za poslom v Logatec, starejšima kmečkima zakoncema je ugajal in kar hitro so se dogovorili – menila sta, da bi bil dober gospodar in sta mu prepustila kmetijo.

»Prevzel sem 17 ha zemlje, z gozdom vred («Največ je malinovja, še danes ga preklinjam!» pripomni Magda), pa eno kravo. Zaslužil sem še s »furanjem« in za zaslužek dokupoval zemljo. Vse-

skozi sem imel tudi bika, kar

Kranjčeva družina – Jože je še v službi

mi je več zneslo kot mleko.«

Pa je šlo počasi navzgor. Zdaj ima 27 ha zemlje, z gozdom seveda, nekaj jo ima v najemu. Leta 1983 je vzel nekaj posojila, kar najmanj sicer, pa vendar... zdaj je v novem hlevu vseljen leto in pol, 32 glav živine ima (tik pred novim letom je oddal štiri živali, hlevsko povprečje mlečnosti se giblje med 5 in 6 tisoč litri (rjava pasma, le dve črnobeli, mati in hči), na kmetiji so vsi potrebni stroji, od najmanjšega do največjega (kombajn, več traktorjev, priključki) in če bi dobil še kje kaj zemlje, bi jo tudi kupil. Morda bo še kaj. S kmetijstvom se preživlja sedemčlanska družina, dva psa čuvaja, dve črni mački in hišna ljubljanka, psička Miša. Krmo pridelajo doma – travno in koruzno silažo in seno, prek leta krmijo sveže. Pasti žal ne morejo, ker je premalo primerne svete, po robovih pa krave bržkone ne bi nabrale dovolj za že omenjeno hlevsko povprečje.

Pavle je naredil italijansko osemletko, vse drugo pa so vsakdanje življenjske izkušnje. Pa branje seveda.

V logaško zadrugo oddajo mleko, meso in nekaj krom-

Pavle Kranjc pred hišo – dovolj prostorna je za tri rodove

pirja, vse drugo je za domačo rabo. Na zadrugi niso omenili, da bi s svojim kooperantom ne bili zadovoljni.

Današnjega stanja ne bo komentiral – kdor molči, detim odgovori.

»Mladi le kritizirajo, da se do zdaj ni nič napravilo. Sam pa menim, da se zlepa ne bo več toliko. Stari smo bili pač vzgojeni tako, da smo jemali le toliko posojil, kolikor smo jih lahko krili z živino, mladi pa tvegajo – in to uspe ali pa ne.«

Magda ga nekoliko popravlja:

»Korajša je v teh časih vse – upanje pa pol življenja!«

Tudi mama meni, da je treba poslušati mlade, če hočeš živeti.

»Uspe ali pa ne, to je že

res, vendar se ne spomnim, da bi zaenkrat kaj ne bilo prav.«

Lepo je mladim pri takšnih starih.

Ni narobe, če mladim gospodarijo, meni Pavle – a zdaj sta pač še v službi. Pavle pa polkmetstva ne odobrava:

»V tovarni in na kmetiji moraš biti cel človek. Seveda smo bili včasih vajeni delati ves dan, a dolgo to ne gre. Nekje moraš počivati, da lahko drugje delaš zbrano.«

Pavletova kmetija prav gotovo zahteva celega človeka. Prav vseh sedem, s triinpolletnim Blažem in dveinpolletno Katarino vred. Ker jih tudi živi.

ing. Nada Podlogar-Fistrovič

Popoln uspeh kegljaških ekip Notranjske

V nadaljevanju tekmovanja v slovenskih kegljaških ligah so notranjske kegljaške ekipe za beležile pomembne zmage.

Ženska ekipa KK Logatec (II. slovenska liga zahod) je bila na kegljišču v Cerknici boljše od tekmič iz Kopa za 22 kegljev. Najboljši rezultat na tekmi je dosegla Volk Majda, ki je podrla 417 kegljev.

Moska ekipa postojanskega Proteusa (II. slov. liga zahod) se je na domačem kegljišču pomerila z ekipo KK Koper ter zmagala za 86 kegljev. Najboljši pri domačih je bil Duje z 882 podrtimi keglji.

Pomembno zmago je dosegla moška ekipa KK Brest (I. slov. liga), ki je v Ljubljani premagala domačo ekipo SCT za 32 kegljev.

Lestvica 1. slov. lige po 13 kolih

1. Tekstina Ajdovščina	20 točk
2. Proletarec Zagorje	20 točk
3. Brest Cerknica	18 točk
4. Hmezad Zalec	18 točk
5. Gorica N. Gorica	16 točk
6. Triglav Kranj	12 točk
7. Kočevje	10 točk
8. SCT Ljubljana	10 točk
9. Hidro Medvode	6 točk
10. Slovan Ljubljana	0 točk

Današnji kegljaški spored:

Brest : Hmezad ob 16. uri v Cerknici I. slov. liga.
Geo. zav. : Proteus ob 16. uri v Ljubljani II. slov. liga moški.

Slovan : Logatec ob 13. uri v Ljubljani II. slov. liga ženske.
ETA : Proteus ob 16. uri v Kamniku II. slov. liga ženske.
Gornik Franc

GRADNIK
LOGATEC

V soseski S 1 na Pavšičevi v Logatcu smo zgradili za vas sodobne in prostorne garaže, z električno napeljavo ali brez nje.

Nudimo vam ugodne pogoje nakupa in možnost obročnega odplačevanja.

Garaže lahko pričnete uporabljati že, ko plačate 70% cene.

Vse potrebne informacije lahko dobite pri g. Cilki Mihevc, tel.: 741-292.

PRI GRADNIKU LOGATEC SMO POSKRBELI, DA BO VAŠ DENAR VARNO IN DOBRO NALOŽEN!

SNEŽNIK

Največji angleški park v Sloveniji

Že tretje desetletje se je izteklo, odkar sem začel spoznavati »Dolino pod Snežnikom«, kot so nekoč imenovali Loško dolino.

Narava mi je bila vedno blizu.

S prijatelji smo že v otroških letih obiskovali bolj ali manj znane naravne znamenitosti. Posebni občutki strahu in radovednosti obenem, ko smo se spuščali v neznana brezna, so nas gnali, da smo prehodili bližnjo in daljno okolico; spoznavali smo zanimivo kraško podzemlje in obširne javorško-snežniške gozdove. Številna znanstva so nam pomagala, da smo naša spoznanja še podkrepili s strokovnimi osnovami. Priznati moram, da sem še pred letom dni mislil, da poznam vse zanimive koticke Loške doline in ponosen sem bil na svoje znanje. Zato sem bil toliko bolj presenečen, ko sem izvedel, da grad Snežnik obdaja največji angleški park v Sloveniji. V parku sem bil večkrat še kot osnovnošolec na raznih športnih in drugih dnevih, že pred 15 leti sem s svojo ekipo igral nogomet na igrišču sredi parka, neznani mi ni bil niti grad z gostiščem, pa še tradicionalna polharska noč je bila v tem istem parku vsako leto. Vsakič, ko sem vstopil v park, so me sicer navdali prijetni občutki, vendar nisem vedel, da so prav lepo speljane poti, obsajene s stoletnimi drevedmi, vzrok mojega dobrega počutja.

Vsem tistim, ki v zadnjih vrsticah niso prepoznali dobronamerne kritike, svetujem, naj v prihodnje svojim gostom omenijo, da se sprehajajo po največjem angleškem parku v Sloveniji, če seveda za prihodnost parka niso sposobni narediti kaj več.

dam zanemarjen park in bolečino na obrazih tistih, ki so nekdanj s svojimi rokami skrbeli za lepoto in urejenost grajske okolice, se zavem, da moram nekaj storiti.

Odoskrbnice gradu Snežnik sem dobil zanimiv zapis izpred desetih let, ki ga je za TOZD »Jelen« Snežnik verjetno pripravil tedanji direktor Simonič. Ker bo zapisano gradivo zanimivo za širšo javnost, sem si dovolil del besedila brez vednosti avtorja dobesedno prepisati. Navajam njegov tekst:

Foto: L. Vukelič

»Park pri gradu Snežnik, predlog za ohranitev in ureditev. Uvod: Površine okrog snežniškega gradu in njegovih pristav so začeli bivši lastniki z dokupovanjem okoliških, takrat pašnih površin širiti in urejati v park že v 2. polovici 19. stoletja. Tako je nastal danes največji angleški park na Slovenskem. Na njegovi površini se gozdni sestoji in skupine starih listavcev prepletajo s tratami in

nata Pivka, ki jih je leta 1977 prevzel od KZ Cerknica. Upravljalce parka mora z gozdnimi površinami gospodariti kot z običajnim gospodarskim gozdom, ker v dosedanjih gozdno gospodarskih načrtih niso bile izločene kot gozd s posebnim namenom. Na njih je dolžan ne glede na izgled parka izpolnjevati predpisane letne sečnje. Zaradi lesa je bilo posekanega tudi nekaj drevev – predvsem starih slikovitih hrastov po tratih in travnikih! Kar je boljših travniških površin, jih je upravljalce oddal za simbolično najemnino

kmetom kooperantom, ki jih kosijo, ne da bi karkoli vlagali za njihovo izboljšanje. Slabše s travo zarasle površine na pobočjih pa nihče več ne kosi in se nekontrolirano zaraščajo s smrekjo. Smreka iz naravnega naleta semena se je pojavila v parku tudi pod vsemi skupinami in sestoji starih listavcev in jih grozi v doglednem času prerasti. Zaradi neurejene kanalizacije iz pristave se je začel

Foto: L. Vukelič

V želji, da bi malo bolje spoznal raznolikost turistične ponudbe, sem spomladi lanskega leta prekinil zahtevno vodenje po Križni jami in se, po nekaj ur na dan, za tri mesece preselil na grad Snežnik. Obiskovalce sem spremljal po sobanah, ki so dajale vtis, kot da so zadnji lastniki odšli pred nedavnim.

Ko sem čakal na nove goste, me je strupen mraz, ki se je vedno zadrževal med grajskimi zidovi, večkrat pregnal na sončno livado pred gradom. Večkrat sem se zapletel v pogovor s starejšimi sprehajalci, ki so prihajali obujati spomine na čase zadnjih grajskih gospodov.

Kramljanje in sprehodi z nekdanjimi grajskimi posli so me popeljali v čase, ko so med gradovi še drdrale kočije in je vrtnar skrbel za to, da je vse dišalo po najraznovrstnejšem cvetju in grmičevju. Zaraščeni drevedmi, gaji in zelenice so spet dobivali svojo nekdanjo podobo...

Žal sanjarjenje ne traja dolgo in ko ponovno pred seboj zagle-

travniki, po katerih rastejo posamezna mogočna drevesa, poti pa obdajajo drevedmi stoletnih lip, kostanjev in hrastov. Ne glede na to, da pretežno del površin v letih po vojni ni bil obravnavan kot park, pa je njihov parkovni značaj v glavnih obrisih še vedno ohranjen in v pomladanskih, letnih in jesenskih mesecih priteguje obiskovalce v muzej urejenega snežniškega gradu. Vsekakor predstavlja park še danes prirodno znamenitost, ki bi jo bilo vredno ohraniti in po možnosti tudi dalje razvijati. Lahko celo trdimo, da je park tisti element, ki daje kompleksu snežniškega gradu najznačilnejše obeležje in glavno privlačnost. Samo, če bo ohranjen in urejen, bo v kakršen koli že namen smiselna tudi preureditev stavb gradu in pristav, ki v njem stojijo.

Sedanje stanje: Ob današnjem načinu obravnavanja površine okrog snežniškega gradu postopno izgubljajo parkovni značaj. Te površine so danes v upravi Perutninskega kombi-

sušiti del dvojnega lipovega drevooreda, mnoga drevesa v drevooredih pa so poškodovana in se pričenjajo sušiti zato, ker jih uporabljajo za ravnanje gradbenega železa. Na tratih v neposredni bližini gradu so v zadnjih letih pričeli prirejati tudi razna srečanja in veselice na prostem. Po teh prireditvah ostane del odpadkov razmetan po travi, del pa jih zmečejo pod drevje in za grmovje v gozdu, kjer ob takih priložnostih izkopljejo tudi stranišča. Vrh vsega so začeli ponekod v parku odlagati tudi smeti, potok, ki teče mimo gradu, pa uporabljajo za pranje avtomobilov.

Če bodo dogajanja v parku tekla v taki smeri kot doslej, je samo še vprašanje nekaj let, da bodo površine izgubile parkovni značaj in se spremenile deloma v smrekovo monokulturo, deloma pa v zanemarjeno gmajno. Tak razvoj pa prav gotovo ni zaželen in ga je nujno čimprej preusmeriti.

(nadaljevanje prihodnjič)
Janez Kandare

OKUPACIJA V DVEH SLIKAH?

Vojaški tovornjaki so na našem koncu kar pogost prometni pojav. Dolga leta vzgoje in izobraževanja, ki jih je za srečnejšo prihodnost žrtvovala naša poli-

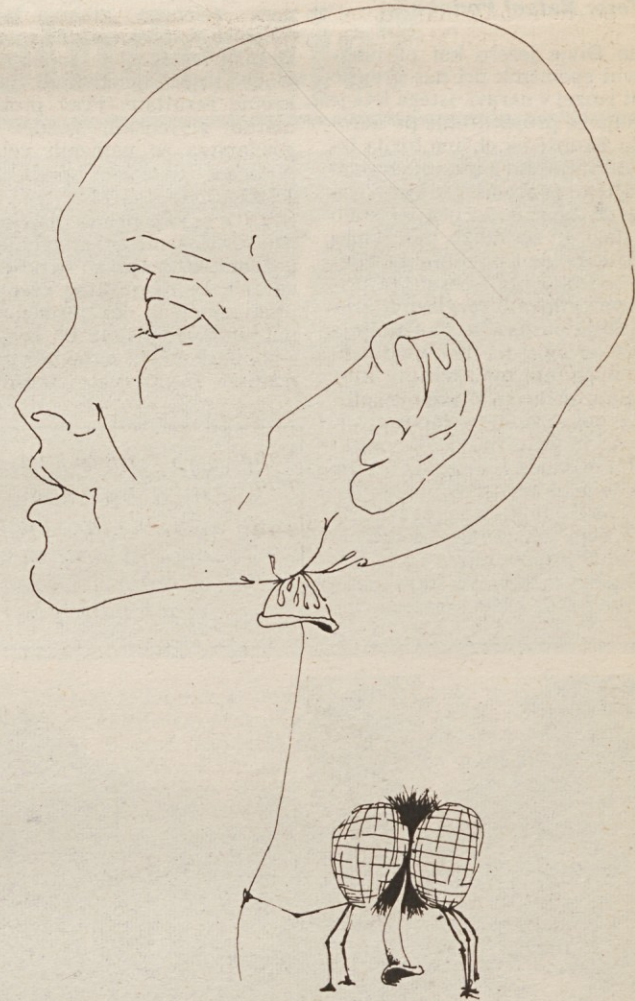
Foto: L. Vukelič

Foto: L. Vukelič

tika, so obrodila sadove: civilisti se sploh ne vznemirjajo več, če jim pred nosovi vozijo kolone olivno zelenih tovornjakov in oklopnikov in če jim nad glavami v nizkem letu švistne kakšen orel ali podoben roparski ptič, narejen v naših ali priznanih svetovnih delavnicah, kjer se valijo dragi vojaški avioni. Čeprav je nekaj svetovnih vojn že davno mimo, pa nekaj delavskih in drugih revolucij prav tako, se še vedno ravnamo po tistem slovitem načelu – »živi, kot da bo sto let mir in se pripravljal, kot da bo jutri vojna«.

Vojna psihoza nam očitno ne more kaj dosti do živga; v dneh, ko so imeli v uniforme in civilne obleke oblečeni Hrvati prste na petelinu, so Cerknico preletavali vojaški avioni. Čeprav imamo celo mi nekakšne zakone, v katerih nekaj piše tudi o tem, da v mirnem času takšni avioni nad naselji ne smejo letati pod tako in tako višino itd., to ni ganilo nikogar. V sredstvih obveščanja ni bilo nobenega obvestila o vojaški vaji, zaradi katere bi, recimo, bilo takšno paradiranje napol opravičljivo, tudi sicer se ni vedelo nič drugega kot to, da so nekatere pripadnike civilne zaščite iskali in da so morali biti v stalni pripravljenosti. Vojna je še vedno nekaj, kar je nad interesi posameznikov, ali ne? Sicer pa imamo v Cerknici tudi sekretarja za SLO, ki bo v prihodnje ob podobnih incidentih prav gotovo ostro protestiral pri ustreznih vojaških organih in sklical najmanj tiskovno konferenco. Pacifisti iz Notranjke, ki svojih sinov nočete dati za kanonfuter, pa medtem malo razmišljajte, kaj se da storiti še preden zatrobijo trobente.

Danica Petrovič

Bodi prijazen z vsemi prijaznimi, kajti nikoli ne veš, za kakšno masko se skriva »špicelj« – to je družbeno koristna oseba, ki opravlja obveščevalno dejavnost (pa ne za NOČ, čeprav bi dobro honorirali...)

Pojasnilo:

Bralce obveščamo, da teksta, objavljenega v prejšnji številki, poapisanega z imenom, ni napisal naš sodelavec, ampak direktor Komunale in da smo mu torej odstopili nekaj časopisnih stolpcev za njegovo osebno videnje »smetiščnih« težav na Cerkniškem. Zaradi mladosti našega časopisa smo izjemoma objavili nespremenjen in nepopravljen direktorjev tekst, čeprav je zaradi tehnične napake izpadel nadnaslov rubrike »Prejeli smo«. Seveda bomo vsem direktorjem tudi v prihodnje hvaležni za vsako informacijo, ki nam jo bodo posredovali, osebnih zapisov v takšni obliki pa ne bomo objavljali.

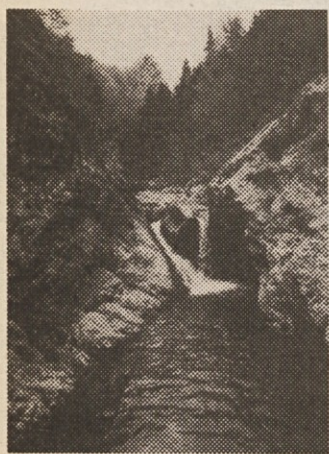
Uredništvo

Kdaj bo zaživel krajinski park Zgornja Idrijca?

Dolgoletna prizadevanja idrijskih naravovarstvenikov še niso obrodila sadov. Nadaljevanje iz prejšnje številke

Devetnajst let uspešnih in neuspešnih prizadevanj

Po dokaj temeljiti predstavitvi parka v prejšnji številki se lahko vprašamo, kakšna so bila prizadevanja za njegovo zaščito v preteklih letih in kako to, da še danes nismo območja razglasili za krajinski park izjemnega nacionalnega pomena? Prelomno je bilo prav gotovo leto 1972, ko so bila uresničena večletna prizadevanja Prirodoslovnega društva Slovenije, Republiškega zavoda za spomeniško varstvo ter Mestnega muzeja Idrija in je

Eden izmed številnih slapičev v dolini Idrijce pod klavžami.

(Foto: Rafael Podobnik)

bilo Divje jezero kot prvi naravni spomenik pri nas urejeno kot muzej v naravi. Istega leta je Atelje za projektiranje po naročilu Skupščine občine Idrija izdelal projekt celotne obdelave in zaščite področja krajinskega parka Zgornja Idrija. Nastalo je delo, ki bo lahko tudi danes služilo kot ena od osnov za izdelavo strokovnih smernic za pravo Odloka o razglasitvi krajinskega parka. Žal so nadaljnja prizadevanja na tem področju za dolga leta zamrla. Leta 1981 je Skupščina SR Slovenije sprejela nov Zakon o varstvu narave in kulturne dediščine, ki velja še danes. Skupščina občine Idrija je na tej osnovi pripravila občinski odlok, ki pa je ravno na področju naravne dediščine izredno pomanjkljiv. To je popolnoma razumljivo, kajti naravoslovna dediščina našega ob-

močja še ni strokovno obdelana in inventarizirana. Po zakonu mora to opraviti pristojna strokovna služba, v tem primeru je to Zavod za varstvo narave in kulturne dediščine v Novi Gorici, sredstva za te naloge pa morata zagotoviti občinski in republiški proračun.

Kljub nekaterim parcialno zaščitenim območjem in spomenikom, smo celotno območje Idrijskih klavž popolnoma devastirali z izgradnjo male hidroelektrarne na Idrijci. Leta 1986 je problem dvignil oblak prahu, danes pa je že skoraj izginil z dnevnega reda občinske problematike!

Ponovno temeljito zanimanje za naravoslovno dediščino in s tem prizadevanja za razglasitev krajinskega parka Zgornja Idrija so povzročila zanimiva predavanja in okrogle mize v okviru Muzejskih večerov. Od leta 1984 do danes je bilo od šestdesetih pripravljenih kar 15 večerov s to tematiko. Veliko kritik so bili v preteklih letih deležni gozdarji in njihovi nekateri radikalni posegi v občutljivo tkivo idrijskih gozdov. Svoje so prispevale še pogoste naravne ujme, od katastrofalnih požarov do vetrolova.

Ali bo v prihodnje bolje?

Odnos do varovanja naravne okolja se je v zadnjih nekaj letih prav po zaslugi množičnega zelenega gibanja tudi v Sloveniji spremenil. Po vstopu stranke zelenih v republiško vlado pričakujemo tudi konkretne rezultate. Prav problematiki slovenskih gozdov in gozdarstva so namenili veliko pozornost in zeleni sprejemajo TEMELJNO GOZDNO LISTINO, ki jo je pripravila Zveza društev inženirjev in tehnikov gozdarstva. Zeleni so se posebej zavzeli za razglasitev vseh predlaganih in nekaterih novih narodnih, regijskih in krajinskih parkov ter naravnih spomenikov in rezervatov v Slove-

niji. Seveda bo mnogo odvisno tudi od novega zakona o naravni in kulturni dediščini, saj se govori, da naj bi naravna dediščina prešla iz kulturnega v prostorski vladni resor. Tu pa mislim, da bo ob mogočih lobijih (energetski, kmetijski, itd.) naravna dediščina potegnila krajši konec.

Zganili so se tudi v idrijski občini, saj je Izvršni svet Skupščine občine Idrija imenoval posebno komisijo, ki jo vodi dipl. ing. Silvij Blaj in ima nalogo pripraviti do konca leta 1991 vse strokovne osnove za sprejem občinskega odloka o razglasitvi krajinskega parka Zgornja Idrija. Vso podporo omenjenemu projektu je dal tudi direktor Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine iz Nove Gorice dipl. ing. Zorko Pelikan. Omenjena skupina se je sestala že dvakrat in v svoj krog pritegnila številne domače poznavalce. Pripravljena je tudi obsežna projektna naloga, katere cilj je najprej priprava vseh strokovnih osnov za razglasitev območja, v naslednjih letih pa na podlagi znanstvene metodologije študijsko obdelati omenjeno območje.

Seveda se ob tem pojavljajo številne dileme, od mej parka, institucije, ki bo upravljala z območjem, do načina in obsega gospodarskega izkoriščanja prostora in naravnih bogastev. Opredeliti bo potrebno režime obnašanja v prostoru, turistično izrabo območja itd., itd... Skratka celotno območje parka bo potrebno obravnavati kot ekološki kompleks v najširšem pomenu.

Želimo si, da tudi ta načrt kot tisti iz leta 1972, ne bo zaprašen končal v predalu kakega uradnika. Nekaj upanja je že v dejstvu, da v Blajevi komisiji sedijo kar trije člani občinskega izvršnega sveta. Oglasimo se zopet čez leto dni, seveda če bo Notranjski časopis še izhajal. Srečno enim in drugim!

Samo Bevk

TANJA, MOJCA, ŽIŽA, POLONA, MIRJAM, so v Idriji dobro znane. Simpatične in urejene vas vabijo, da jih obiščete. Zadovoljni boste in vašim željam bo ustrezno. Naj se sramuje, kdor slabo misli o novih trgovinah v Idriji!

Idrijski izvršni svet naj odstopi

Ni je bilo stranke ne na slovenskem ne na ožjem idrijskem političnem prizorišču, ki ne bi pred volitvami, z velikimi besedami in neustrezno majhnimi dejanji seveda tudi še po tem, volilcem obljubljala poleg miru, neodvisnosti in materialnega blagostanja tudi pravno državo. Poglejmo si kako te obljube izgledajo dandanašnji v idrijski praksi skozi očala Liberalno demokratske stranke.

Skoraj polletno Sizičovo delo idrijske vlade, ki se je v tem času intenzivno ukvarjala predvsem sama s sabo, je bilo pred nedavnim, na minulem zasedanju občinske skupščine, okronano s sprejetjem Odloka o organizaciji upravnih organov kot formalnega oblikovanja vladnega koncepta, okrog katerega so se že od samega začetka kresale mnoge dokaj ostre polemike. Namreč kot drobnjarska, obrobna in predvsem nestrokovna so bila označena delegatska vprašanja v zvezi z dilemami ali lahko načelnike upravnih organov imenuje izvršni svet ali le skupščina, ki ji ta odgovarja ali morajo biti načelniki upravnih organov imenovani izmed članov izvršnega sveta ali ne ali so lahko načelniki vršilci dolžnosti ali ne.

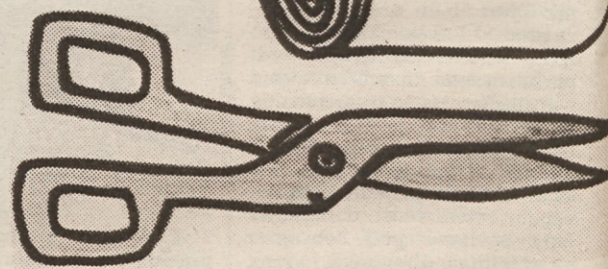
Omeniti seveda velja, da so se delegati v občinskih klopih pri odločanju o tem vprašanju v veliki meri naslonili na z vladine strani zastavljeno strokovnost, saj so sami v tako strokovnih vprašanjih pač težko razsodniki.

Kakorkoli, na koncu se je izkazalo, da se vlada ni igrala z njihovim potrpljenjem le v obliki poskusov uveljavljanja ne le dvomljivih temveč celo nezakonitih konceptov, pri čemer

se vsaj po mnenju idrijskih liberalnih demokratov zgodba vendarle tudi mora končati. Glede na dejstvo, da načelnike upravnih organov lahko imenuje le skupščina, da se imenujejo obvezno med člani izvršnega sveta in da ne morejo biti vršilci dolžnosti, je navedeni odlok nezakonit. Njihova predvidevanja so bila namreč potrjena z oceno zakonitosti s strani republiškega zakonodajnega ministra, pri čemer se je rok za odpravo tega stanja včeraj iztekel.

Izza kot ponavadi zaprtih vrat idrijske vlade pa žal do konca tega tedna in izdaje našega časopisa ni bilo nakazane nobene rešitve problema, čeprav so jim bile te ponujene v različnih oblikah že pred sprejetjem odloka, implicitno pa tudi s strani Republiškega sekretariata za zakonodajo. Pričakujemo torej lahko, da bo že prvi delovni dan v prihodnjem tednu republiški minister za zakonodajo po svoji službeni dolžnosti sprožil postopek pred Ustavnim sodiščem Republike Slovenije.

Razveljavitev nezakonitega odloka bo med drugim, spoštovani občani, pomenila tudi to, da so nezakonite in v tem smislu

Tudi to sredstvo vseh vlad je pri nas napadla močna inflacija

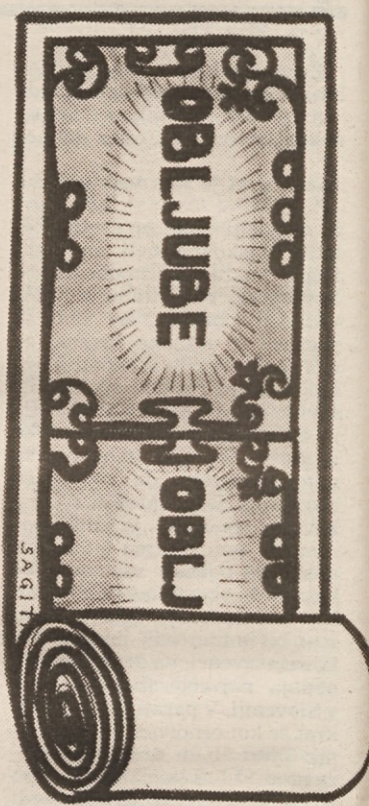
Na seznam sodelavcev Udbe bo treba še počakati

Poslanski klub idrijskega Demosa je na eni lanskih sej občinske skupščine posredoval pobudo o objavi seznama imen ljudi v občini, ki so v preteklosti delovali kot člani UDBe. Predsedstvo občinske skupščine je pobudo posredovalo Republiškemu sekretariatu za notranje zadeve, kjer so menili, da Zakon o notranjih zadevah ne predpisuje neposrednega poročanja RSNZ o delu službe državne

varnosti ter o uporabi njenih posebnih metod in sredstev občinskim skupščinam. O uporabi metod in sredstev službe, med katere sodi tudi delo s sodelavci, je RSNZ po mnenju Republiškega sekretariata za notranje zadeve dolžan poročati le Komisiji za nadzorstvo nad zakonitostjo dela SDV pri republiški skupščini in predsedstvu Republike Slovenije. Zato je predsedstvu idrijske občinske skupščine

nične vse odločbe in drugi posamični akti, ki so jih izdali predstojniki upravnih organov v času veljavnosti tega nezakonitega odloka, to je v času od letošnjega kulturnega praznika dalje.

Idrijski liberalni demokrati pa še to ne samo v opozicijskem strankarskem lagerju so izgubili potrpljenje z vlado. Zato ji nove priložnosti ne dajejo več. Predlagajo ji, da častno zapusti prizorišče z odstopom.

predlagal, da se s svojo pobudo obrnejo neposredno na komisijo Skupščine Slovenije za nadzorstvo nad zakonitostjo dela službe državne varnosti.

Upajmo, da bo občinsko predsedstvo vztrajalo in domačemu Demosu, pa tudi ostalim, posredovalo seznam ljudi, ki so se s »špecanjem« ukvarjali v preteklosti.

SE-F

Dogaja se...

Na pobudo predsednika občinske skupščine Janeza Podobnika so se sešli predstavniki šol, šolske ambulante, Centra za socialno delo ambulantne za motnje v razvoju in Dijaškega doma ter se pogovarjali o razširjenosti kajenja, uživanja alkohola in mamil med mladimi v idrijski občini. Iz podatkov, ki so jih s pomočjo ankete izvedli strokovni delavci idrijske osnovne šole Jožeta Mihevcina in gimnazije Jurija Vege, je razvidno, da je uživanje v soddvisnosti od potreb mladih po uveljavljanju, kreativne izrabe njihovih prostega časa in podobnega... Podrobnosti so naslednje. Na vprašanje, ali so poskusili kaditi, piti alkohol in uživati mamila, je v povprečju za kajenje 40 odstotkov učencev sedmih in osmih razredov odgovorilo pritrdilno, za alkohol 20 in mamila nič.

V raziskovalno nalogo, ki so jo izdelali učenci četrtil letnikov, so bili vključeni vsi dijaki Gimnazije, kar predstavlja polovico populacije med 15 in 17 letom starosti v idrijski občini. Aketa je dala naslednje rezultate: 47 odstotkov dijakov je že kadilo, 68 odstotkov jih je uživalo alkohol, 15 odstotkov pa tudi poskusilo mamila. Med njimi mehke droge 15

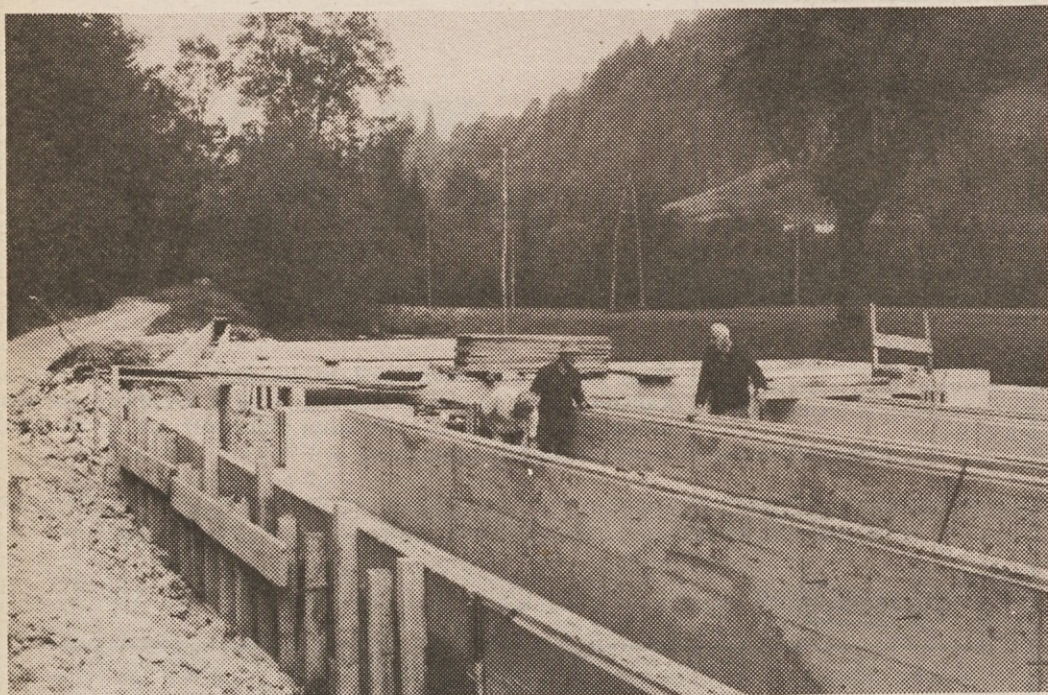
odstotkov, od tega jih 1,3 odstotka redno jemlje, 4 odstotke občasno in 0,5 odstotka pa je prenehalo z uživanjem 0,3 odstotka dijakov je poskusilo tudi trde droge.

Na volilni konferenci idrijskih prenoviteljev, ki se jo je udeležil tudi podpredsednik SDP Peter Bekeš, so največ pozornosti namenili gospodarskim razmeram v občini in republiki. Precej kritičnih besed so izrekli na račun dela republiške in občinske vlade, ki nimata izdelanih socialnovarstvenih programov v času, ko se spreminja socialna struktura prebivalstva, zmanjšuje njegova reprodukcijska sposobnost, gospodarstvo pa oddaljuje od hitrega tehnološkega prestrukturiranja. Razmere, v katerih so se po Bekeševih besedah znašli, niso samo posledica podedovanih grehov stare oblasti, temveč tudi produkt sedanje, ki problemom ni kos. Podobno bi lahko dejali tudi za dogajanja v idrijski občinski skupščini, ki je po besedah Vojka Božiča sestavljena tako, da v njej nobena stranka nima večine in zato prenoviteljski predlogi in predlogi ostalih opozicijskih strank vedno naletijo na živčne odmeve poslanece kmečke zveze ljudske stranke.

Za vnovičnega predsednika idrijskih prenoviteljev

so izvolili Vojka Božiča, v 19-članskem predsedstvu pa so tudi vodje petih krajevnih organizacij: za Cerklno – Vojko Zidarič, Spodnjo Idrijo – Milan Koželj, Idrijo I. – Nevenka Podobnik, organizacijo v družbenih dejavnostih – Ivica Kavčič in firmah – Bojan Sever.

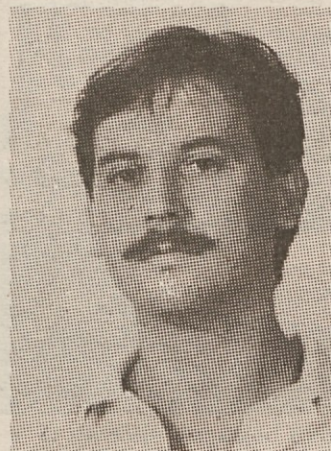
POŽAR V ETI: Več kot 2 milijona dinarjev gmotne škode je povzročil požar, ki je v noči iz nedelje na ponedeljek izbruhnil v enem izmed oddelkov enote Grelec. Ognjeni zublji, ki jih je prvi opazil kurjač in o tem obvestil vratarja ter gasilce, so popolnoma uničili stroj za kovičenje cev in plazmarjenje zaščitnih cev za bojlerje, električno napeljavno v tem delu tovarne, dve tretjini ostrejša oddelka Elementi, mešalnice mase, kompresorske postaje in enote Plošče. Prizorišče so si ogledali tudi preiskovalni sodnik Temeljnega sodišča iz Nove Gorice Andrej Orel in najboljši izvedenci za požare RSNZ, vendar si o vzrokih požara do zaključka redakcije našega časopisa še niso prišli na čisto. Vodja enote Grelec Boris Drešček pa je dejal, da so posledice požara začeli takoj odpravljati in da je bila proizvodnja zaradi pomanjkanja izdelkov, ki zaradi uničenih strojev niso bili narejeni, motena ves teden.

RIB JE ŠE VEDNO VEČ KOT RIBIČEV: Idrijska ribiška družina je lani v 55 hektarjev ribolovnih in 15 hektarjev varstvenih voda na območju občine vložila blizu 43.000 mladice potočne in soške postrvi ter šarenke in lipana. Skoraj polovico rib oziroma 6,8 tone so jih njeni člani in turisti ulovili. Novembrske poplave so jim v gojitvenih potokih povzročile za 274.000 dinarjev gmotne škode. Letos bodo v vode vložili le 36.000 mladice potočne in soške postrvi, ribolovni režim pa obdržali nespremenjen. Med osrednjimi nalogami, ki so si jih zastavili, velja omeniti načrtovano gradnjo valilnice oziroma ribogojnice in skrb za varstvo okolja. Izdelali bodo kataster onesnaževalcev voda in črnih odlagališč komunalnih odpadkov ob vodotokih. (Foto: Arhiv Ribiške družine)

MI SMO PRIMORCI

Republiški poslanec v zboru občin Milan Volk pravi, da zeleni niso sezuli ilirskobistriškega gospodarstva

Milan Volk, dipl. prav., poslanec v zboru občin

1. Vi ste demokratično izvoljeni poslanec občine Il. Bistrice. Kaj menite, ali imate dovolj stikov z bazo, ki vas je volila?

V osnovni sem se že od vsega začetka zavedal, da bo najbolj problematičen ta kontakt z bazo oz. volilci, ki so me volili. Zaradi tega sem tudi ob petkih uvedel v pisarni Zelenih Il. Bistrice od 16.30-18 določene termine, kjer mi lahko moji volilci neposredno posredujejo svoja stališča, predloge in mnenja, katera v skupščini potem posredujem.

Poleg tega imam pred vsako skupščino stike z upravnimi strukturami SO, o stvarih, ki se na skupščini obravnavajo. Na ravni republike pa imamo Zeleni pred vsakim zasedanjem svoj klub poslancev.

2. Kakšen je vaš odnos do medijev? Mislim predvsem na to, da ste v skupščini imeli kar precej govorov, vendar vas v javnih glasilih (npr. Delo) ne omenjajo. Zakaj?

Tukaj obstaja več možnih razlag. Ena razlaga je, da v medijih nastopajo že znane in uveljavljene osebe. Kot drugo, objavljajo se v glavnem medijsko provokativne stvari, običajni

govori pa niso tako atraktivni. Poleg tega je dejstvo tudi to, da je občina Il. Bistrica redko prisotna v javnih medijih, razen če se že ne govori o stečaju kakšne tovarne...

3. S čim se trenutno ukvarjate v skupščini oziroma v katerih komisijah sodelujete?

Sodelujem v dveh skupščinskih komisijah in to v zakonodajno-pravni komisiji in komisiji za nadzor Službe državne varnosti. Zakonodajno-pravna komisija je strokovna komisija, ki obravnava vse zakonske predloge, ki v skupščino prihajajo. Gradivo za komisijo, ki nadzira Službo državne varnosti je pač zaupne narave, del gradiva pa je znan javnosti preko novinarskih poročil.

Poleg tega pa se ukvarjam tudi s stanovanjskim zakonom, sedaj obdelujemo teze in predloge, ki prihajajo v skupščino.

4. Vi ste član Zelenih, torej ste v vladajoči koaliciji. Bi našim bralcem lahko malce razložili o teh odnosih v stranki. Kako gledate na opozicijo?

V stranki Zelenih obstajata dve izraziti frakciji. Prva, ki striktno zagovarja tezo, da morajo Zeleni ostati v vladajoči koaliciji in druga, ki trdi, da je to napaka in pri vsakih konfliktih, ki nastanejo, postavlja v ospredje izstop iz Demosa. Jaz vsekar pripadam frakciji, ki zagovarja vztrajanje v vladajoči koaliciji, vsaj do sprejema nove ustave in novih volitev. Zeleni so v tem trenutku obsojeni na vladanje, ne glede na to, če smo v vladajoči koaliciji ali v opoziciji. Dejstvo je, da tudi opozicija (sedanja) ne more sestaviti vlade sama.

Sicer pa ima opozicija v skupščini veliko prednost: so zelo dobro organizirani, so profilirani politiki, v ozadju imajo sposobne ekipe strokovnjakov, poslučujejo se vseh strokovnih institucij. To jim daje določeno prednost pred pozicijskimi

strankami, ker le-te teh instrumentov ne obvladajo dovolj dobro.

5. Gospodarstvo bistriške občine je v zelo težkem položaju, da ne rečemo v kolapsu. Kako vi ocenjujete sedanje stanje?

Gospodarstvo bistriške občine je v takšnem stanju, ker mu je bilo vseh 45 let po vojni posvečeno zelo malo pozornosti. Dejstvo je, da so se sposobnejši kadri vedno namestili v upravne strukture občine, predvsem zaradi boljših materialnih pogojev. Dogajalo se je celo to, da je bila konkurenca zavestno zatirana, del gospodarskih struktur pa je bil povezan z upravnimi organi v občini. Del teh navez je prisoten še danes.

Po drugi strani pa se občina ni nikoli zares potrudila, tudi v največjem času ne, da bi privabila zainteresiran kapital, ki bi tukaj vlagal in gospodarstvo bi normalnejše zaživel.

6. Vaša zasluga je predstavitev idejnega projekta »Primorka« v Ilirski Bistrici. Kaj vas je navedlo k temu?

Pri tem projektu sta pomembni predvsem dve stvari. Prvič: dogajanja in projekti Primorske izvirajo iz občine Il. Bistrice in jo puščajo ob strani. Torej, vključitev občine v vse projekte. Drugič: brez osnovne povezave, ki je že zgodovinsko profilirana, povezave z morjem, Il. Bistrica nima nobene šanse za gospodarsko rast. Ta projekt je pomemben tudi zato, ker poleg infrastrukture, cest, telefonskih omrežij, vsebuje nekatere povsem konkretne projekte, ki bi lahko v relativno kratkem času zaživeli.

7. Kakšno je sodelovanje s SO Il. Bistrice in Izvršnim svetom?

Sodelovanje z IS obstaja, pred skupščino se vedno posvetujem s člani IS, predvsem o problemih, ki se neposredno tičejo občine, mislim da je sodelovanje korektno. Glede občinske skupščine pa je problem v tem,

ker sem zaposlen v Ljubljani in zato lahko le redko prihajam v Bistrico na seje. Sicer pa sem o zadevah informiran preko stranke in preko gradiva, ki ga dobivam na dom.

8. Goviri se, da so Zeleni Bistrice krivi za propad gospodarstva v občini. Kakšen je vaš komentar, komentar člana IO stranke, k temu?

Stagnacija bistriškega gospodarstva se zaznava že najmanj deset let. Takrat nas Zelenih še ni bilo. V občini hočemo s svojo politiko doseči predvsem, da bodo ljudje bolj zdravi, gospodarstvo pa se mora enostavno prilagoditi evropskim ekološkim standardom, kajti ti pogujejo ekonomsko uspešnost. Dejstvo je spet samo eno, potrdili ga bodo tudi strokovnjaki: gospodarstvo propada zaradi ekonomskih vzrokov ne pa ekoloških.

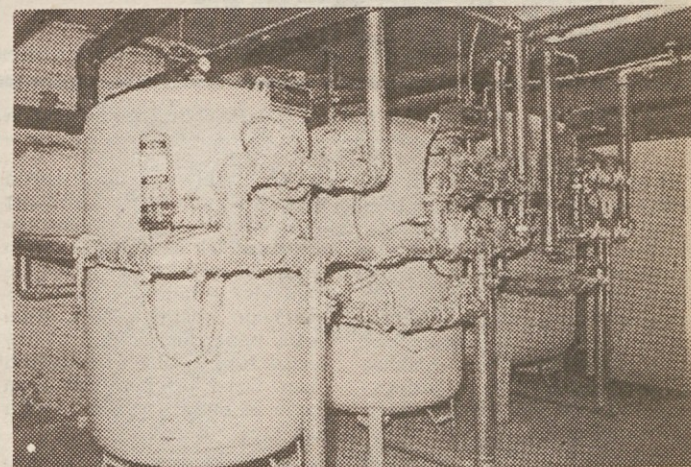
9. In za konec, kako vidite bodočnost Ilirske Bistrice?

Občina Ilirska Bistrica spada vsekakor v primorsko regijo, že zgodovinsko je vezana na morje, vedno je bila kmetijsko zaledje Reke, Kopra, Trsta. V umetnih realsocialističnih regijah, kot je na primer kraško-notranjska pa se je vedno izpostavljala problem centra, npr. Postojne, ki je vsa sredstva in delovno silo črpala iz vseh ostalih krajev te regije, občina Il. Bistrica od tega ni imela nič.

Bistričani si moramo že enkrat postaviti pravo tezo: problem Bistrice lahko rešijo le Bistričani, s svojim znanjem in delom, ne pa pričakovati pomoč iz regij ali republike. Pri nas venomer upamo na neko pomoč od zunaj. S svojim znanjem in denarjem, čeprav ga imamo malo, ne naredimo popolnoma nič. Omenil bi še star pregovor, ki velja tudi za nas: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Pogovor vodil: MS
Foto: MG

Čistilne naprave

Mala čistilna naprava podjetja Hydrotech iz Cipra

Dejstvo je, da je Il. Bistrica ekološko ogrožena. V pripravi so sicer določene analize in projekti za sanacijo takšnega stanja, vendar ni še nič dorečenega. V ta namen je pred kratkim »HIDRO« Koper, podjetje, ki se med drugim ukvarja tudi z ekologijo, v sodelovanju s podjetjem za urejanje voda »NIVO« iz Celja, organiziralo predstavitev dveh vrst (malih in velikih) čistilnih naprav. Prisotni so bili predsednik in nekateri člani IS, predstavniki Komunalnega gradbenega podjetja, komisije za varstvo okolja ter medobčinskega sanitarnega inšpektorata. Gospod Roman Kramer, dipl. inž. gradb. (NIVO Celje) je predstavil projekt male čistilne naprave (100-5000 enot), ki jih izdeluje firma Hydrotech iz Cipra. Celjsko podjetje je generalni zastopnik te firme, ki že leta uspešno gradi male čistilne naprave. Do sedaj so jih postavili že 124 v ra-

zličnih delih sveta. Po tem nam je predstavil še projekt velike čistilne naprave (preko 100 000 enot), ki jo je zgradilo podjetje Nivo za Savinjsko dolino. Tudi ta uspešno obratuje že nekaj časa.

Za popestritev turistične ponudbe je gospod Alojz Zorko, dipl. inž., predstavil nekaj projektov podjetja Aquasport iz Poreča, ki se ukvarja z izdelovanjem opreme za vodne športe. Predstavil je različne vrste toboganov in celotnih zabavišnih kompleksov.

Lahko bi rekli, da se je s ponudbo različnih idej v Il. Bistrici začelo, vendar bo potrebno še veliko več takšnih predstavitev, da bi se lahko racionalno izbiralo med projekti. Ampak ideje so tukaj in to je v tem trenutku najvažnejše.

Tekst: MS
Foto: MG

Kje so bistriški študentje?

Foto: Zoran Vogrinčič

V petek, 8. februarja, ob slovenskem kulturnem prazniku je bila v Il. Bistrici skupščina bistriških študentov. Po molku, ki je trajal dobro leto in pol, naj bi ponovno zaživel zbiranje bistriških študentov, kajti zavedati se moramo, da so študentje bodoča inteligenca nekega kraja in da je bodoči razvoj v marsičem odvisen tudi od študentov ter njihovega odnosa do kraja, od koder prihajajo.

Skupščina je bila dokaj klavrsna, saj je bilo prisotnih samo šest študentov, od povabljenih predstavnikov strank pa samo predstavnik Zelenih Il. Bistrice, gospod Milan Volk, od občinskih struktur pa gospa Vojka Lenarčič, predstavnica IS SO Il. Bistrice.

Namen skupščine je bil, da Klub študentov postane pravna oseba in da se dobijo nazaj v uporabo klubski prostori v kleti 4. bloka v Študentskem naselju v Rožni dolini. Dva predstavnika študentov, Zelenih in IS sta se obvezala, da bodo zadevo uradno uredili z upraviteljico študentskega centra in da bodo v začetni fazi študentom tudi finančno pomagali, da klub, ki so ga zaprli zaradi neurejenih sanitarij in hodnika, ponovno zaživi.

Študentje bi morali združiti vse svoje moči, da se ta zadeva

spelje, kajti to je v njihovem interesu, zraven pa bodo lahko služili še kakšen dinar, saj vemo, kako je danes s štipendijami v naši občini, pa tudi dela na Študentskem servisu je malo. Zaradi tako majhne udeležbe so sklenili, da se v Ljubljani organizira spoznavni večer bistriških študentov. Sklenili so še, da se morajo študentje še tesneje povezati z MKNŽ in poskusiti navezati stike s Škuc Forumom, predvsem glede organizacije dela. POZIVAMO študente, da se spoznavnega večera udeležijo v čim večjem številu in z mnogimi svežimi idejami, da se ohranijo pridobitve prejšnjih generacij. Če ne bo sodelovanja med študenti, potem se lahko pod nosom obrišejo za prostor in tehnično opremo, ki zdaj neizkoriščena trohni za zaklenjenimi vrati v kleti 4. bloka. Stvari samo čakajo, da se začne z delom in da se jih postavi na pravo mesto.

Tatjana Antonac

ROCK RAPORT

PHONE BOX VANDALS, Celje

Pred raportom bi rad povedal naslednje: Okoli kluba se zbirajo mračne sile z določenimi črnimi nameni. Klub želijo očrniti

kot vir zla – mamila. Ni važno, če to hočejo plavi angeli, nek novinar iz ne vem kakšnih razlogov ali uredništvo časopisa, ki mu pada naklada (PN). Zatrli bi radi še to malo dobrega v tej smrdljivi dolini. MKNŽ se na vse pretege trudi, da bi privabil čimveč tujih bendov v Bistrico (turizem smo menda ljudje), temu pa se meče polena pod noge. Če bi novinar, ki piše o tem, kdaj prišel v klub, bi pač videl napise USE HEAD – SAY NO TO DRUGS (Misli z glavo – odmisli drogo). Zato, Mračne sile, nazaj v deželno Senc! (Kdor ni bral Tolkinovega Gospodarja prstanov, ne bo štekal.)

Sedaj pa h konkretnim zadevam. Sobota, 16. februar, v MKNŽ kar trije bendi. Klub je bil nabito poln, čeprav je v domu JLA igral nekakšen Pop design. Precej poslušalcev iz Reke, Postojne, Sežane, Gorice. Prvi so nastopili REGOČ iz Reke. Delujejo že kakšno leto, v Sloveniji prvi nastop. Člani so zbrani iz več reških bendov (ex Let3, Excess, Porko Dio). Zvok

temelji na basu, kitarist na trenutke funky. Sceno je dobobra popestril pevec s svojo izrazno klovnovsko mimiko. Zanimivi, bomo videli, kaj bo.

BABY ZDRAVO, naslednji bend, so Celjani (dva člana delujeta tudi v Vandalsih). Frišen bend, obstajajo približno pol leta. Njihov drugi nastop. Glasba je čist rock'n'roll, brez filozofiranja. Kar v redu. In glavni gostje večera, PHONE BOX VANDALS, tudi Celjani. Že establiiran bend v teh alter krogih, imajo svojo ploščo, nekaj nastopov v tujini, profiji, ni kaj. Tretjič v Bistrici. In glasba? Vandals, seveda!

Vse je bilo OK, vendar je prehitro zmanjkalo drinka.

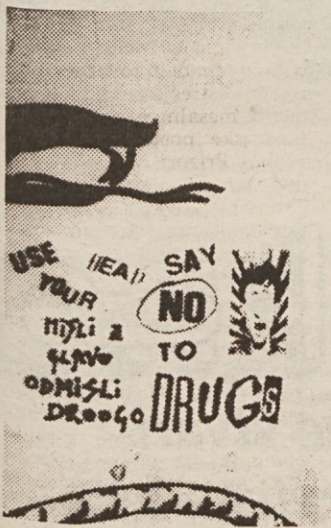
Tekst: MS
Foto: MG

Josip, Ritava, Regoč, Reka

BABY ZDRAVO, Peter

Notranjost MKNŽ

Logaški lesarji še zdaleč niso obupali

Navidezno skromna naložba je del poslovne strategije

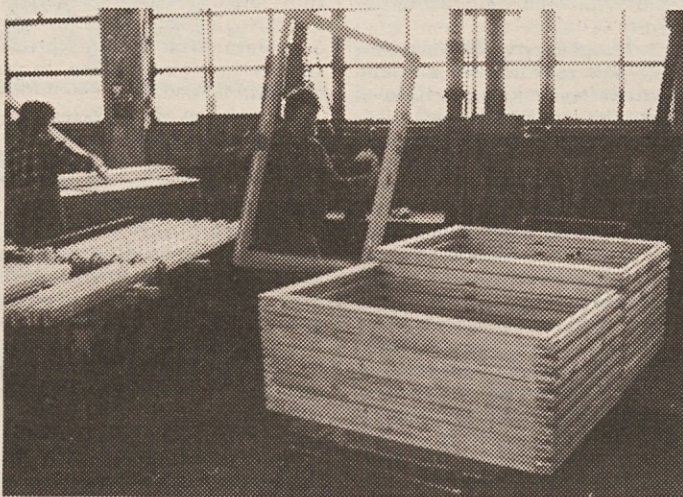
Logaški Kombinat lesne industrije se je v svojem boju za preživetje, ki se je pravzaprav začel že pred dvema letoma, odločil, da ne bo vezan edino in le na en donosen proizvod, to se pravi, na proizvodnjo stolov s skoraj 100% izvozom v ZDA, ampak tudi v ostalih dejavnostih skuša voditi moderno politiko prilagajanja kupcu, to se pravi, trgovati za znanega interesenta. V tovarni, kjer nastajajo okna in stoli, so že pred časom uspešno pokazali svojo usmeritev s tako imenovanim bio-programom, zdaj pa so z navidezno skromnimi 500 tisočimi markami vredno naložbo sposobni tako rekoč takoj izdelati kakršnokoli obliko okna.

Tako imenovana individualizacija pohištva je sicer že doma v »klasičnem pohištvu«, v stavbenem pa to zdaj vse bolj prihaja do izraza. Izdelek dostavi trgovec neposredno v stanovanje. To poznamo, kajpak, pri notranji opremitvi že dlje časa, stavbno pohištvo pa se v Evropi tako obnaša že nekaj let. Kot je posebej poudaril direktor KLI-ja, Alojz Sajovec, se pročelja zasebnih hiš vse bolj individualizirajo in temu bo zdaj lahko sledila tudi logaška tovarna, kot verjetno prva v Sloveniji.

Tak način ponudbe seveda zahteva tehnološko inovativnost in kar je morda najpomembnejše, izdelek ne sme biti veliko dražji od serijskih oken. Najzanimivejša je danes Nemčija, kjer pokrivajo odstotek tega trga. Letos bodo tam prodali 50.000 serijskih in 10.000 posebnih oken. Delež teh posebnih oken pa je že bistveno večji kot pri nas.

Potrebno je bilo zagotoviti vsaj 3 elemente preobrazbe. Kupili so numerično krmiljeni obdelovalni center za kapaciteto 30.000 tipskih ali 15.000 posebnih oken na leto, posebno montažno mizo, ki bo omogočila prav tako hitro spreminjanje programa in graditev ustrezne prodajne mreže. Slednje je še kako pomembno, saj v primeru posebnih programov ni mogoče kupca odložiti za nekaj mesecev, kot se še spominjamo, da se je dogajalo takrat, ko so se serijska okna doma prodajala za med in je bila čakalna doba tudi do 9 mesecev. Zdaj lahko zagotovijo posebne vrste oken v največ 4 tednih.

Novi način, oziroma nova možnost v proizvodnji oken odpira tudi povsem novo področje. Zdaj so možne zamenjave oken v starih, zgodovinsko vrednih

Nova tehnologija omogoča izdelati skoraj vsako obliko okna. (Foto: S. Rančov)

poslopjih. Kakršnakoli mera ni več vprašanje.

Uvedba nove tehnologije na eni strani ni pomenila ustvarjanja viška delavcev, seveda pa je pomenila določeno usposabljanje zaposlenih. Zdaj bodo v proizvodnji stavbnega pohištva naredili več z enakim, oziroma celo z manjšim številom delavcev, če upoštevamo normalno fluktuacijo, upokojevanje in prekvalifikacije.

»Nismo šli po poteh mnogih tovarn danes,« je dejal Alojz Sajovec, »in pošiljali najprej ljudi na ceste, potem pa ob novi proizvodnji iskal stare ali nove nazaj.«

Samo nova naložba bo letos prinesla KLI-ju dodatne 3 milijone mark na tujem in okrog 2 milijona mark na domačem trgu.

Ob zadnjem obisku ministra

Italijanske kavbojke v »Konfekciji«

V štirih mesecih bo jasno, ali je logaška Konfekcija preživela

Bo nova proizvodnja v Konfekciji pomagala splavati iz težav? (Foto: S. Rančov)

180 zaposlenih v logaški Konfekciji bide težak boj za preživetje, saj ni v tej panogi tekstilne industrije skoraj nobenih izjem. Pred nekaj več kot letom dni so se povezali z italijanskim proizvajalcem jeansa DARITEXOM. Da ni dogovor hitreje stekel, pravi zdajšnji direktor Dimitrije Stanković, je treba krivdo iskati v našem sistemu. Vendar so uspeli oblikovati mešano podjetje, v katerem je 70% italijanskega deleža, DARITEX-KONFEKCIJA. V njem dela 20 delavk in italijanski strokovnjak. Delovna sila ni več poceni, saj obremenitve posameznega izdelka in osebnih dohodkov presegajo razumevanje italijanskega vlagatelja. Italijanski interes se kaže v tem, da skuša prek Konfekcije prodreti v jeansom na Vzhod. Naslednja faza je torej plasma italijanske tovarne na našem in pozneje na vzhodnem trgu. Na jugoslovanskem trgu je prisotnost jeansa že zdaj zelo velika, konkurenčna pa naj bi bila cena izdelkov DARITEXA. Blago, recimo, kupuje na Kitajskem in v Hongkongu. Tako imenovani lon-posel je zdaj na preizkušnji. Vendar le za 20 zaposlenih.

Kaj pa 160 delavk?

Proizvodnja za nemške boutique je še vedno v teku. Z njimi sodelujejo že 10 let in letos naj bi, spet v obliki lon-posla, naredili za 1.200.000 mark oblačil. Osnovni problem preživetja je v tem, da je tujec pripravljen plačati le tako imenovano živo

delo. Vsa naša »nadgradnja« ga ne zanima.

»Če bi se specializirali na lon-posel,« pravi direktor, »bi preživetje in uspeh ne bila nikdar pod vprašajem. Uprave bi ne bilo, bila bi le proizvodnja, potem bi šlo. Naša podjetja so drugačna. 60 do 70% naj bi izvažali, ostalo prodali doma. Podjetje organizacijsko zastara, ima pa svojo komercialno, tehnično službo, torej vse, česar pri lon-poslih ne potrebujemo.«

S 50% lona in prav toliko domačega trga je težko. Prodajajo v Sloveniji in na Hrvaškem, kjer ni tako težko prodati, kaj težko pa je dobiti plačilo. Velika podjetja jemljejo blago Konfekcije na konsignacijo, ko ga prodajo, to sporočijo in od takrat naprej velja 60 dni za plačilo. To so zelo težki pogoji, najtežji.

Kako se bo torej Konfekcija znašla? Se mnogo boljša podjetja ali tovarne so danes v enakem ali še slabšem, stečajnem obdobju. Konfekcija ima osnovne pogoje za obstoj, od tehnologije do komercialne, a zdaj ni mogoče dobiti nobenih kreditov, tudi tujega ne. Ali bo Konfekcija splavala ali ne je v veliki meri odvisno od splošnih pogojev. »V treh ali štirih mesecih bo jasno,« je dejal direktor, »ali bomo splavali ali ne. Seveda pa moramo tudi sami nekaj storiti. Dvigniti moramo kakovost svojih izdelkov.«

Upajmo, upajo tudi delavci.

KRAS

Namesto cvetličnih lončkov – Francija

Vagabund se potepa po Ljubljani

»Logaška občina se lahko pohvali, da je bila med prvimi v Sloveniji, ki je načrtno pričela razvijati turizem. Zaradi kraške in gozdne pokrajine, vabljivih klimatskih razmer, industrijske zaostalosti, lege ob magistralni cesti in železnici med Ljubljano

in Trstom, bližine meje in zaradi po furmanih podedovane gostinsko-turistične infrastrukture, so oba Logatca, posebno še Dolenji Logatec pred vojno uvrščali med pomembnejše slovenske in jugoslovanske klimatskozdružiliške kraje. Na oddih so v gostilne in

hotele prihajali gostje od blizu in daleč. Posebno je bil kraj kot letovišče cenjen med Zagrebčani.« (Zbornik poročil, MRT 88, str. 93)

Marsikdo bi želel, da bi bilo tudi danes tako, saj bi v osiromašeno občinsko blagajno kakšen dinar lahko prispeval tudi turizem. Žal ni tako. Ne samo, da je tam nekje na repu slovenskega, ostaja tudi brez trdnih načrtov za oživitve, razdrobljen in nepovezan.

Lastniki gostinsko-turističnih objektov se bolj kot z izboljševanjem ponudbe ukvarjajo s preračunavanjem davkov, turistične kmetije uživajo svoj sloves, vikendaši prihajajo po sončne žarke in svež zrak, vladni aparat išče denarje za posamezne akcije, KS Naklo se lotve Logaške noči, turistično društvo smejele trka na vrata etnoloških in zabavnih prireditev, turistična agencija Vagabund pa...

Pravzaprav nič. Pa bi, če sodimo samo po naslovu firme, morala že dodobra spoznati logaško občino in razgibati turistično mrtvilo. Tako pa so stoli v prostoru na koncu Krpanove stavbe že vsi zaprašeni in tudi zelenje je izginilo iz cvetličnih lončkov. Ponujajo vam smučanje v Franciji, na Češkem in doma, če pa bi morda dopust radi porabili za kaj koristnejšega, vam ponujajo tudi avtošolo. Vse to plakati. Če hočete namreč kakšno informacijo več, boste morali šefa v službi prositi za uro ali dve dopusta, saj TA Vagabund uraduje med 10. in 15. uro trikrat na teden.

Samo dvoje je možno: prvič, da Logatčani ne maramo potovanja in organiziranih počitnic in drugo, da Vagabund ne mara Logatca. Ker se zdi to drugo resnici ljubše, bi bilo na resnem sestanku vladnega organa pametno razmisliti o Vagabundovih načrtih za vključevanje v zdravljenje logaškega turizma, pa tudi o zahtevi turističnega društva, da se mu najde nadomestni prostor, saj tega, katerega lastniki so, zdaj uporablja Vagabund.

Še nekaj bo potrebno storiti in to čimprej. Diagnoza je znana. Bolnik tudi. Ker več zdravnikov več ve, bi bilo prav, če bi načrt ozdravitve pripravil zdravniški kolegij logaških turističnih akterjev. bn

REPUBLIKA SLOVENIJA
OBČINA LOGATEC

Izvršni svet SKUPŠČINE OBČINE LOGATEC je na podlagi 8. člena pravilnika o dodeljevanju posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in malega gospodarstva v občini Logatec na svoji 11. seji dne 18. 02. 1991 sprejel

SKLEP

o razpisu posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in malega gospodarstva v občini Logatec

1. Skupni znesek sredstev namenjenih za posojila je 1.500.000,00 din.
2. Posojila se dodeljujejo za naslednje namene:

– nakup, urejanje in opremljanje zemljišča za gradnjo poslovnih prostorov,

– nakup, graditev in adaptacijo poslovnih prostorov,

– nakup opreme,

– odpiranje novih delovnih mest.

3. Za posojilo lahko zaprosijo naslednji prosilci:

– samostojni obrtniki,

– podjetja v zasebni, mešani in zadružni lasti,

– občani, ki so pri občinskem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oziroma na sodišču priglasitev za vpis v sodni register in priložili vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja.

Sedež obratovalnice oziroma podjetja, objekti, oprema in delovna mesta, za katere je posojilo namenjeno, morajo biti na območju občine Logatec.

4. Najdaljša doba vračanja posojila je 5 let.

5. Glavnica se valorizira skladno z gibanjem tečaja DEM in zaračunavajo se 5% obresti.

6. Rok za vložitev prošnje je 15 dni od objave sklepa.

Naslov, na katerega se oddajo prošnje, je:

OBČINA LOGATEC
Oddelek za gospodarstvo
61370 LOGATEC, Tržaška 15

7. Prošnja za posojilo mora vsebovati ime in priimek oziroma oznako imena – firme in naslov obratovalnice oziroma podjetja, opis in predračunsko vrednost investicije ter višino zaprosenega posojila.

8. K prošnji za posojilo je treba priložiti še naslednjo dokumentacijo:

a) potrdilo o vpisu obratovalnice v register oz. sklep o vpisu podjetja v sodni register ali potrdilo, da je občan vložil zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oziroma na sodišču priglasitev za vpis v sodni register ter pri-

ložil vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja.

b) potrdilo o vseh plačanih zapadlih davkih in prispevkih,

c) dokazila glede na namen posojila, (kupoprodajna pogodba, gradbeno dovoljenje, računi...),

d) dokazilo o kreditni sposobnosti, ki se pridobi:

– za obrtnike: potrdilo uprave za družbene prihodke,

– za ostale: bilanca zadnjega obračunskega obdobja.

9. IS bo vse prošnje obravnaval v roku 30 dni po preteku javnega razpisa in bo sklepe posredoval vsem prosilcem.

10. Podrobne informacije daje Oddelek za gospodarstvo občine Logatec, telefon (061) 741-270, g. Slavko ŠIRCA.

PREDSEDNIK
IZVRŠNEGA SVETA SO
LOGATEC
Vladislav PUC, l.r.

dragocene stvari
iz plemenitega lesa

Bodo v Postojni našli denar za kulturo?

Zveza kulturnih organizacij: Reorganizacija ali ukinitiv?

Da se z denarjem vse začne in konča, je stara in oguljena fraza, ki pa še vedno drži. Vsak dan znova tudi tarnamo, da moramo varčevati, ker denarja pogosto ni niti za najnujnejše stvari.

S splošnim pomanjkanjem denarja se srečujemo tudi v kulturi. O delu, denarju in ostalih problemih, s katerimi se ubada Zveza kulturnih organizacij v Postojni, smo se pogovarjali z njenim tajnikom, g. IVANOM ŠUSTERŠIČEM.

V uvodu je predstavil organiziranost postojnske ZKO, saj je po njegovih besedah postojnska Zveza edinstven primer v Sloveniji. Zakaj? V začetku leta 1982 se je namreč z odlokom občinskega IS takratno filmsko podjetje Zarja zaradi velikih finančnih težav priključilo ZKO in sedaj deluje kot njena sekcija. Težave kinematografskih podjetij so znane, zelo zmanjšan obisk predstav, predvsem zaradi nenadnega prodora videotehnike in pravega piratstva pri razširjanju videokaset. Dokler razmere na tem področju ne bodo zakonsko urejene, se po mnenju našega sogovornika kinematografi ne bodo mogli sami vzdrževati.

G. Šusteršič se je dotaknil tudi sporeda filmskih predstav, saj prav na ta račun dobivajo precej kritik. Poudaril je, da v Postojni vrtijo takorekoč vse filme, ki pridejo v Jugoslavijo. Letno imajo na sporedu okrog 200 filmov, kar je za celoletni spored premalo, zato morajo filme pogosto ponavljati. Torej vrtijo lahko le take filme, kot jih dobijo.

S priključitvijo kinematografskega podjetja ZKO so se njegove denarne težave nekoliko omilile, toda žal na račun ljubiteljske dejavnosti na področju kulture. Kljub povečanemu obsegu dejavnosti, števila zaposlenih in seveda vseh stroškov, se sredstva iz občinskega proračuna v ta namen niso kaj bistveno spremenila.

Finančna situacija se je resno zaostрила v lanskem decembru, ko ZKO brez vsakega pojasnila ni dobila decembrske akontacije. To pa je pomenilo 55.000 din manj za društva, prišteti pa moramo še sredstva manjkajoče abonmajske predstave (da je organizacija lahko zaključila lan-

ske poslovno leto, so za pokritje primanjkljaja uporabili del vplačanih sredstev abonentov, ki načrtovane abonmajske predstave plačajo vnaprej).

Prejšnji četrtek, 14. 2., so se o nadaljnjem financiranju in novi organiziranosti ZKO pogovarjali na občinskem Sekretariatu za družbene dejavnosti in občo upravo. Dogovorili so se, da bodo denar, ki ga lanski december ni bilo, dobili, prav tako bo ZKO dobila denar za eno abonmajske predstave. Denar, ki ga bo ZKO dobila naknadno bo namenjen predvsem društvom, ki so v tej sezoni pričela z raznimi projekti in so trenutno sredi dela. Dogovorili so se tudi

jasno, ne bo pa več delovala v okviru ZKO.

Reorganizacija ostalih delov oziroma dejavnosti ni še popolnoma dorečena, ZKO naj bi po novem opravljal tudi menedžersko dejavnost, ki naj bi jo, tako kot celotno ZKO, vodil upravni odbor.

G. Šusteršič je pri tem poudaril, da bi bilo potrebno urediti vprašanje prostorov za ljubiteljske dejavnosti, prav tako pa tudi vprašanje financiranja. ZKO in občina naj bi v ta namen spodbujali predvsem sponzorstvo. Po novem naj bi ZKO imel tudi priveditvene dejavnosti. Ivanu Šusteršiču se zdi zelo pomembno

Foto: Igor Modic

o denarnih sredstvih, ki naj bi jih ZKO prejela v letošnjem letu. Višina sredstev naj bi bila v letošnjem letu enaka lanskemu, vsak mesec naj bi dobivali akontacije v znesku ene dvanajstine celotnega zneska. Toda januar-ska akontacija je bila preračunana na lanski zmanjšani obseg sredstev. Na ZKO kljub temu upajo, da so rešili vprašanje manjkajočega denarja, ki ga predvsem društva nujno potrebujejo.

Na omenjenem posvetu so se pogovarjali tudi o načrtovani reorganizaciji ZKO. Reorganizacija bi seveda v prvi vrsti zajela kinosekcijo. Kakšen naj bi bil njen status, še ni popolnoma

tudi strokovno izobraževanje na področju ljubiteljske kulture, o čemer pa na četrtkovem posvetu niso govorili. To je do neke mere celo razumljivo, saj mnega o tem niso še usklajena niti na republiškem nivoju. O reorganizaciji ZKO niso sprejeli nobenega sklepa, zato predvidevajo, da bodo do konca letošnje sezone verjetno delali tako kot doslej. Zakaj verjetno? Sogovornik nam je namreč tudi pvoedal, da so pred kratkim iz časopisa izvedeli, da v postojnski občini nameravajo ukiniti nekaj institucij, med drugim tudi ZKO. Poudaril pa je, da na skupnem posvetu takšnega vtisa niso dobili.

sa

Likovna razstava v galeriji kocka

Na predvečer podelitve nagrad in priznanj Miroslava Vilharja, smo se po enoletnem premoru v četrtek, 14. 2., spet srečali s člani Likovnega društva Postojna.

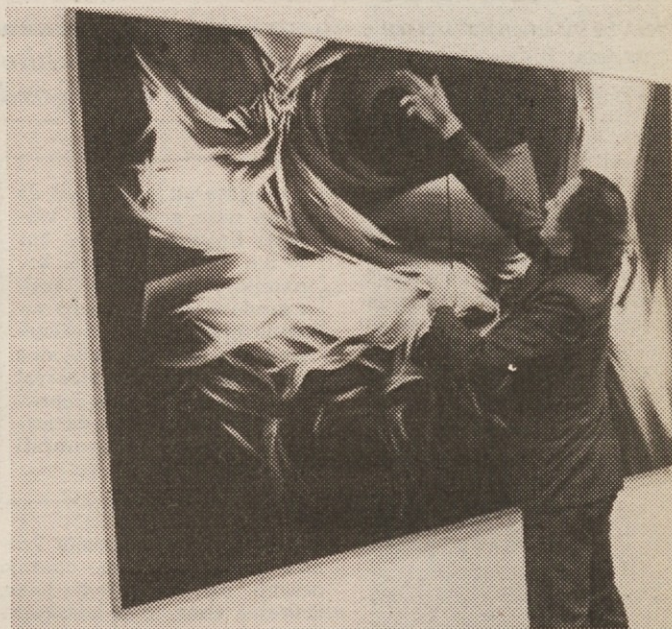
V okviru 'skromnih kulturnih srečanj v letošnjem mesecu kulture je bila otvoritev razstave prijetno srečanje s Florijano Ipavec, Marijo Strnad ter Matejem Pečenikom.

Vsak nam je s svojim načinom likovnega izražanja približal drobno pripoved življenja barv, ter nas tako za trenutek povabil v magično igro domišljije, svetlobe, senc in časa, ujetega na platno.

Na otvoritveni predstavitvi, ki se je prelila v pogovor z avtorji, so sodelovali Polona in Tina Strnad ter Stojan Ržek.

Prijeten večer se je zaključil v želji, da bi se morali v Postojni na takih in podobnih kulturnih prireditvah pogostejše srečevati.

sr

Pustni nastop članov plesne šole Urška

Že tretjič, odkar je v Postojni organizirana plesna šola Urška, je bila dvorana Srednješolskega

centra napolnjena do zadnjega kotička.

Na pustno soboto se je predv-

stavilo več kot štiristo našemljanih Urških mladih plesalcev.

Nastopili so za svoje starše, dedke, babice in prijatelje. Le-ti so jih navdušeno bodrili in nagrajevali z aplavzi.

Kot že večkrat se je tudi tokrat pokazalo, da je Urškina plesna šola vnesla pravi preporod v življenje mladih navdušencev plesa v Postojni in popestrila mrtvilo, značilno za naše mesto.

Trgovina KOCKA iz Postojne je najboljše skupinske in posamezne maske nagradila z lepimi darili iz svojega šolskega programa.

V petek, 1. marca bo v postojnskem Srednješolskem centru mednarodna okrogla miza o ekoloških problemih Krasa. Uvodno besedo bo imel dr. Dušan Plut, istega dne pa sledi še ustanovitev območne stranke Zelenih.

Zmaj med porcelanom

Zelo nenavaden teden je mimo. Veliko več miru bi imel, če bi ostal v Jami. Odpravil sem se po mestu, v pustni dan, poln šeg in običajev, kjer naj bi se prepletale tradicionalne ljudske navade s simboli odhajanja zime.

Pa so se med seboj v čudno povorko pomešali skoromati, Alenčica in kralj Matjaž, lepe in grde, pridne in hudobne maske, vojaki s tankom in plugom...

Kaj je sploh pustovanje? Kaj je tradicionalno pokopavanje Pusta? Kam so se izgubili tisti pravi liki postojnskega območja? Kje se je izgubil zmaj, ki je bil pred leti v povorki?

Če ne štejem nastopa osnovnošolcev z Vaščani na Postojnskem, je bila to precej nenavadna povorka pustnega karnevala (latinsko carne vale – zbogom meso) in razposajenega časa.

Staro mora umreti, da se naseli v novo, mlado telo. Konec zime, začetek pomladi. Vsi ti nastopajoči liki kličejo pomlad. Človek preneha biti človek, poosebi se z likom. Premaga strah in bojazen, rodi se želje dveh svetov, nekaj kar nam je všeč, ali pa se tega bojimo. Zakaj je tako lepo biti pod masko? Prikrivanje, magičnost, onostranstvo, neko skrito prebujanje, sproščanje energije, občutek napetosti, zaprtosti, odbijajoče agresivnosti. Čas neke nenavadne otopenosti ter zamaknjenosti v razmišljanje, kako preživeti...

V trgovinah je že pred enajsto uro zmanjkalo krofov. Če je organi-

zator Turistično društvo Postojna, kje je v tako siromašni pustni povorki, kot smo jo lahko videli, njegov turistični interes? Veliko splošnih stvari je podrejenih zaverovanosti posameznikov in uveljavljanju lastnega pogleda. V nekakšni duševni stiski, ki se nenehno obnavlja in draži, hodijo pustne maske in se nam pačijo. Kje je meja? Kje je meja okusa? Grem po mestu in zopno je opazovati starše z otroki, ki so v teh dneh hodili mimo Gasilskega doma v Postojni ter odvrčali iskren in raziskujoč pogled otrok stran od pajaca v modrem kombinezonu, ki je tako neokusno mahedral s stebra. Kaj lahko rečeš tisti hip otroku, ki hoče vedeti vse?

Čuden teden priprav na vsakoletno spomladansko čiščenje porcelana, oblek, obutve, omar, stanovanja. Upam, da si nismo potegnili mask z obraza samo za ta teden ter na sv. Valentina, ki ima ključje do korenin in zaljubljenih src.

Potem je odšla še vlada, ostal je le Vlado in ponovno obdobje dopusta ter razmišljanje ali smo Notranjci ali Primorci ali le navadni davkoplačevalci. Kdo bi razumel?

Zmaj

P. S.: Verjetno me je premotila vlaga v Jami in revma v kosteh, da sem se prejšnji teden zmotil in namesto Tamara zapisal Nataša Donev. Tudi zmaji se motijo.

NAROČILNICA ZA ČASOPIS

DA, ŽELIM POSTATI NAROČNIK NOTRANJSKEGA ČASOPISA

Ime in priimek: _____

Ulica, hišna številka: _____

Poštna številka, kraj: _____

Naročnino bom poravnal, ko mi boste poslali položnico:

Datum: _____ Podpis naročnika: _____

GOZDARJI BREZ GOZDA!?

Gozdarska stroka ima rezultate, katere lahko tudi pokaže; kdo pozna »korenine« in »dušo« gozda, če ne gozdar?!

Nekoč smo gozdarje spoštovali in njihovem delu pripisovali poseben pomen, v mnogih današnjih razpravah pa je moč zaslediti, da so nekakšni roparji in tirani, oziroma uničujoči, preštevilčni hudodelci jugo-boljševizma, ki so v letih po vojni veliko pripisovali k opustošenju naših gozdov. Čeprav je bil spričo znanih metod real-socializma marsikateri lastnik gozda oškodovan, ni prav, da posplošimo in neargumentirano ocenjujemo stroko, ki ima tradicijo in rezultate, katere lahko tudi pokaže. O vrhniških gozd-nih kompleksih, okoli 9000 ha jih je, sta spregovorila gozdar-ska strokovnjaka IVAN MAROLT in JANKO VIDMAR.

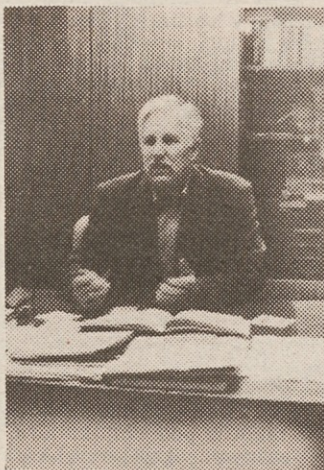
V preteklosti ni bilo slišati kritičnejših pripomb na delo in organiziranost gozdnega obrata, razen redkih izjem; pri vsakem delu se namreč zgodi tudi kakšna napaka. Splošno gledano se vrhniški gozdarji lahko celo pohvalijo, da je bilo njihovo sodelovanje z lastniki gozdov in lesno-predelovalno industrijo dokaj uspešno. Žal je dnevna politika, polna emocionalnosti, mnoge vzpodbudila k takšnim ali drugačnim ocenam, ki mečejo slabo luč na gozdarstvo v celoti. Seveda ne smemo pozabljati, da spoznavanje gozda potrebuje v enaki meri čustva in statistiko, filozofijo in pragmatizem, vero in dokaz!

Po besedah IVANA MAROLTA in JANKA VIDMARJA, se gozdarji popolnoma strinjajo,

Ivan Marolt je poudaril, da se je naše gozdarstvo vse-skozi financiralo samo, kar se mu ne zdi pravilno; kornistniki lesa niso vlagali v gozdove, če izvezamo za-nemarljivi delež vloženih sredstev lesno-predelovalne industrije. Vlagal in plačeval je tisti, kdor je sekal, čeprav sedaj nekateri trdijo, da gozdarji denarja niso vračali v gozd.

V gozdovih na območju Vrh-nike gozdarji že dolgo opažajo pešanje, oziroma sušenje jelke, drevesne vrste, ki je karakteristična za naše gozdove. Janko Vidmar je pojasnil, da jo pri obnavljanju in pomlajevanju kompleksov nadomeščajo s smrekami, kar pa dolgoročno gledano ni najbolje. Perspektiva je v mešanem, jelovo-bukovem gozdu, v katerem pa se kot odločilen faktor pojavlja škoda, ki jo povzroča divjad. Žal učinkovite zaščite za listavce še ne poznamo, razen dragega ograjevanja, kakršnega si na večjih gozdno-gojitvenih območjih gozdarji ne morejo privoščiti.

Pred leti se je na vrhniškem območju množično pojavil lubadar, a proti temu škodljivcu so se gozdarji pravočasno in uspešno zoperstavili, tako da ni povzročil večje gospodarske škode.

zroča precejšnjo škodo v gozdovih. LZS vrhniškim gozdarjem povrne 10 % sredstev, ki jih porabijo za zaščito mladja, odnosno nasadov v gojitvenih kompleksih.

Zanimivo je, da Gozdni obrat Vrhnik ne poseduje gozdne mehanizacije in gozdarskih delovnih pripomočkov, namenjenih delu v gozdu. Vsa delovna sredstva so v lasti delavcev. Sami jih kupujejo, popravljajo in vzdržujejo. Ker uporabljajo svoje delovne pripomočke, prejmejo delavci določeno odškodnino, oziroma amortizacijska sredstva. Gozdarji so na ta način zmanjšali število okvar, popravila so cenejša in hitrejša, skrb in vestnost pri uporabi delovnih sredstev pa na zavidljivem nivoju.

Gozdni obrat poskrbi za ustrezna zaščitna sredstva in prevoze delavcev na delo. Tehnično izpopolnjena delovna sredstva so precej zmanjšala poklicna obolenja delavcev; še največji problem ostaja hrup. V preteklosti je bilo tudi nekaj težjih poškodb delavcev, ena od njih celo s smrtnim izidom.

Med očitki gozdarjem je slišati, češ da so gradili ceste le do najboljših sestojev, bogatih z lesom, ostale pa so več ali manj zanemarili. Gospodarjenje z gozdovi predvideva 20 m gozdnih prometnic na hektar, vrhniški gozdarji jih imajo v povprečju 12 m/ha, kar jih v republiškem merilu uvršča med uspešnejše.

Vrhniški gozdarji ponudijo tržišču letno okoli 2000 kubnih metrov drv. Mnogi lastniki gozdov prodajajo drva na svojo roko in se izognejo davčnim obveznostim, to pa kmalu ne bo več mogoče. Lani so vrhniški gozdarji v družbenem sektorju evidentirali 23 primerov tatvin lesa. Polovico storilcev so odkrili, a na željo gozdarjev jih ne bomo javno omenjali in še dodatno zaostrovali razmer.

Sadike za nove sestoje vrhniški gozdarji kupujejo v Mengšu. Letos so nameravali posaditi 56.100 sadik v družbenem in 34.500 sadik v zasebnem sektorju. Ker je gozdarstvo ta čas prepuščeno samemu sebi in so vlaganja v gozd popolnoma nejasna, ostajajo načrti samo na papirju. Tudi odgovorni v Mengšu so precej zaskrbljeni, saj računajo, da jim bo zaradi znanih peripetij okoli gospodarjenja z gozdovi, ostalo kar okoli milijon sadik, namenjenih slovenskemu gozdu.

Ivan Marolt in Janko Vidmar sta nam zagotovila, da so vrhniški gozdarji z gozdovi gospodarili načrtno, premišljeno in s strokovnega vidika uspešno. Kdor se z njihovim delom ne strinja ali se mu je zgodila kakršnakoli krivica, so mu vrata vrhniški gozdarji ostali – brez gozda! In vendar gozd ne more biti samo stvar lastnikov in gozdarjev, ampak nas vseh! Upamo lahko, da tega ne bomo prepozno spoznali!

F. T.
Foto: Sine Rančev

Križci in krogci!

Špijonaža, akviziterji ali zajebancija?

Stanovalec vrhniških blokov že nekaj tednov vznemirjajo drobni, komaj vidni znaki obstanovanskih zvoncih, izpisani z modrim kemičnim svinčnikom. Kaj se skriva za križcem in za krogcem ali kaj za obema skupaj, tega žal ne zna pojasniti nihče. Policija, ki je seznanjena s pojavom oznak, katere posamezniki pripisujejo akviziterjem, ne daje uradnih izjav. Kakorkoli že, »označeni« stanovanci se v posameznih primerih počutijo neprijetno in si vsak po svoje razlagajo »skrivnost«.

Glede na politične razmere pri nas, ki nas vsakodnevno obdario s kakšno novo peripetijo, so

odmevi prebivalcev razumljivi. Nekateri ugibajo, češ da so neznanči označili stanovanja vojaških starešin, drugi zopet, da je vmešana vojska, ki jo draži demilitarizacija občine Vrhnik. Kljub temu najbrž oboji razmišljajo narobe, kajti v nekaterih blokih oznak sploh ni zaslediti, v drugih se pojavljajo tako ob zvoncih vojaških starešin kot tudi ob zvoncih civilnih stanovalecev. So mar vsega krivi akviziterji, ki si na ta način morda beležijo, kje so in kje niso bili ali kje je bilo dobro in kje slabo? Kaj te označbe v resnici pomenijo, vedo žal samo tisti, ki so jih »namalali«, kot zakleto pa jih

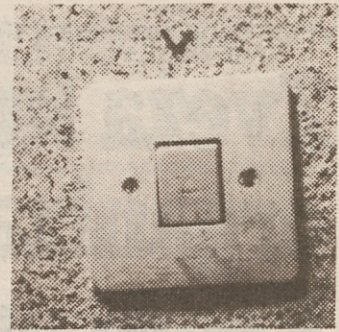

Foto: S. Rančev

nihče ni opazil.

Govoriti v prid enim ali drugim, tistim, ki so označeni alitistim, ki niso, je zaenkrat nemogoče. Na kakršenkoli pomen teh znakov, če ga sploh imajo, bomo morali pač počakati, v kolikor ne bodo prej skrivnostno, kot so se pojavili – tudi zbledeli. V posmeh vsem, ki so sedaj vznemirjeni!

Prejeli smo:

Blišč in beda soudeležbe

(Odgovor piscu članka, ki nima poguma, da bi se pod svoje »čvekanje« tudi podpisal)

Ko sem prebral ta članek, sem razmišljal, če naj nanj sploh odgovorim. Pogovarjati se z nekom na tem nivoju preko časopisa, ki želi biti anonimen in ki sploh ne ve, kaj bi rad, se mi zdi neprijetno in zveni kot opravičilo. Vendar sem se vseeno odločil, da odgovorim na te »čeneče«, ki vsem nam kot nas pisec članka imenuje odgovorne, naredi veliko škodo. Vrhniška vlada se je odločila, da bo ureditev telefonije ena njenih prioritetenih nalog.

V članku pisec pravi, da bi vrhniška vlada morala presekati gordijski vozlož mahinacij, ki so se ohranile iz preteklosti. Tu mu lahko mirno odgovorim, da smo ga s svojim dejanjem (pristop h kreditiranju centrale) prese-kali, saj se prvič pogovarjamo o kreditiranju pošte. Ves čas do sedaj so naročniki plačevali nepovratna sredstva za telefonski priključek (7.000 DEM v Halozah, še pred kratkim v Borovnici 2.500 DEM nepovratno). Vrhniška in Logaška občina sta bili prvi, ki sta se s PTT pogovarjali o drugačnih pogojih financiranja kot smo ga bili do sedaj navajeni. Če komu res kaj »smrdi«, naj se obrne na nas. Naše delo je javno in ga bomo seznanili z vsem, kar ga zanima.

Glede »mark« pa takole: Normalno se mi zdi, da je pri investicijah treba operirati z neko številko. Najlažje se je seveda izražati v markah kot je že običaj pri vseh investicijskih poslih. Občani bodo seveda plačevali v dinarjih ali pa v lipah, če bodo takrat plačilno sredstvo.

Kdor seveda verjame dinarju in se ne boji devalvacije, naj kar varčuje v dinarjih in naj ne podpira »črnotorzižancev«.

Škof Zvone

Pripis uredništva:
(Pismo objavljamo v celoti in nelektorirano.)

Razumemo vas, da vrednost investicij najraje definirate z nemškimi markami (povprečno 500 jih kapne mesečno v plačilno kuverto vrhniškega delavstva, kar nas je sram priznati), presneto dobro pa se zavestate, da tudi konvertibilnemu dinarju ne gre zaupati, čeprav to možnost na koncu svojega pisma posmehljivo ponujate. Nezaupljivi so tudi občani, zato so prisiljeni kupovati devize »na črno« (banke jih namreč nimajo več), če hočejo privarčevati za sorazmerno drag telefonski priključek. Povratna sredstva, ki si jih bodo občani zagotovili z nakupom PTT obveznic (s takšnimi ali drugačnimi obveznicami se je že marsikdo »nategnil«), bodo nekoč morda zadostovala za sendvič in kavo, težko pa za 3.600 DEM.

Več pozornosti si zaslužijo vaša prizadevanja za »telefon prejši«, saj ga bodo občani dobili le 6 mesecev prej, kot je zapisano v planskih dokumentih PTT. Potemtakem kreditiranje pošte ni ekonomsko logično, razen če ne gre za vašo osebno afirmacijo in princip.

Nedorečenosti in nejasnosti se pojavljajo tudi okoli naprav prenosnih poti, ki bodo stale

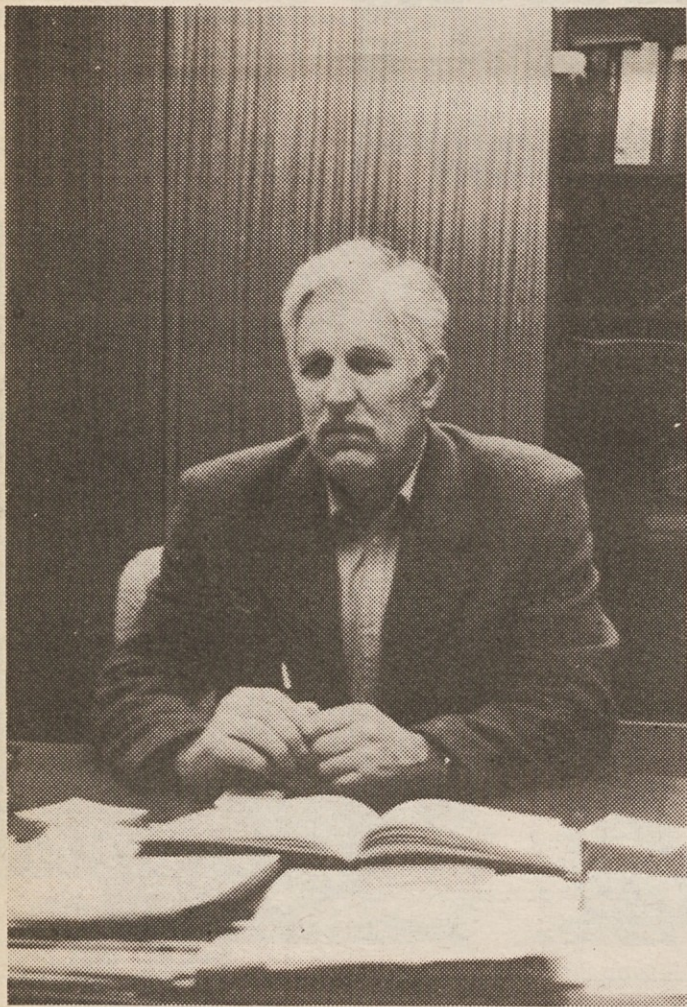
blizu 2 milijona DEM, dobili pa jih bomo iz kontingenta za razvoj telefonije v Kamniku. Ali niso bile te naprave že plačane iz proračuna za razvoj telefonije v občini Kamnik in iz prispevka naročnikov za razširjeno reprodukcijo, in še iz naročniškega razmerja novih naročnikov v vrhniški občini? Poleg tega, spoštovani gospod Škof, gre za prenos stare tehnologije, ki daljnoročno gledano ne pomeni nič za nadaljnji razvoj telefonije na Vrhniku. Ali pa vi, spoštovani gospod Škof, vseeno ponujate kakšno razvojno vizijo?

Zaradi javnosti vašega dela vas prosimo, da pojasnite, od kod občinskemu IS 6 milijonov din posojila pošti? So vaši predhodniki slabo gospodarili, ali ste denar odškrtali družbenim dejavnostim, oziroma njihovi planirani dejavnosti v letu 1991, kateri so bila sredstva namenjena? Če je temu tako, je bilo prvo upravičeno do teh sredstev osiromašeno vrhniško gospodarstvo.

Na pošti v Podlehniku, ki je na območju Haloz, smo vprašali, kaj je s 7.000 DEM nepovratnih sredstev, ki bi jih morali tamkajšnji naročniki prispevati za telefonski priključek. Ker je območje ekstremno redko naseljeno (hiše so daleč narazen), je bila prispevna stopnja posameznika okoli 6.000 DEM, žal pa ne vedo, da bi to vsoto na območju Haloz že kdo plačal. Če niso čeneče, je prav, da odgovorite tudi njim, spoštovani gospod Škof!

Težko je, če človeka bolezen ali nesreča priklene na invalidski voziček. Čeprav si naša družba zavzeto prizadeva, da slehernemu invalidu olajša bolečino, mu pomaga in skuša najti mesto enakega med enakimi, se nam to ne posreči vselej. Potrebno je malo pozorneje prisluhniti utripu našega vsakdana in spoznali bomo, zakaj je temu tako. Tudi Vrhniku ni izjema. Vedno hitrejši tempo življenja nas navadno odvrne od drobnih malenkosti, ki so za nas same po sebi umevne, nekomu, ki je na invalidskem vozičku pa pomenijo zelo veliko – žal največkrat tudi nepremostljivo oviro. Tokrat se bomo spotaknili samo ob eno, imenovano – stopnice! V koliko vrhniških trgovinah lahko kupujejo ljudje na invalidskih vozičkih? Kot vsi ostali imajo pravico v vseh, brez tuje pomoči pa zmorejo – verjeli ali ne – samo v eni in morda še v kateri zasebni. To je Mercatorjeva prodajalna v Hribu. Povsod drugje so naši vrli arhitekti nanje pozabili. Bolj so mislili na lepo oblikovane stopničke, nič pa na tiste, ki preko njih ne morejo. Na stezi, ki je namenjena invalidom in se nahaja blizu njihovega društva, (ne)znani korenjaki parkirajo svoje avtomobile. To ni samo brezobzirnost, ampak tudi pomanjkanje najosnovnejše kulture in nizkotnost brez primere. In na koncu koncev za invalide nismo poskrbeli niti tam, kjer bi morali najprej – na vhodnih vratih ambulate zdravstvenega doma. Kaj hočemo, vsa lepota in oblika je pač v stopnicah... A žal ne za vse!

da se oblikuje prosta trgovina z lesom in da se okrepi sodelovanje med njimi in lastniki, ko gre za načrtovanje in vzgojo gozdov, nasprotujejo pa določilom zgor-nje meje poseka. Kmetom nikakor ne očitajo nestrokovnosti, nočejo pa, da se zanemarja ali diskvalificira vloga gozdarjev pri negi, gospodarjenju in ohranjanju naših gozdov. Pri prodaji so si GG-jevci prizadevali tržiti les po čim višjih možnih cenah; po novem bo lastnik lahko sam prodal les, komur bo pač hotel. Tu gre za pridobitniško dejavnost, oziroma za profit, zato je pomembno, da ohranimo gozdarstvo kot sistem, nikakor pa v tem sistemu ne smemo zapostaviti vloge gozdarja. Tujina, s katero se radi primerjamo, gleda na ekonomski učinek gozda, z zakoni, podzakoni in subvencijami pa so regulirane obveznosti celotne družbe do tega gozda.

Med hude onesnaževalce oziroma uničevalce gozda prištevamo žveplov dioksid. Na Vrhniku spusti IUUV letno v zrak 300 ton žveplovega dioksida, Fenolit pa 80 ton; za primer: celotna Slovenija 200.000 ton. Le 12 % gozdnate Slovenije je »žvepleno čiste«.

Gozdarji imajo v sodelovanju z LZS okoli 160 raziskovalnih ploskev, namenjenih spremljanju razmerja tozd – divjad. Vrhniška gozdarska strokovnjaka sta opozorila, da človek neracionalno pospešuje razvoj nekaterih rastlinojedih živalskih vrst, tako rekoč iztrebljene pa so mesojedne vrste, ki so pomembne dejavniki stabilnosti v uravnoteženi gozdni biocenoz. Spričo takega ravnanja divjad pov-

Brez nagobčnika

Če študent na rajžo gre, jupajdi, jupajda. Dobro pije, dobro je, jupajdi, ja, ja,...

(tako so peli nekoč!!!)

Približuje se leto 92 in mi hočemo v Evropo 92.

Zakaj ne? Saj je čisto preprosto. Nekaj stvari korenito postaviš na glavo, nihče ne ve, kaj ti čem je, kaj naj misli (bolje, da nič) in Evropa je blizu...

Vse se spreminja, v šolah pravi učitelj najdi se – je namreč čas prehodnega obdobja.

Vendar, kaj bo pa z nami učenci? Bomo le rezultat prehodnega obdobja, podobno kot so generacije pred nami rezultat usmerjenega izobraževanja...?

Razmislite! Prosim vas, razmislite!

Idej je veliko – od privatnih šol, vrtec, pa do 6-dnevnega pouka v tednu.

Da, pouk v soboto! Poznavalci pedagoških sistemov namreč opominjajo, da je dvodnevni presledek pedagoško vprašljiv...

Ali gre res za presledek?

Kot učenka vam lahko zatrdim, da dvodnevni presledek ni. Če hočem biti v ponedeljek pripravljena za 7 predmetov si tega ne morem privoščiti.

Veste kaj pa si privoščim? Privoščim si le dve uri podaljšane jutranjega spanja, nato pa

zvezke in knjige na mizo, pa juriš na znanje.

Res je, da se mi ob vikendih ni treba drenjati po avtobusih, biti v nenehnem strahu ali bom pravočasno v šoli, odgovarjati pred tablo pri predmetih na katere se je bilo mogoče pripraviti. Veliko gradiva je potrebno predelati za določen uspeh, vendar je ob vsakdanjem obiskovanju pouka to nemogoče.

Sedaj pa še ideja o soboti. Ne vem, ali naši vrli ministri nimajo drugih konkretnih nalog, in le predelujejo ideje s katerimi nagajajo učencem, jih spravljajo iz tira in jih delajo živčne.

Živčne? se boste vprašali.

Ministri učitelje z vseh strani obremenjujejo z novimi programi, učitelji izgubljajo občutek varnosti in zato, da jim na koncu ne bi iz vajeti ušli? Še učenci jih skušajo obdržati na varnostni razdalji s strogostjo in neobvladljivo napetostjo.

Sobota in nedelja pa sta zato, da se vsaj malo sprostim. In kot sem že omenila, da se pripravim na naslednji teden.

Zato naj sobota ostane to kar je, saj poznamo pregovor da je petek slab začetek, kaj bo pa sobota?!

A. R. & J. R.

Zimsko veselje

Osnovnošolci pozor! Danes vam zimsko veselje predstavljajo štiri učenke iz OŠ »8 TALCEV« LOGATEC. Obiskujejo 5. B razred in vas vse prav lepo pozdravljajo!

NOČ POP'S

1. BLAZE OF GLORY – JON BON JOVI
2. A.I.L. THE MAN THAT I NEED – WHITNEY HOUSTON
3. IT TAKES TWO – TINA TURNER and ROD STEWART
4. JUSTIFY MY LOVE – MADONNA
5. LOVE WILL NEVER DO (WITHOUT YOU) – JANET JACKSON
6. I'M YOUR BABY TONIGHT – WHITNEY HOUSTON
7. ZA SVOBODO – PETER PAN
8. LOVE TAKES TIME – MARIA CAREY
9. OBVIOUS CHILD – POUL SIMON
10. BELI PORSCHE – CHRISTINE
11. POT V RAJ – VLADO KRESLIN
12. REKLA JE NE – DON MENTONY BAND
13. THE JOKER – S. MILLER BAND

Ta teden ni novosti, skladbe in izvajalci pa se z vašo pomočjo, mladi bralci NOČ-a, vzpenjajo ali pa padajo po lestvici. Nagradno vprašanje ni bilo težko, vsaj po pravih odgovorih so deč, ki so prispeli v uredništvo.

Foto: L. Vukelič

Nagradno kaseto prejme: Zakrajšek Tanja Ograde 15 61386 Stari trg pri Ložu.

NOČ POP'S

5

GLASUJEM ZA PESEM

Nagradno vprašanje: kdo je na fotografiji in pri katerem rock ansamblu igra?

Moj naslov:

Kdo je Tanja?

Ko sem v torek obiskala Tanjo Zelenc, je napol ležala pred televizijo, kjer je uživala enega izmed prostih trenutkov, ki ga ni uporabila za trening. Puncta trinajstih let, ki jih bo kmalu dopolnila štirinajst, s pšeničnimi lasmi, z usti razpotegnjenimi do ušes in kakor je pokazala že na začetku, s precej sramežljivo naravo, je posvetila svoj čas od petega leta dalje teku na smučeh.

Začelo se je čisto nedolžno s tekom prijateljstva v Hotedrišici; medalje so se začele vrstiti in kmalu so njen talent zaslutili tudi trenerji v Logatcu. Leta 1990 je dosegla na pionirskem turnirju Topolinu v Italiji drugo mesto, letošnje leto pa ji je prineslo dva velika naslova republiške in državne prvakine. Državno prvenstvo je bilo v Platku blizu Reke, udeležila pa se je dveh tekem. To sezono si je na pionirskih tekmah za ŽITO po-

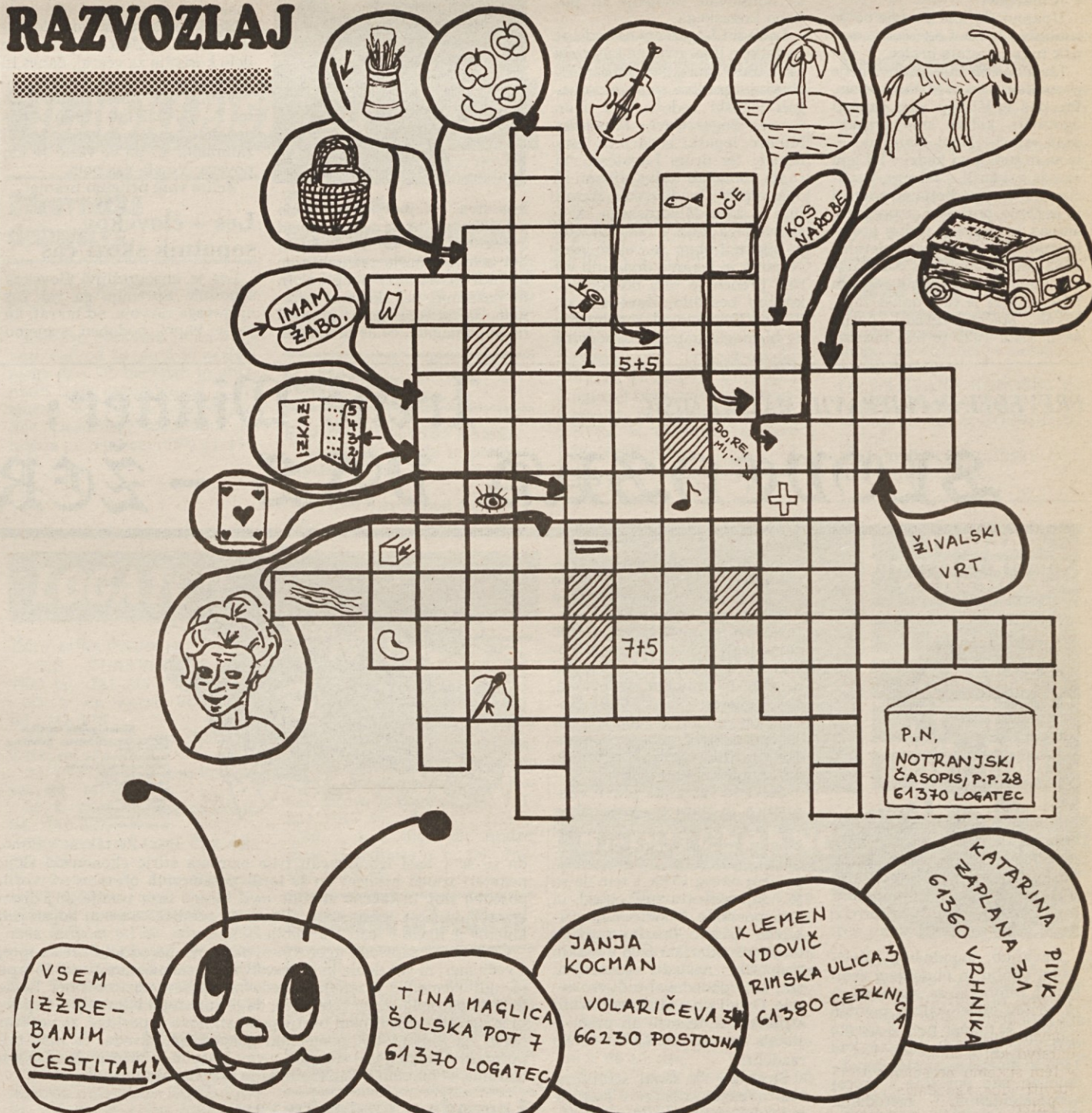
kal pridobila na štirih tekmah s štirimi prvimi mesti že 100 točk in si s tem že zagotovila zmago glede skupnega seštevka. Poleti, ko ni snega, trenira s kolesom in rolkami.

Ko sem jo vprašala, kaj bi počela, če ne bi imela treningov, mi je z nasmehom odgovorila: »Saj si ne predstavljam, kaj bi delala brez njih!« Vesela je vsakega dneva, čeprav se ji urnik ponavlja: šola – trening – postelja. Uživa v sprehodih s psom, saj se ji smili, ker je privezan na verigo. Še eno njeno željo vam bom zaupala: Tanja bi rada postala učiteljica.

Napisala sem samo nekaj utrinkov njenega dela in življenja. Ko se bom naslednjic srečala z njo iz oči v oči, bom gotovo našla bolj samozavestno Tanjo s kopico novih doseženih uspehov.

Nives Kovač

KDO, KAJ, ZAKAJ – RAZVOZLAJ

Tudi mi vam čestitamo! O tem kdaj in kje se dobimo konec marca, da se bomo skupaj odpravili na izlet v TISKARNO LJUDSKE PRAVICE, vas bomo pravočasno obvestili. Vsi tisti, ki se nam bi radi pridružili, pa morate narediti samo nekaj: pravilno rešite križanke pošljite na naš že znani naslov.

Muca Maca ali logaški »sezam«

Starši!

Ali poznate zgodbo o strahu zmajčka Bima? Očka in mamica sta se odpravljala v opero, a zmajček Bim ni ni hotel razumeti, da je že dovolj velik in lahko ostane sam doma. Še včeraj je bil tako majhen, da je moral takoj po risanki v posteljo, zdaj pa je naenkrat tako zrasel, da mora ostati sam! ponoči! doma. Strah in groza! No, na koncu koncev očku le uspe prepričati Bima, da je pogumen zmajček, ki se ne boji spati sam doma.

Se tudi vam zgodi, da bi radi obiskali kakšno prireditel, a nimate komu zaupati svojih malčkov – zmajčkov? Od 22. 2. dalje jih lahko zaupate Muci Maci In kdo je Muca Maca? Nihče drug kot skupina mladih, ki nas veseli delo z otroki in želimo v okviru Karitas Logatec ob koncu tedna varovati vaše otroke. Muca Maca vam je zaenkrat na voljo vsak petek ter vsako soboto in nedeljo od 18. do 23. ure za območje Dolenjega Logatca (po dogovoru tudi drugače). Prosi vas, da sporočate svoje potrebe, želje, predloge vsak četrtek od 18. do 20. ure Mihaeli Kavčič na Gregorčičevo 6, Logatec tel. 741-018. Morda koga skrbi plačilo za Macino delo: Muci Maci bo največja nagrada vaše zadovoljstvo in veselje vaših otrok. Seveda ni prepovedano prispevati kak dar za Karitas ali v druge dobrodelne namene.

Muca Maca od četrтка, 21. 2., že veselo pričakuje vaše klice in si želi, da bi jo dobrohotno sprejeli.

Do prvega srečanja vas po mucje pozdravlja
vaša Muca Maca!

JANEZ PRAPROTNIK

Spomini na Notranjsko

5. NADALJEVANJE

In sploh so bila tista leta po vojni zabavna. Res, da smo bili v glavnem lačni, pa tega nima smisla pripovedovati, ker siti lačnemu ne verjame. Mama je nekako čarala, da je zvezala konec s koncem. Redno zaposlen ni bil nobeden, ni imel kje biti. Pastirstva in hlapčevstva je bilo v glavnem konec, ker so tudi večji kmetje spričo obvezne oddaje postali reveži. Pri tem, se spominjam, nam je tudi bog pomagal, saj je bila nekaj let zapovrstjo taka suša, da se je sredi poletja vse scvrlo. Nakosili smo še manj kot običajno in čisto zares si v tistih časih v tistih naših bregovih moral kositi v predpasniku, ker nisi imel sicer s čim obrisati kose. Leta sedemindesetega se je v zadnjem tednu julija – v tistih pasjih dneh okrog svetega Jakoba in svete Ane – krompir do konca posušil in ga nismo pridelali skoraj nič. Krompir je bil poleg kruha gotovo naša glavna hrana in v tistih naših bregih smo ga vendar vselej pridelali toliko, da smo ga jedli vse leto. Tista leta pa je zmanjkovalo tudi krompirja. In žita. Vsega. Kolikor smo mogli, smo delali okrog pri večjih kmetih, kosili, pletli, želi, mlatili, sekali v gozdovih in kuhali oglje, samo, da smo prislужili kako kilo fižola, kako škundro krompirja, stopo prosa, ječmena ali kak pehar suhega sadja. Prosili nismo nikoli. Kradli tudi ne. Toliko ponosa je bilo v nas in toliko trme.

Bog in država sta poskrbela, da smo tisti, ki smo, laže preživeli. Sestra, ki je med vojno še služila na Vrhniki, je umrla, pet let za njo še oče, že med vojno oboleli brat se je sedem let prehranjeval po bolnicah in zdraviliščih in komaj še živ dočakal, da so prve doze streptomicina prišle tudi v našo Jugoslavijo, v te evropske rovtve. S tem je bilo vsaj konec jetike, bolezní siromakov. Drugi brat je nekje na romunski meji že jedel vojaško zelje in ena sestra se je poročila kar tam, kjer je že pred vojno in tudi med njo služila za dekle. Tako smo ostali le trije otroci z mamo. Še zmeraj preveč za tisto bajto, vendar bolje štirje, kot devet.

To so bila hudičeva leta, in zlepa ga ne najdem, ki bi mu jih privoščil.

In ves ta čas sva z bratom veselo hodila v šolo in hkrati delala kot velika. Še zmeraj sem pasel tisti tropec ovac, kakšnih šest, sedem, največ jih je bilo menda nekoč dvanajst, in to je bilo bogastvo,

v glavnem zaupano meni, saj sem bil najmlajši in na ta način pri resnejšem delu še najlažje pogrešljiv.

Na paši sem se učil. Vso osnovno šolo sem »naštudiral« na paši. Brez knjige ali zvezka nisem šel nikoli z ovcami ven. Tudi drugih knjig sem v tistih letih dosti prebral. Preiskal sem vse podstrešje. In na izbi je bilo nekaj skrinj, polnih starih knjig, največ od Mohorjeve družbe. Spoznal sem Finžgarja, Jurčiča, Tavčarja... Glasno sem deklamiral dolge Gregorčičeve pesmi, saj prostora sem imel dosti in razen ovac me ni nihče slišal, in se navduševal nad njegovimi narodnimi in socialnimi verzí:

To pač je siromakov rod,
molče je zunaj stal
in mirno čakal, da gospod
prostora bi mu dal.

Še danes jih znam, te verze, še od takrat. Pa pravijo, da revolucija ni bila potrebna!

Stal sem tam med tisto svojo čredo, ki mi, daleč v Grmadi, ni imela kam zbežati v škodo, bral, pel in deklamiral in zidal gradove v oblake. Tudi sam sem včasih še pesnil, naivno in neumno cvetlično. Še danes plesni nekje na podstrešju zvezdič pesmi z naslovom Izpod moje polhovke. Danes se mi zdi ta naslov zopr, narejen, še posebno, ker vem, da sem takrat polhovko poznal samo z Gasparijevih slik. Pri nas polhov namreč skoraj nismo poznali, polhovk pa sploh ne, čeprav je naša vas Polhov Gradec in naši hribi Polhograjski dolomiti.

Tiste paše, kombinirane s šolo in zvezki in knjigami vseh sort so bile sploh imenitna šola, polna nevarnosti in spoznanj. Še med vojno bi me nekoč skoraj stala življenje. Skupaj s tistimi ovčkami sem imel neverjetno srečo. Še dobro vem: Bila je jesen in doma so mlatili ajdo, jaz sem moral pa na pašo. Jeseni sem lahko pasel po senožehtih. Po dolinah, koder je bila zemlja malce debelejša, je zrasklo nekaj otave, toliko da je bilo zeleno, za košnjo je pa ni bilo. In takrat sem čepel v tistem zatišju med ovcami, ki so se tudi držale doline, ker po melinah okrog niso imele kaj jesti. Kar priteče iz gozda na oni strani

grabna ves zadihan Bajtarjev Peter. Se danes ne vem, ali je bil pravi partizan ali samo skrivač in kontrabantar, pri nas je bilo teh menda več kot partizanov. Naravnost mimo mene pa skozi ovce jo je ucvrl, pa na rob, in že se je skril v borovcih na hribu. V tistem trenutku je že zapokalo in tam, od koder je prej pritekel Peter, je zdaj stal in streljal in prav nemarno klet ograbeč domobrncev. Večino sem jih poznal, saj so bili tudi ti sosedovi. Seveda sem se najprej močno prestrašil, ker so mi krogle žvižgale tik nad glavo, takoj po tem, ko sem videl, da so tudi ovce vse zdrave in cele, in ko se je tista sodrga jezna in razočarana spustila dol proti naši hiši, mi je bilo pa neizmerno všeč, da ga niso zadelí.

Drugič bi me skoraj odpihnili nekaj let po vojni. Takrat sem pasel visoko gor že skoraj čisto pod vrhom Grmade. V Jelovčnikovem. Jelovčnik je bil velik kmet, se pravi, imel je veliko zemlje, posebno gozda, še več pa čisto nekoristne kamnite gmajne, take, kot je bila večina našega sveta, in je dovolil, da pasemo po njegovem. Tako je bil dobrega srca, da je bil celo vesel, če me je videl pasti na njegovi gmajni. Drugače nam ni mogel dati, ker je sam imel veliko družino; pustil nam je pasti, včasih tudi pokositi kakšno reber, ki je sam ni utegnil, in pa dostikrat smo na njegovih njivah sejali ajdo, s čimer smo si marsikatero jesen zagotovili težak, toda dober kruh za vse leto. Jelovčnik je imel dosti njiv in vse so bile po ves dan na soncu. Tudi zemlja je bila za ajdo posebno primerna, lahka, peščena, medtem ko so bile naše njive težke in ilovnate, še najbolj primerne za turščico in za proso. Ko je torej Jeovčnik, največkrat tudi z našo pomočjo, pospravil z njiv pšenico, rž in soržico, je strnišča preoral, nekaj je sam zasejal z repo in z ajdo, potem pa prišel in rekel: »Lejte, tole bo ostalo prazno, plevel bo rasel do jeseni; če hočete, posejte ajde, kolikor vas je volja.«

In smo posejali in hodili potem vsako nedeljo gledat, kako kali, kako se razrašča, kako nežno rožnatobelo cveti... Stali smo tam in poslušali neskončno lepo brencéčo pesem čmrljev in čebel, ki jih je bila cvetoča ajdova njiva vsa živa. Primerjali smo svoj posevek s sosedovim, oba sta bila enako lepa, in čakali, da se pod drobnimi cvetki zredijo male zelene piramidice, ki bodo postajale vse bolj napete in polne, dokler se ne bodo obarvale najprej sivkasto, nazadnje pa skoraj črno, in bodo nabrekli kobuli zrnja polni sladke moke.

Res je bilo spravilo težko. Jelovčnikove njive so stale visoko gori nad grabnom. Spet smo nosili in na vejah vlačili in ponovno nosili kratko ajdovo snopje do domačega kozolca, toda to delo je bilo za vse nas pravi blagoslov. Ni kaj: Ajda je najlepše žito na svetu in Jelovčnik je bil najboljši sosed v celem pogorju.

(se nadaljuje)

KATARINA IVANČIČ

PELE SO ŽAGE LOGAŠKE

Pred vami je pričevanje o večstoletni zgodovini žagarstva in mizarstva na Logaškem. Pojem »Logaško« zajema območje, ki je spadalo pod upravo Logaškega gospostva, nato glavarstva, sreza in občine Logatec.

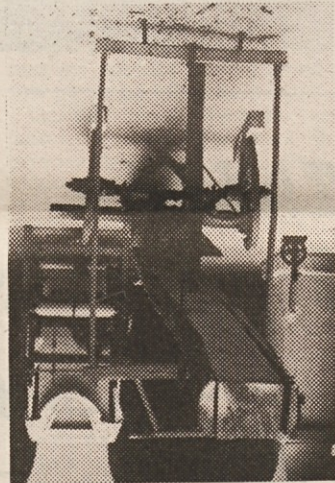
Ozemlje je v času glavarstva in sreza segalo tudi čez meje sedanje občine Logatec, tja daleč v »Čufarijo«.

Upajmo, da tole pisanje ne bo zanimivo le za Logatčane, ampak tudi za ostale bralce.

Ideja za zbiranje gradiva se je porodila ravno pred enim letom. Pri nas v KLI-ju smo skušali ugotoviti, koliko smo pravzaprav »stari«. Novi politični vetrovi in tudi novi kadri v KLI-ju so nas usmerili v iskanje tradicije. Renome podjetja ne pomeni le sedanje poslovne uspešnosti, ampak je povezan tudi s preteklostjo. Ustanovitveno letnico 1953 smo premaknili daleč nazaj v leto 1921, ko je na ozemlju KLI-ja, kjer je tudi danes žaga, Jakob Maček zgradil parno žago. Leta 1925 je bila postav-

ljena tudi Kunstlova žaga, iz obeh žag je leta 1953 nastal KLI. Za te podatke smo sicer vedeli že prej, vendar niso temeljili na uradnih dokumentih, saj so se v glavnem prenašali ustno iz roda v rod. Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na tradicijo žagarstva in mizarstva, tesarstva in vseh drugih lesnih dejavnosti, ki so oblikovale življenje in podobo Logaškega.

Le redki Logatčani še vedo za podatke o lesarstvu, na katere bi se lahko zanesljivo oprli. Pri zbiranju gradiva so nam pomagali logaški vedeži: pok. Ivan Černe, Pogorelčevi, Frančiška Mihevc, logaški mizarji in lesni trgovci ter drugi Logatčani, ki so mi pomagali tudi s slikami in dokumenti. Gradivo smo zbirali tudi v času Mladinskega raziskovalnega tabora 1990. Seveda je bilo potrebno še veliko preverjanja in iskanja dodatnih virov, preden je bilo oblikovano končno besedilo. Zavedam se, da brez pomoči vseh sodelujočih ne bi mogla napisati zgodovine

lesarstva. Najbolj pomembno pri vsem tem je, da sem v svojem kolektivu, KLI-ju, kjer delam kot arhivar, našla razumevanje in tudi materialno podporo. In ne nazadnje, naj skromno priznam, da mi cela »gora« gradiva ne bi pomagala, če ne bi zmogla

zbranega materiala uporabiti. Kljub zahtevnemu delu, ki ga ponavadi opravijo strokovno usposobljeni raziskovalci, sem delala z velikim veseljem.

Nekoč sem si zaželela, da bi lahko napisala knjigo o mojem rojstnem kraju – Uncu. Te sanje se še niso uresničile, vendar sem kljub temu vesela, da sem napisala nekaj koristnega.

Naj bo to moje skromno darilo Logatcu in njegovi zgodovini, ki je zabrisana v meglici časa. Naj se o tem učijo logaški otroci in študentje. Tudi vam, logaški mizarji in trgovci, so namenjeni ti zapisi, ki jih boste lahko prebrali za spomin na nekdanje čase.

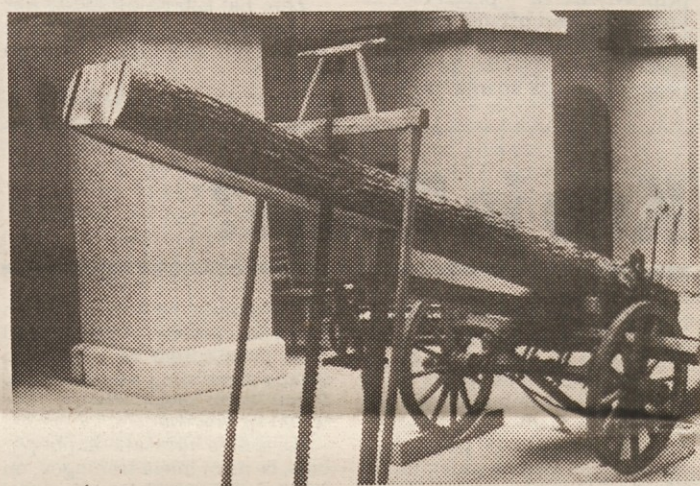
Bodi v spomin in zahvalo kolektivu KLI-ja, da bi opravljeno delo koristilo za včeraj, danes in jutri.

Vabim vas, da se oglasite na tel. št. 741-333 int. 279 in se pogovorite z mano, če vas bo še kaj zanimalo, ali pa če veste še kaj novega. Vesela vas bom.

Zelim vam prijetno branje!

Les – človekov sopotnik skozi čas

Les je nepogrešljivi človekov sopotnik. Spremlja ga ves čas njegovega razvoja, od takrat, ko je še napol podoben svojemu

predniku – homo sapiensu, prijel palico v roke in si sklatil sadež z drevesa. Spoznal ga je v vsej svoji izvirnosti in vsestranski uporabnosti. Z njim je ubil žival, si kuril in pripravljal hrano, gradil bivališča.

Gozdovi so mu bili neizčrpen vir za preživetje. Toda skozi dolgo zgodovino človeštva je nato pozabil in je gozdove prekomerno uničeval. Nastale so puščave, goličave, zapihali so kraški vetrovi. Na srečo je ostalo še veliko lepih gozdov, ki krasijo našo Evropo, našo Slovenijo,

lepe kraje naše logaške pokrajine.

Tudi tu, sredi notranjskih gozdov, je bil les nepogrešljivi človekov prijatelj. Kot povsod drugje ga je uporabljal v različne namene. Morda so mostičarji z Ljubljanskega barja posekali hrastove tramove prav na Logaških poljanah. Sicer pa o obširnih logaških gozdovih govorí že samo ime »Longaticum«, kar naj bi pomenilo »dolg«, označevalo pa nepregledne razdalje tukajšnjih gozdov.

(I. nadaljevanje)

PREVEDEL IN PRIPRAVIL: MATJAŽ MIŠIČ

Irene Winner:

PODLISTEK – 5. NADALJEVANJE

SLOVENSKA VAS – ŽEROVNICA 1971

Načini dedovanja

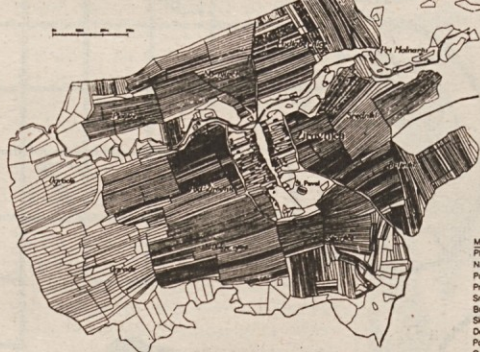

Navkljub ugodnemu fizičnemu okolju in obdobjem zemljiških reform so se možnosti za razširitev obdelovalnih površin izčrpale že mnogo prej. Z izjemo dodelitve gozdnih površin leta 1880 so kmetje skozi stoletja obdelovali iste površine s skoraj nespremenjenimi metodami. Zgodovinske in krajevne možnosti predstavljajo dovolj velik izziv, da se vprašamo, kako je ta skupnost preživela oziroma se prilagajala spreminjajočim okoliščinam. V naslednjih poglavjih

bom skušala, upoštevajoč zgodovinski vidik, odgovoriti na to vprašanje s pomočjo analize družbene in ekonomske strukture vasi ter njenega odnosa do zunanjega sveta. Posebna pozornost bo namenjena obliki družine in pravilom dedovanja, skozi katere bomo skušali prodreti do vzrokov postopne heterogenosti in družbenoekonomske stratifikacije, kakor tudi do odpiranja vasi navzven.

Starejša vaščanka pravi: »Žerovnica je stara in gostoljubna vas. Steje 60 hiš. Od tega so vsi kmetje, v veliki večini četrť zemljaki.« V Žerovnici četrť zemlje pomeni okrog 15 ha, s tem da so to vključeni travniki, gozd in orne površine, ki zavzemajo približno 2,5 ha. Vaščani pravijo, da je gospodarja, razen v redkih primerih, nasledil prvorojeni sin, ki je podedoval tudi vso zemljo. Ostali sinovi in hčere so bili izplačani v denarju ali premicninah, ker se zemlja ni smela razdeliti.

Sicer pa že sama struktura vasi nakazuje razlike v statusu in profesionalni strukturi prebivalstva. Družinske knjige nam za leto 1840 kažejo velikost posestev posameznih kmetov oziroma njihovo poklicno usmerjenost, npr. tesar, čevljar, kovač.

da so se v vasi izoblikovali trije oziroma štirje ekonomski sloji; nekateri izmed hišarjev so se lotili posameznih obrti in so tvorili poseben sloj, nekakšno sredino med hišarji brez zemlje in jedrom kmetov, ki so v večini imeli v lasti 1/4 zemlje. Le nekaj bogatejših kmetov je imelo v lasti 1/2 zemlje.

Če sledimo zapisom, ugotovimo, da se zemlja od leta 1780 naprej v večji meri ni več delila in je posestvo prevzel najstarejši sin. Bile pa so tudi izjeme, ko je zemljo podedoval mlajši sin oziroma hči. Ko se je le-ta poročila, so za zeta rekli, da je »pristopil h kmetiji«. Čeprav bi si morali razdedinjene bratje poiskati novo zaposlitev, so večkrat ostali na kmetiji kot pomočniki gospodarja, seveda, če niso bili poročeni. Lahko pa so si kupili v vasi kočó in se pridružili hišarjem oziroma se poročili z dekletom, ki je podedovalo kmetijo.

Legenda o nastanku vasi

Legenda o nastanku vasi nam izpričuje, da je pred načinom, ko posest podeduje le najstarejši sin, obstajal še način, pri katerem je bila upoštevana enakopravnost vseh bratov. Preteklost tako lahko razdelimo na štiri obdobja. Prvo zajema čas svobodnih slovenskih družin, ki so se naselile na tem področju. V drugem so le-te izgubile

svojo samostojnost in postale podložne fevdalnemu gospodu. Prvotnih 12 dmacij je stalo v središču vasi. Družine so bile velike in vsaka je obdelovala celo zemljo, kar je štirikrat več, kot je današnje povprečje. Vsak izmed 7 velikih zemljiških kompleksov je bil razdeljen na 12 enakih delov tako, da je vsaka družina v vsakem kompleksu imela po en del. V tretjem obdobju se je začela enakopravna delitev zemlje med brati. Z izjemo najstarejšega, ki je dobil hišo, so si ostali v bližini doma postavili nova bivališča. Četrto obdobje, ki se vleče vse do današnjih dni, se je začelo pred dobrimi 300 oziroma 400 leti. Takrat je vsak gospodar imel v lasti le še 1/4 zemlje, ki je kasneje niso več delili. S tem je bil uveljavljen sistem dedovanja najstarejšega potomca. Kmetje, katerih predniki so si stoletja lastili iste kose zemlje, trdijo, da je bila zemlja podedovana od dvanajstih prvotnih naseljencev. Bivši podžupan pa nam je povprečje s podatki, do katerih je prišel z rekonstrukcijo mej s starodavnimi map. Opozoril je na več skupin štirih sosednjih prog v različnih zemljiških kompleksih, ki so nekoč tvorile celoto, sedaj pa so razdeljene med različne gospodarje. Pokazal je tudi, da so bile te proge nekoč last pomembnejših družin v vasi in da so nekateri izmed njih še dandanes v lasti sorodnikov teh družin. Po njegovem mnenju je sedem takšnih enot (štiri proge v vsakem od sedmih kompleksov) tvorilo celo zemljo, katero je nekoč obdelovala ena družina. Ker imajo nekatere družine v lasti še polja nepravilnih oblik, je nadalje mnenja, da je ta delitev nastala v drugem obdobju, ko so razdelili še zemljo, ki je ostala od prvotne delitve na dvanajst enakih delov.

Ker je vsaka izmed prvotno naseljenih družin tako obdelovala okrog 60 ha površin, se v zvezi s tem poraja nekaj zanimivih vprašanj. Dandanes se je, čeprav je poljedelstvo v vasi še nemehanizirano, število delovnih ur na polju zmanjšalo. Tako so za obdelovanje 1/4 zemlje potrebni vsaj trije polno zaposleni delavci. Iz tega lahko sklepamo, da so nekoč za obdelovanje cele zemlje potrebovali več kot dvanajst delavcev. Patriarhalna družina je bila v 19. stoletju velika in je vključevala tri generacije, veliko otrok in neporočene sorodnike, vendar se vaščani spominjajo, da je bila le-ta s takratno opremo polno zaposlena že z obdelovanjem 1/4 zemlje, kar nakazuje na morebitno prisotnost razširjene družine.

(se nadaljuje)

NOČ IN DAN V...

Tudi danes vas v naši rubriki »Noč in dan v CERKNICI, IDRIJI, ILIRSKI BISTRICI, LOGATCU, POSTOJNI in na VRHNIKI« seznanjamo z dežurstvi v ZDRAVSTVENIH DOMOVIH, VETERINARSKIH AMBULANTAH...

Obveščamo vas o kulturnih prireditvah in še o marsičem drugem. Če želite našo rubriko dopolniti nas lahko pokličete na telefonsko številko (061) 741-414, vsak dan, razen sobote in nedelje od 8. do 10. ali pa nam pišite na naslov uredništva: NOTRANJSKI ČASOPIS, Logatec, p. p. 28.

Bojana Pivk

CERKNICI

Zdravniška dežurstva

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA
NZD – SPLOŠNA AMBULANTA
dela vsak dan do 20. ure.
Redno dežurstvo ob koncu tedna je od sobote od 18. ure do ponedeljka do 6.30. Tel.: 791-013.

Dežurna veterinarska služba

VETERINARSKA AMBULANTA, tel. 791-384
Sprejema naročila veterinarskih pregledov vsak dan od 7. do 8.30.
V času od 23. 2. do 2. 3. sta dežurna veterinarja V. USENIK, tel.: 798-022 in veterinar CELIJAN, tel. 791-069.

Knjižnice

KNJIŽNICA JOŽETA UDOVIČA, CERKNICA, tel.: 791-078.

POSTOJNI

Zdravniška dežurstva

NZD – ZDRAVSTVO POSTOJNA
Dežurni zdravnik je na voljo vsak dan od 20. do 7. ure zjutraj naslednjega dne.
Ob sobotah se začne dežurstvo ob 14. uri in traja do ponedeljka do 7. ure. Informacije o dežurnem zdravniku dobite na tel. št. (067) 22-401.

Dežurna veterinarska služba

VETERINARSKA AMBULANTA, tel. 22-171.
Opravlja redno veterinarsko službo vsak dan od 7. do 14. ure.
Dežurni veterinar: 23. 2. in 24. 2. Samo Petrič, Log 3, Postojna, tel. (067) 21-246. Od 25. 2. do 3. 3. Igor Simšič, Tržaška 45, Postojna, tel. (067) 23-494.

Kulturne prireditve

1. 3. si lahko ob 19. uri v KINODVORANI ogledate premiero filma z naslovom »DO KONCA IN NAPREJ«. Režiser Jure Pervanja.

Filmsko gledališče
23. 2. IZRIVALEC, 17.30, italijanski avanturistični. GRDE SANJE, ob 20. uri, ameriški horor.
24. 2. GRDE SANJE, ob 15.30, ameriški horor. IZRIVALEC, ob 18. uri, italijanski avanturistični.
25. 2. GRDE SANJE, ob 17.30, ameriški horor. IZRIVALEC, ob 20. uri, italijanski avanturistični.
27. 2. TRENUTKI LJUBEZNI, ob 17.30, ameriški erotski. BORBA ZA ZAKLAD, ob 20. uri, ameriški akcijski.
28. 2. BORBA ZA ZAKLAD, ob 17.30, ameriški akcijski. TRE-

IDRIJI

Zdravniška dežurstva

NZD – ZDRAVSTVO IDRIJA
Tedenska dežurna služba traja od 21. ure pa do 6. ure naslednjega dne. Nedeljska dežurna služba traja od sobote od 18. ure pa do ponedeljka do 6. ure zjutraj. Nujne hišne obiske v času ordinacije prevzame zdravnik, ki dela v ambulanti v Idriji, za cerkljansko področje pa zdravnik, ki dela v ambulanti v Cerknem.
Dežurstvo v splošni ambulanti, tel. 71-912.
Dežurni zdravnik: 23. in 24. 2. dr. Franci Jereb, 25. 2. dr. Silvij Straus, 26. 2. dr. Majda Troha, 27. 2. dr. Uroš Cergol, 28. 2. dr. Janez Podobnik.

Dežurna veterinarska služba

VETERINARSKA AMBULANTA, tel. 71-303
23. 2. vet. Matjaž Verdnik, Idrija, Gorska pot 26, tel. 71-669.
24. 2. Bogo Fatur, Idrija, Sp. Idrija 121, tel. 76-026.
25. 2. in 26. 2. mag. Stanko Vončina, Idrija, Študentovska 20, tel. 72-715.
27. 2. in 28. 2. mag. Milan Božič, Cerkno, Cesta na Plužne 41, tel. 75-302.
1. 3. in 2. 3. dr. Bogo Fatur, Idrija, Sp. Idrija 121, tel. 76-026.

KULTURNE PRIREDITVE

FILMSKO GLEDALIŠČE
23. 2. INDIANA JONES III, ob 18. uri, ameriški akcijski. EDEN PO EDEN, ob 20. uri, ameriški hard porno.
24. 2. INDIANA JONES III, ob 19. uri, ameriški akcijski.

ILIRSKI BISTRICI

Zdravniška dežurstva

NZD – ZDRAVSTVO ILIRSKA BISTRICA

Dežurni zdravnik je na voljo vsak dan od 20. do 6.30 naslednjega dne. Ob nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure zjutraj do 7. ure naslednjega dne. Dežurnega zdravnika pokličite po telefonu (067) 81-475.

LOGATCU

Zdravniška dežurstva
NZD – ZDRAVSTVO LOGATEC, tel.: 741-217
23. 2. dr. Zoran Vodopivec, tel.: 741-173
25. 2.–26. 2. dr. Katarina Turk, tel.: 741-494,
26. 2.–27. 2. dr. Zoran Vodopivec, tel.: 741-173,
27. 2.–28. 2. dr. Blagica Džaić, tel.: 741-327,
28. 2.–1. 3. dr. Jasna Čuk, tel.: 741-217,
1. 3.–2. 3. dr. Jože Skvarča, tel.: 741-235.
Stalna pripravljenost traja med tednom od 20. ure do 6.30 ure naslednjega dne. V soboto od 14.30 do ponedeljka do 6.30 ure. V primeru prememb pokličite postajo milice na tel.: 741-202.
NUJNA ZOBOZDRAVSTVENA POMOČ
Vsak delavnik, nedeljo in praznik v prostorih TOZD Center, Zdravstveni dom Ljubljana, Metelkova 9, soba št. 50.
Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih ob delavnikih od 19. do 23. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 23. ure.

26. 2. ŠKANDAL V HOLLYWOODU, ob 19. uri, ameriški triller.
27. 2. ŠKANDAL V HOLLYWOODU, ob 19. uri, ameriški triller.

MUZEJSKI VEČERI
26. 2. ob 18. uri v VELIKI PREDVALNICI osnovne šole v IDRIJI predavanje z naslovom »ZAKOJCA IN NJEN ROJAK FRANCE BEVK«. Predavala bosta KUSTUSA MESTNEGA MUZEJA IDRIJA, prof. Ivana Leskovec in Tomaž Pavšič.

Knjižnice

MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA V IDRIJI
Izposoja knjig in video kaset ponedeljek, sredo in petek od 11. do 19. ure, v torek in četrtek od 7. do 14. ure, v soboto in dan pred praznikom od 7. do 12. ure.
KNJIŽNICA V SPODNJI IDRIJI
Odprta v ponedeljek, torek in sredo od 11. do 19. ure.
KNJIŽNICA V CERKNEM
Odprta je vsak dan, razen ponedeljka in sobote od 11. do 19. ure.

Borza dela

Število nezaposlenih: 317
Razpis prostih del in nalog: OŠ VOJKOVE BRIGADE Spodnja Idrija, Spodnja Idrija 20 razpisuje prosto delovno mesto za SNAŽILKO.
Dan razpisa: 16. 2. 1991
Rok prijave: 8 dni.
OŠ JOŽETA MIHEVCA Idrija, Staneta Rozmana 16 potrebuje UČITELJA RAZREDNEGA POUKA (učitelj v podaljšanem bivanju).
Dan razpisa: 16. 2. 1991
Rok prijave: 8 dni.

Dežurna veterinarska služba

dela štiriindvajset ur dnevno, na tel. št. (067) 81-010 vam bodo povedali naslov dežurnega veterinarja.

Knjižnice

KNJIŽNICA MAKSE SAMSA
Ponedeljek, sredo in petek je odprta od 7. do 13. ure in od 15. do 18. ure.
Torek in četrtek od 17. do 14. ure.

Dežurna veterinarska služba

DEŽURSTVO VETERINARSKEGA ZAVODA, tel.: 751-260
23. 2.–29. 2. dipl. vet. Ivan Kobal, Titova 7, Logatec, tel.: 741-234, UKV 35.
30. 2.–2. 3. dipl. vet. Andrej Brus, Hotedršica n. h., tel.: 769-100, UKV 44.

Kulturne prireditve

ROVTE
Moški pevski zbor POMLADNI ODMEV in ČLANI KULTURNEGA DRUŠTVA iz Hotedršice prirejajo KONCERT 24. 2. ob 15. uri v KULTURNEM DOMU na TRATAH.

Knjižnice

MATIČNA KNJIŽNICA LOGATEC
Odprta od ponedeljka do če-

trtko od 9. do 12. in od 15. do 19. ure. Ob petkih od 15. do 19. ure. ROVTE
Vsako nedeljo od 8. do 10. ure. HOTEDRŠICA
Vsak četrtek od 17. do 18. ure.

Borza dela

Število nezaposlenih: 202
Razpis prostih del in nalog: KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE Logatec, Tovarniška cesta razpisuje prosto delovno mesto za VODJO KOMERCIALNEGA SEKTORJA (dipl. ekonomist-pravnik)
Dan razpisa: 11. 2. 1991
Rok prijave: 15 dni.

NA VRHNIKI

Zdravniška dežurstva

NZD TOZD ZDRAVSTVO VRHNIKA
Nega bolnikov na domu vsak dan, dežurni zdravnik tel. 751-141.
V izjemnih primerih lahko kličete PM Vrhnika, tel. 751-122.

Dežurna veterinarska služba

Uradne ure od 7.00 do 8.30
Od 8.30 do 15. ure kličite na tel. 218-789 ali 218-911, od 15. do 7. ure naslednjega dne skrbi za naročila dežurnemu veterinarju Varnost Ljubljana, tel. 268-543.
Veterinarskega higienika kličite na tel. 752-765.
23. 2. – 29. 2. dipl. vet. Ivan Kobal, Titova 7, Logatec, tel. 741-234, UKV 35.
30. 2. – 2. 3. dipl. vet. Andrej Brus, Hotedršica n.h., tel. 769-100. UKV 44.

Kulturne prireditve

Za cicibane bo v četrtek, dne 28. februarja ob 17. uri v Cankarjevi knjižnici na programu pravljica Toneta Pavčka: Juri Muri v Afriki.

27. 2. si lahko v MALI DVORANI CANKARJEVEGA DOMA na VRHNIKI ogledate razstavo udeležencev 11. likovne kolonije BISTRA '90. Otvoritev razstave bo ob 19. uri.

RADIO CERKNO

Radio Cerkno, oddaja na UKV mreži za Idrijo in okolico na 97,2 MHz, za Spodnjo Idrijo in okolico na 99,5 MHz, za Cerkno in okolico pa na 90,9 in 87,7 MHz ter na srednjem valu na frekvenci 594 KHz.
Spored: V sredo, četrtek in petek od 16. do 19. ure, in v nedeljo od 9. do 15. ure.
Sreda: 16.15 obvestila, 17.00 vesti, 17.15 lestvica Stopovi muzikantje, 18.00 mini radio (otroška oddaja), 18.30 obvestila in napoved četrtekovega programa
Četrtek: 16.15 obvestila, 16.40 aktualni pogovor, 17.00 vesti, 17.15 športne vesti, 17.30 le-

KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC, Tovarniška cesta 36
razpisuje prosto delovno mesto SAMOSTOJNEGA KOMERCIALISTA (D. I. lesarstva, D. I. strojništva).
Dan razpisa: 13. 2. 1991
Rok prijave: 15 dni.
KTL VALKARTON Logatec – DE GOSTINSTVO, Tržaška cesta 1 razpisuje prosto delovno mesto NATAKARJA.
Dan razpisa: 16. 2. 1991
Rok prijave: 8 dni.
KTL VALKARTON LOGATEC, Tržaška cesta 1 išče PRIPRAVNIKA (strojni obdelovalec kovin).
Dan razpisa: 19. 2. 1991
Rok prijave: 6 dni.

1. 3. si lahko ob 20. uri v CANKARJEVEM DOMU ogledate veseloigro »IDEALNA DRUŽINA« v izvedbi dramske skupine Vrh sv. Trije kralji.

Knjižnice

CANKARJEVA KNJIŽNICA NA VRHNIKI
Od ponedeljka do petka odprta od 9. do 19. ure.
V soboto odprta od 8. do 12. ure.
NEKAJ KNJIŽNIH NOVOSTI V CANKARJEVI KNJIŽNICI.
Angleščina 2000 S programirani tečaj III. st.
Bohanec, F.: Literarno omizje
Hogue, J.: Tisočletje – kaj nam prinaša prihodnost
Hribar, S.: Edvard Kocbek in Križarsko gibanje
Ingarden, R.: Literarna umetnina
Kocbek, E.: Dnevnik
Kos, J.: Prešeren in njegova doba
Lorber, J.: Jezusova mladost
Peck, M. S.: Ljubezen in duhovna rast
Uganke časa in prostora
Vuga, D.: Soška fronta
Zidar, M.: O kraševcu

Verska obvestila

PRIPRAVA NA KRŠČANSKI ZAKON
Predavanja se lahko udeležite 23. 2. in 24. 2. ob 19. uri na VRHNIKI v župnijski dvorani.
27. 2. bo ob 19. uri predavanje z naslovom SODBA. Predaval bo dr. Stanislav Gerjol.

Borza dela

Število nezaposlenih: 365
Razpis prostih del in nalog: BOROVNICA
OŠ DR. IVANA KOROŠEC Borovnica, Rapljeva ulica 15 potrebuje pomoč v GOSPODINSTVU.
Dan razpisa: 16. 2. 1991
Rok prijave: 8 dni.

IDRIJA
CERKNICA
IL. BISTRICA
LOGATEC
VRHNIKA
POSTOJNA

stvica zabavnih melodij, 18.30 obvestila in napoved petkovega programa

Petek: 16.15 obvestila, 16.30 do 17.30 ura rezervirana za turistične informacije in prireditve ob koncu tedna, 17.30 kuharski kotiček, 18.00 glasbeni gost, 18.30 obvestila in napoved nedeljskega programa

Nedelja: 9.15 obvestila, 9.30 kontaktna oddaja (uganka), 10.00 do 11.00 aktualni pogovor, 11.00 športne vesti, 11.15 minute za modo, 11.30 kmetijska oddaja, 12.00 kronika tedna, 13.00 glasba po željah, obvestila

NOVO

AVTO CENTER – SALON AVTOMOBILOV JELOVŠKOVA 6 – VRHNIKA

Na zalogi imamo traktorje **TORPEDO TO 75 A**

- ZRAČNO HLAJENI MOTOR Z DELOVNO PROSTORNINO 3768 cm³
- MOČ 54 KW
- ŠTEVILO VRTLJAJEV 2300/min
- MENJALNIK Z 12 PRENOSI NAPREJ IN 4 NAZAJ
- ŠTEVILO VRTLJAJEV PRIKLJUČNEGA VRETENA 540 in 1000/min
- TEŽA 3560 kg

CENA 250.167,00 DIN

Mercator – Nanos – Trgovina Rakek d.d.

Člani stanovanjskih zadrug in podjetja **POZOR!**
V naših poslovalnicah

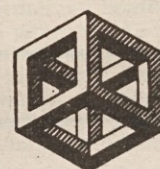
– Tehnični material Rakek	796-047
– Blagovnica Cerknica	791-511
– Železnina Cerknica	791-015
– Železnina Stari trg	708-370
– Gradbeni material Iga vas	707-110

Prodajamo tehnično blago in gradbeni material brez plačila prometnega davka

Posebna ponudba, omejene količine

televizorji NOKIA, videorecorderji, glasbeni stolpi, televizorji GORENJE
Goveje kože UVOZ, nakup na 3 obroke, cena 1.600,00 din m²

DOBER DAN, MERCATOR ZA CENEJŠI VSAK DAN

AgreMarket

Tel.: 061/741-456

*Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas
kupijo traktorje*

TORPEDO TD 55 A

*Pogon na vse štiri kolesa s kabino in kompresorjem
Cena s prometnim davkom 181.963,90 din
Pri nas dobite tudi vso ostalo kmetijsko mehanizacijo*

IMATE TEŽAVE Z AVTOMOBILOM?

Opravljamo vsa avtomehانيčna in avtoelektro
popravila, vaše vozilo pa v najkrajšem času
pripravimo tudi za tehnični pregled!

ODPRTO: od 7.30 do 19.00

**M
E
H
A
N
I
K
A**

**E
L
E
K
T
R
I
K
A**

AC

KP

W

Gabrijel Menard
Pavšičeva 37
61370 LOGATEC
tel: (061) 741-647

Mali oglasi

Delo na vašem domu! Delovne izkušnje niso potrebne! Ne boste imeli nobenih stroškov. Pošljite svoj življenjepis, priložite znamko in kuverto z vašim naslovom! Za-

krajšek, Ograde 15, 61386 Stari trg pri Ložu.

Prodajam cirkular z dvizžno mizo in jarmom. Motor 3kW – prevozen. Tel.: (061) 768-137.

Prodajam smuči ELAN 160 cm, palice, smučarske čevlje št. 39 in otroško kolo. Informacije na telefon 741-742.

VREMENSKI PREGOVORI ZA ZAČETEK SUŠCA

Brezen je desetkrat na dan jezen

Če sušec z glavo ne zmaje, z repom rad vije

Če sušec suši, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi.

Če jagnjeta v sušcu na tratah nore, rada v aprilu v hlevu leže.

Brezen ima rep zavit.

Če igrajo v sušcu se mušice, v aprilu vzemi rokavice.

Lubadarki

Deblo lubadarke, s katerega je lubje že odpadlo

DROBCI

Malo premišljevanja pa tudi ne škodi

Kopica igrač, kock, uvoženih Barbik, avtomobilčkov na daljinsko upravljanje v otroški sobi je pogosto viden in očiten dokaz naše skrbi za naše otroke. In, da bo ta naš otrok priden, boljše rečeno, da bomo imeli mir pred njim, mu prav radi, ob katerikoli uri dneva, prižgemo še televizor ali video, samo da se nam ta naš otrok ne mota pod nogami. Vem, da so ure, ki jih otrok presedi pred televizorjem, edine ure, ko lahko oče lagodno prebere časopis in mama v miru pomije posodo. In tako so police v otroški sobi polne igrač, s katerimi se otrok največkrat sploh ne igra, mi pa se uspavamo v varljivem občutku, da ima ta naš otrok prav vse kar potrebuje.

Vendar lahko naše skupne ure in proste trenutke preživimo tudi čisto drugače, recimo na družinskem sprehodu, v prešerni igri z našimi najmlajšimi. Morda vam bo danes takle sprehod odveč, ker boste neprestano razmišljali, koliko dela vas še čaka doma, že jutri pa vam bo sprehod z vašimi otroki postal prijetna navada. Presenečeni boste, kaj vse boste na popoldanskem sprehodu odkrili o va-

šem otroku in na koliko vprašanj boste morali odgovoriti. Brnelo vam bo v glavi, vendar verjemite mi, da se splača. Te male otroške glavice niso prazne, večsih razmišljajo čisto po odraslo, tudi njih begajo vprašanja in le starši jim lahko pomagamo pri odgovorih. Zimski dnevi, ki so nam natresli prgišče snega, so idealni za igre brez meja, za igre staršev in otrok, za male in velike snežene može, le domišljiji je treba pustiti prosto pot. Ob takšnem drugačnem popoldnevu z vašimi nadbudneži, se boste tudi vi malce razvedrili in tu in tam tudi od srca nasmejali.

Pozabljene bodo službene skrbi, slaba volja in jeza nad strganimi hlačami ali slabo oceno. Smeha in dobre volje bo na pretek, posodo boste pač pomili zvečer, očka pa bo za vse novice še pravočasno izvedel. V postelji pa boste, za spremembo, zaspali z dobrim občutkom, da ste vašemu otroku podarili nekaj drugačne prijaznosti, tiste, ki mu sicer pripada, a se v vsakdanji enoličnosti vse prepogosto razblinja v brezbriznost, dolgčas in pehanje za denarjem.

M. B.

Astronomski podatki za dni od 24. feb. do 3. marca 1991

Nedelja, 24. februarja. Sonce se bo pojavilo nad obzorjem ob 6.51, z nami bo ostalo do 17.41. Luna bo danes na 26. vzporedniku severne nebesne širine, zato bo dolgo nad obzorjem. Zašla je ob 4.01, vzšla pa bo spet ob 12.31.

Ponedeljek, 25. februarja teče 56. dan leta. Luna je bila ob 2. popoldni uri v legi, ko je Zemlji najbližja. Oddaljena je bila 363300 km. Zašla je ob 4.47, ob 13.48 pa bo spet nad obzorjem. Sonce bo prestopilo črto horizonta ob 6.49 in spet ob 17.42.

Torek, 26. februarja. Svetli dan bo trajal danes 10 ur in 57 minut. Zdanilo se bo ob 6.47, mračiti se bo začelo ob 17.44, noč pa ob 18.15. Pred ozvezdjem Raka se bosta srečala Jupiter in Luna. Luna je zašla ob 5.23, videli jo bomo spet po 15. uri in 8 minut.

Sreda, 27. februarja bo dan dolg natanko 11 ur. Ob

5.52 je zatonila Luna. Sonce bo vstalo ob 6.45, zašlo pa ob 17.45. Luna bo dan pred ščipom vzšla ob 16.28.

Četrtek, 28. februarja, zadnji dan v mesecu in po vrsti že 59. dan. Luna bo zašla ob 6.17, slabe pol ure kasneje oziroma natančneje 16 minut pred 7. uro bo vzšlo Sonce. Na našem nebu bo ostalo do 17.47. Skoraj sočasno bo vzšla Luna, ki pa bo ob 19.25 pred ozvezdjem Leva najbolj polna.

Petek, 1. marca, prvi pomladni dan po meteorološki razvrstitvi. Svetlo bo 11 ur in 6 minut. Svetli dan bo trajal danes od 6.42 do 17.48. Luna bo zašla ob 6.38, na naše nebo se bo vrnila ob 18.59. Najbližje nebesnemu poldnevniku bodo ob 21. uri ozvezdja Dvojčkov, Malega psa in Ladje.

Sobota, 2. marca. Sonce bo vzšlo ob 6.40, zašlo pa ob 17.49. Luna bo do 16. marca potovala po južnih vzporednikih. Zašla bo ob 6.59 vzšla pa ob 20.12.

Nedelja, 3. marca. 62. dan v letu. Ob 6.38 bo vzšlo Sonce. Z nami bo 11 ur in 12 minut. Poslovilo se bo ob 17.50. Luna bo zašla ob 7.30, vzšla ob 21.23.

Obrezovanje sadnega drevja

Sadno drevje moramo redno oskrbovati, če želimo imeti dober pridelek. Med to oskrbo pa spada: redno gnojenje, obrezovanje in varstvo pred boleznimi in škodljivci. Danes bi si ogledali obrezovanje. To se res nekoliko razlikuje od rastline do rastline. Vendar je pomembno predvsem to, da drevesu nudimo z rezjo dovolj zraka in svetlobe. To pomeni, da mora sonce priti do vsakega lista in plodu. Vse pregoste pogankje izrežemo, prav tako tudi vse vodene pogankje.

Včasih je bilo zelo moderno krajšanje. Danes vej ne krajšamo, razen v izjemnih slučajih, ko bi vejo želeli okrepiti. S pravilno rezjo uravnavamo ne samo rast temveč tudi rodnost. To pa je tisto, kar vsakega sadjarja najbolj zanima. V kolikor imamo posajene novejšje sorte, cepljene na vegetativne šibkorastoče podlage, potem nam rodi vsako leto. Izjema je lahko le pezoza ali slabo, deževno in hladno vreme v času cvetenja. Stara drevesa, cepljena na semenjak pa so običajno rodila izmenično, to je vsako drugo leto. Zato jih bolj močno obrežemo

tisto leto, ko ne bo pridelka. Saj že v času rezi vidimo, kateri brsti so cvetni in kateri so listni. Listni brsti so ozki in podolgovati. Cvetni brsti pa so bolj okroglasti in debelejši.

Pri rezi pa moramo paziti še na to, da ne pustimo preveč rodnih vej, da drevesa preveč ne obremenimo. Saj bi se to prehitro izčrpalo.

Spomladi obrezujemo predvsem jablane in hruške. Z rezjo pričnemo takrat, ko mine nevarnost hujše pozebe. Saj bi obrezano drevje lahko bolj pozeblo, kot neobrezano. Ostale vrste sadnega drevja, kot so: češnje, višnje, slive, češplje, ribez pa obrezujemo takoj po obiranju. Saj bi z zgodnjo pomladansko rezjo porezali ogromno cvetnega nastavka. Če pa jih obrežemo takoj po obiranju, poženejo do jeseni še nove pogankje, ki drugo leto že rodijo.

Ker pa se obrezovanja ne da naučiti preko papirja, pa čeprav je ta časopisni, vabim vse sadjarje, ki ne znajo obrezovati, da se tega naučijo. V torek, 5. marca in v sredo, 6. marca, bo v Drevesnici Kmetijskega za-

voda v Ljubljani, na Fužinah praktičen prikaz obrezovanja. prikaz se prične vsakič ob 16.

uri. Udeležite pa se ga lahko vsi. Vabljeni!

Janez S.

Prehitimo lubadarja

Slovenski gozdovi kažejo danes precej drugačno podobo kot so jo nekoč. Drevesna sestava je tako močno spremenjena, da notranji uravnlalni mehanizmi v gozdu ne morejo več normalno delovati, odpornost gozdov pa zmanjšujejo tudi vse večje imisije in pogosto neustrezno gospodarjenje z gozdom.

V takšnih razmerah so slovenskim gozdovom izredno nevarne tudi različne vrste podlubnikov. Varovanje gozdov pred podlubniki bi moral biti sestavni del vsakega rednega gospodarjenja z gozdom, žal pa se temu problemu pogosto ne posveča dovolj pozornosti ali pa se nanj enostavno »pozabi«.

Podlubniki živijo prav v vsakem gozdu, kjer imajo točno določeno vlogo v prehranjevalnih verigah. Običajno naseljujejo drevesa, ki jim je vitalnost zaradi kakršnegakoli vzroka padla in tako pravzaprav le pospešujejo izločanje oslavljenih dreves iz sestoja. Nevarni postanejo šele takrat, ko imajo na razpolago dovolj hrane, torej oslavljenih dreves in se v ugodnih življenjskih razmerah prekomerno razmnožijo in prestopijo t. i. »železni prag«. Tedaj izbruhne gradacija, žuželke začnejo napadati tudi zdrava drevesa in pride lahko do prave katastrofe.

Na Notranjskem je še posebej visok delež smrekovih gozdov, ki jih med vsemi podlubniki najbolj ogroža smrekov lubadar. Najnevarnejši sta dve vrsti, ki običajno nastopata skupaj: **osmerozobi smrekov lubadar ali knaver** z zavrtavanjem pod lubje napada oslABLJENE debelejšje smreke od krošnje navzdol, **šestorozobi ali mali smrekov lubadar** pa obdeluje zlasti tanjše drevesne dele, na primer veje in vrhače in tanjše smreke. Oba se normalno usmerjata le na oslABLJENA drevesa in sečne ostanke in sta torej sekundarna škodljivca,

primarna pa postaneta šele pri prenamnožitvi, ko lahko uničita cele komplekse povsem zdravih smrekovih gozdov.

Zelo pomembno je torej podlubnike obvladovati, to pomeni s pametnim gospodarjenjem in s **preprečevalnimi ter preprečevalno-zatiralnimi ukrepi** število podlubnikov zadrževati pod železnim pragom in jih v izrednih razmerah, ko prag prestopijo, z **zatiralnimi ukrepi** skriti do normalne gostote, ki za gozd ni nevarna. V nadaljevanju pa nekaj o tem, kako te ukrepe lahko tudi sami izvajamo v svojem gozdu.

Preprečevalni ukrepi

Dolgoročni preprečevalni ukrepi temeljijo predvsem na sonaravni strategiji gojenja goz-

dov, to pomeni na smotrni zasnovi in celostni negi gozdnih sistemov. Kratkoročne preprečevalne ukrepe bi lahko imenovali tudi gozdna higiena.

Da bi preprečili prenamnožitev smrekovega lubadarja, je še pred koncem zime potrebno pregledati vse gozdove in najpozneje do konca marca, ko smrekova lubadarja rojita, izdelati in obeliti tako iglavce, ki jih je poškodovala zima kot tudi tiste iz redne sečnje. Če dreves ne obelimo, jih moramo še pred koncem marca obvezno odpeljati iz gozda.

Slučajne pripadke iglavcev, ki so nastali v poletni sezoni, to je med 1. aprilom in 31. oktobrom, je treba čimprej, najkasneje pa v treh tednih posekati, izdelati in obeliti. Če so medtem neobeljena drevesa že napadli luba-

darji, jih je treba pri beljenju uničiti. Isto velja seveda tudi za iglavce iz redne sečnje.

Pri poseku in spravilu moramo ravnati tako, da so poškodbe v sestoji čimmanjše, po sečnji je treba na sečišču napraviti gozdni red. Prvi ukrep je takojšnja obelitev panjev iglavcev, ki ji sledi imunizacija sečnih ostankov (veje, vrhači). Najučinkovitejšje je njihovo sežiganje, ki pa je pogosto nevarno in se mu raje izognemo. Veje in vrhače zato zložimo v kupe tako, da s tankimi deli vej prekrijemo debelejšje konce vej in razrezan vrhač. V takem kupu se zaradi povečane vlažnosti lubadarji ne bodo mogli razviti.

Preprečevalno-zatiralni ukrepi

Samo preprečevalni ukrepi ne zadostujejo vedno, da bi populacija lubadarjev zadržali pod železnim pragom. Ves čas je treba nadzorovati zdravstveno stanje gozdov. Iglaste, predvsem smrekove gozdove je treba redno pregledovati, da pravočasno odkrijemo možna žarišča lubadarja. V zimski sezoni, najbolj februarja, je gozdove smotrno pregledati vsaj enkrat, tiste, ki so bolj ogroženi ali kjer so bila žarišča lubadarja že prej, pa še bolj pogosto. Posebej pozorno pregledajmo tudi tople (J, JZ, JV, Z) robove gozdov.

Gostoto populacije lubadarjev (in tudi vseh drugih podlubnikov) kontroliramo s kontrolno-lovnimi nastavami. To so lahko cela drevesa, samo vrhači ali kupi vej, ki jih zložimo tako, da debelejši konci vej gledajo iz kupa. Te nastave razporedimo po vsem gozdu pred začetkom rojenja, pri smrekovih lubadarjih nekje v drugi polovici marca. Za kontrolno-lovne nastave žrtvujemo še zdrava drevesa, ki jih podremo in potem na njih s tedenskimi obhodi kontroliramo gostoto populacije lubadarjev v okolici. S pravilno postavljeno nastavo ulovimo večino lubadarjev v okolici. Le te moramo pravočasno uničiti, sicer bi se nastave spremenile v gojišča.

(Se nadaljuje)

BRDAVS

včasih so bili aktualni poštni golobi glede na to kdo se na vrhniki ukvarja s telekomunikacijami je pričakovati prodor poštnih kur

* * *

vrhničani so se že naveličali gledati svojega republiškega poslanca na televiziji

* * *

knjiga postaja tržno blago šefici naše tajnice so namreč v tednu kulture popoldne s pulta v trgovini ukradli vrečko z dvema knjigama in sendvičem ki ga ni uspela pojesti med dopoldanskim odmorom za kulturnimi tatovi še poizvedujejo sendvič pa je morda končal na kakšnem mitingu

* * *

slisati je da so kosovelovo ulico ob nikavi v idriji vključili v program 500 letnice petstoletnica pa kot vam je znano še kar traja

* * *

v idriji pripravljajo seznam divjih odlagališč nadvse koristen pripomoček občanom da jim ne bo treba iskati lokacij za smeti kazenske sankcije so naravnost vzpodbudne

* * *

noč je naročila še en požar v cerkljanski eti lahkomiselnemu novinarju fš je predsednik izdajateljskega sveta sb iz radovednosti uničil še nerazviti film cerkljanskega pogorišča

Prav pod vasjo Kozjane v srcu Brkinov rastejo tri zelo stare in temu primerno debele bukve. Najdebelejšo trije odrasli moški komaj objamejo. Gozdarji cenijo, da je starejša od 200 let in da ima blizu 25 m³ drv. V neposredni bližini raste tudi nekaj zelo lepih hrastov. Bujno rast pa kaže tudi zelo veliko podmladka. To so skoraj zagotovo najdebelejše bukve na sežanskem in bistriškem območju. So debelejšje od znanih tako imenovanih »Treh kraljev« na Gomancah. (Tekst-foto: Petar Nikolić)

Pivovarna Laško ne sme pozabiti na predvojne delničarje

V motelu Lom ob avtocesti Ljubljana-Postojna so se sešli na prvem povojnem srečanju lastniki in dediči delnic nekdanje Gostilničarske pivovarske

delniške družbe Laško, vodstvo zdajšnje pivovarne in predstavniki republiške agencije za privatizacijo. Zbrane, blizu 100 od nekdanjih 1800 delničarjev in njihovih dedičev, je pozdravil predsednik logaškega izvršnega sveta Vladislav Puc, delovni del srečanja pa je vodil predsednik odbora s sedežem prav v tej notranjski občini Janez Škrli.

Delničarji zahtevajo vračilo vloženega kapitala in izenačitev z zdajšnjimi delničarji pivovarne ter aktivno sodelovanje pri oblikovanju le-te v novo delniško družbo. Obenem so po-

slanca Marcela Štefaniča pooblastili, da v republiški skupščini posreduje njihovo pobudo o vrnitvi premoženja nacionalizirane Gostilničarske kreditne zadruge s sedežem na zdajšnji Cankarjevi 5 (Aleksandrovi) v Ljubljani. Do prvega povojnega občnega zbora nekdanjih delničarjev, ki bo maja v Laškem, pa bo odbor skrbel za razjasnjevanje posameznih primerov, saj obstajajo kar štiri kategorije delnic in sicer, po vojni zaplenjene, odprodane v korist države, registrirane in iz raznih razlogov neregistrirane.

ŠE-F

Nagradna križanka št. 9

NOČ	SLOVENSKA IGRALKA (VERA)	RIMSKA BOGINJA PLODNOSTI	SOGLASNIK IN SAMOGLASNIK	MATEM. IZRAZ, SEŠTEVEK	ZLATENICA	NORVEŠKI KNJIŽNI JEZIK						
GRAD V BLIŽINI RADOVLJICE												
PRAVO-SLAVNI SKOF												
REPUBLIKA SLOVENIJA			ZADNJE PREDIVO ANDREJ MARINC									
	PISMENO POTRDILO											
	ZAGR. REŽISER RISANK (ALEKSANDER) MEH. URJENJE						BOJ, BITKA	UROŠ LAJOVIC	STADION V BUDIMPEŠTI	SLOV. PROFESOR ZA MEHANIKO (DUŠAN)	NEKD. IZR. PREDSEDNICA (GOLDA)	IVAN KRILOV
KAREL DOBIDA			SOGLASNIK IN SAMOGLASNIK			RAZDIRALNI VAL PO POTRESU						
ORANJE			AVTOM. OZN. TRSTA NAUK O RAZV. RASTL.			OSTANEK PO PLETJU						
NEKDANJA AMER. ILUSTR. REVIIJA					TUJE MOŠKO IME	AVTOM. OZNAKA LOZNICE		GRŠKA CRKA				
OLJKIN PLOD						DALJŠA PESNITEV SODNIK V GR. PODZEM.		NIKALNICA	KEM. ZNAK ZA ERBIJ DALJŠE ODOBJE			
	PREBIVALEC KITAJSKE AVTONOMNE POKRAJINE STRUPEN SREDOZEM-SKI GRM ŽALOSTINKA										MESNI ZAR	
GIMNA-STIČNI ELEMENT			AVTOMOBIL. OZNAKA KARLOVCA				DEL ATOMA	GLAVNO MESTO GANE				
BIKOBORSKI VZKLIK			JANEŽ (LAT.)		IVAN PRI-JA-TELJ			ŠKERC	HLOD KEM. ZNAK ZA GERMANIJ			
ŽILA DOVODNICA				MOD. PLES								
VODILO, GIBALO					FRANC. FILMSKI IGRALEC (MAURICE)						VAS PRI LJUBLJANI	KRILO RIMSKE KONJENICE
TVEGANJE					MEDNAR. INDUSTR. KONCERN				VZVIŠENA LIRSKA PESEM			
STARO IME JEZERA MALAVI					MADŽ. DIRIGENT (ARPAD)				VAŽNA ZAČIMBA			
ENAKA SAMO-GLASNIKA			IME FILMSKE IGRALKE SHERIDAN						SPODNJI DEL PROSTORA			

Mlinar Irena
Ledina 10
Vrhnika

Opravljam barvanje usnja in usnjenih izdelkov
(torbic, čevljev, jakn, plaščev) v različnih odtenkih

Nagrade za križanko št. 9:

- 1. nagrada 300 din
- 2. nagrada 200 din
- 3. nagrada 100 din

Rešitve pošljite na naslov Notranjski časopis, Notranjska 14, 61370 Logatec do TORKA, 5. marca 1991. Izžrebancem bomo poslali nagrade po pošti.

Nagrajenci nagradne križanke št. 7:

- 1. nagrada 300 din: Ivanka Remžgar, Sinja Gorica 47, Vrhnika
- 2. nagrada 200 din: Miro Peterlin, Prešernova 36, Il. Bistrica
- 3. nagrada 100 din: Franc Velišček, Martinjak 45, Cerknica

Nagrajencem iskreno čestitamo. Nagrade jim bomo poslali po pošti.

Rešitev nagradne križanke št. 7:

Vodoravno: POSTOJNA, OLEANDER, SETRA, PB, LI, MOI, INDIREKT, OLE, OE, TRST, DEBLO, RR, AMOR, ETE, RAŠ, RN, MER, GRČA, ŠA, PERM, AMIN, SA, ETNA, NANA, ELEA, RIN, ITAS, POBRAT, ZU, STARE, LOARA, AK, ATA, OSCAR, ARHIV, TMI, IP, KANTA, AJAJA, MAOR, NADAV.

NOTRANJSKI
ČASOPIS

NIC d.o.o.
NOTRANJSKA 14
61370 LOGATEC